hymy

LEHTI 3

KRISTIINA
HALKOLA

1967
1:60

onko hypnoosissa sittenkin voimaa

TEKSTI JA KUVAT:
JORMA VIRTANEN

Onko hypnoosissa sittenkin voimaa!
Onko mahdollista että suurisanaisesti Cassius Clayta, nyrkkeilyn raskaansarjan maailmanmestaria arvostellut suomalainen hypnotisoija Oliwer Hawk olisikin oikeassa sanoessaan Clayn hypnotisoivan vastustajansa?
Olisiko mahdollista, että Hawk pystyisi kaatamaan Cassiuksen? Eikö olisi syytä koetella voimiaan ensin vaikkapa haudassamakaamisen maailmanennätys- ja voimamiehen Verneri Viilloksen kanssa?
Niin tapahtuukin. Hawk on hyväksynyt haasteen ja ottelu tullaan suorittamaan Tampereen Jäähallissa.
Sillä on olemassa jo perusteita hypnotisoija Hawk'in sanojen paikkansapitävyydestä.
Entinen aktiivipainija kannettiin nimittäin ensimmäisenä haastajana lauantaina 25.2. 1967 jäykkänä ulos kehästä Hawk'in voitettua hänet hypnoosillaan!

Hymylehti on kaksi kertaa aikaisemmin kirjoittanut Oliwer Hawk'ista. Nyt miehestä ovat kirjoittaneet niin päivä- kuin aikakauslehdetkin. Televisio ja radio ovat haastatelleet häntä — eivätkä syyttä Onhan Oliwer Hawk alias A. O. Hakasalo syyttänyt mustien muslimien Muhamed Alia eli Cassius Clayta huijariksi! Oliwer väittää asiaan perehtyneenä Cassiuksen pysyvän vaikka kuinka kauan raskaan sarjan maailmanmestarina, ellei hänen hypnoositemppujaan paljasteta. Oliwerin mielestä Cassius on loistavasti harjoitettu hypnotisoija. Ja Oliwer on haastanut Clayn!

Mutta ennen kuin Oliwer pääsee Clayta vastaan, ovat useat suomalaiset voimamiehet jättäneet hypnotisoijalle haasteensa. Heidän mielestään hintelä, tuimakatseinen Hawk ei ole oikeutettu astumaan rapakon taakse ennen kuin hänen mahdollisuutensa on kotimaassa alustavasti punnittu.

Moni haastaja odottaa haasteensa vastaanottamista, mutta Hewk kertoi käydessämme hänen kotonaan Raumalla, Haukkalinnan luostarissa, että ensimmäisenä hän tulee ottamaan haudassamakaaja Verneri Viilloksen haasteen vastaan siinä tapauksessa, että ottelu pystytään järjestämään suurten mittojen mukaan.

Esikoe oli hämmästyttävä!

Ennen kuin päätimme järjestyttää minkäänlaista suurta yleisötilaisuutta, päätimme asettaa Oliwer Hawk'in yksityiseen kokeeseen. Olemme nähneet että hän pystyy hypnotisoimaan suuria ihmismääriä esityksissään, mutta mikä tulisi olemaan tilanne, kun hän joutuu vastakkain valmentautuneen urheilijan tai voimamiehen kanssa.

Kahdeksan vuotta aktiivisesti ja menestyksellisesti paininut tämänhetkinen valokuvaajamme Väinö Andersson lupautui ottamaan Oliwerista Raumalla mittaa.

Muutamien todistajien läsnäollessa riisuituivat valokuvaaja Andersson ja hypnotisoija Hawk. Sopimuksen mukaan otteet olivat hetken aikaa lieviä, keskityttiin.

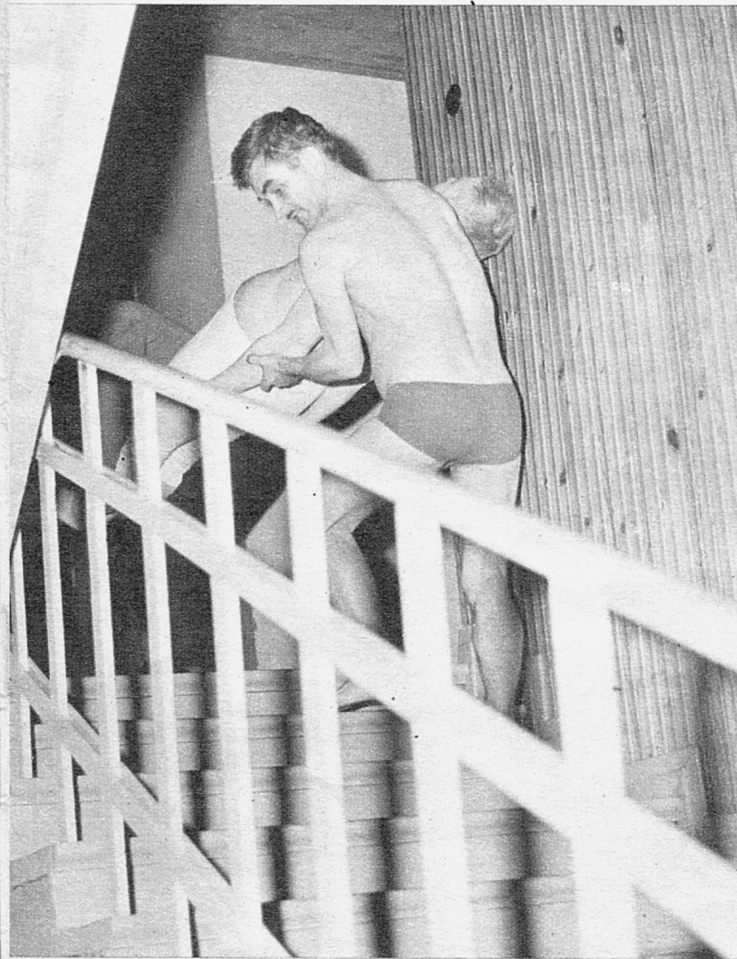
Jatkuu sivulla 62

Sinä tiedät, kuka minä olen, olen hypnotisoija ja tulen voittamaan sinut!

Todistaja joutui kantamaan entistä aktiivipainijaa tämän ollessa hypnoosin vaikutuksessa...

Hypnoositila jatkuu:onko niin ette tämä asento on enteellinen Oliwer Hawk'in haastajille...

Onnistuuko Hawk pääsemään otteluun itsensä Cassius Clayn kanssa, vai kohtaako hän voittajansa jo Verneri Viilloksessa?

BEATRIX SOTII LAPSESTAAN

Hollannin kruununprinsessa Beatrix ja hänen miehensä Claus von Amsberg elävät jännittäviä aikoja. Pikku prinssi tai prinsessa voi putkahtaa maailmaan milloin vain. Laskettu aika on tosin virallisesti huhtikuun alkupäivinä, mutta yleensähän vauvat eivät erityisemmin välitä päätetyistä päivämääristä. Lapsesta käydään joka tapauksessa kylmää, kovaa sotaa jo nyt.

Beatrix haluaa, että hänen miehensä nimi Claus hyväksyttäisiin mahdollisesti tulevan pojankin erääksi nimeksi.

BEATRIX SOTII...

Claus von Amsbergin äidin mielipidettä ei olla tulevan esikoisen nimiasiassa kuultu — huhutaan, ettei hän voi »aatelittomana» useinkaan vierailla linnassa.

Vuoden lapsi on kieltämättä Hollannin kruununprinsessa Beatrix ja hänen saksalaisen diplomaattimiehensä Claus von Amsbergin tuleva perillinen. Jos lapsi on tyttö, nimeksi kaavaillaan Vilhelmiinaa. Jos se taas on poika, nimeksi tulee luultavasti Vilhelm. Jokainen on joka tapauksessa ehdottomasti sitä mieltä, ettei pojasta saa missään tapauksessa tulla Clausia.

Beatrix haluaa esikoisensa syntyvän Drakensteynin linnassaan, mutta lääkärit eivät mielellään suostu siihen, koska linna on melko kehnosti varustettu synnytystä varten. Moderni sairaala olisi parempi.

Katolinen kansanpuolue iloitsee lapsesta luultavasti lähes yhtä paljon kuin tulevat vanhemmatkin. Nyt heillä on mahdollisuus saada kuningasmieliselle puolueelleen uusia kannattajia.

Kuninkaallinen hovi taas on ymmällään, koska ei tiedä, missä Beatrix lapsensa loppujen lopuksi synnyttää. Myöskään ei olla täysin selvillä siitä, ketkä ovat läsnä synnytyksessä. Hollannin kuninkaallisen perheen tapa on ollut, että molemmat isoäidit ovat joka tapauksessa läsnä. Nyt on kuitenkin niin, että Clausin äiti Gösta käy äärettömän harvoin hovissa. Huhutaan, ettei hän ole tarpeeksi »aatelinen».

Valtio-oikeuden professori Schelten on puhunut radiossa ja sanonut mm. seuraavaa: Lapsi on kastettava Bredan kirkossa eikä Amsterdamissa, jossa häät pidettiin. Claus itse on käynyt kaksi kertaa etelä-Hollannissa sijaitsevassa Bredan kirkossa. Hän halusi tutkia, sopisiko kaupungin kirkko kastajaiskirkoksi. Beatrix on aina halunnut noudattaa omia toivomuksiaan; hän päätti itse hääkirkostakin.

Hovi ei ole päässyt yksimielisyyteen siitä, tehdäänkö lapsesta »julkinen» tai suojataanko pikkuisen elämä mahdollisimman huolellisesti. Kruununprinsessa on sitä mieltä, että hänen lapsensa kuuluu kansalle. Hän ei kuitenkaan pidä siitä, että liian monet lehdet kirjoittavat pikku prinssistä tai prinsessasta. »En halua, että lapseni riistetään minulta», hän sanoo.

Tietysti olisi hyvä, jos tuleva kruununperillinen alkaisi opiskella lakia ja valtio-oppia kuten äitinsä, jota yleisesti kutsutaan »Hollannin tohtori Beatrixeksi». Mutta kukaan muu kuin lapsen vanhemmat ei tietysti voi päättää hänen koulutuksestaan.

Beatrix ei pelkää tulevaa synnytystä vähimmässäkään määrin. Hän haluaa täsmällisesti tietää, kuinka kaikki tapahtuu. Sentähden hän valitsi henkilökohtaiseksi lääkärikseen professori P. W. Platen (61), joka on kuuluisa gynekologi ja tullut tunnetuksi erityisesti taistelustaan narkoosia vastaan.

Juliana vaivutettiin kevyeen narkoosiin synnytystensä aikana, mutta Beatrix ei halua noudattaa äitinsä esimerkkiä. Trix on valmistanut lapselleen kuntoon Oranierin suvun vanhan kehdon, mutta luultavasti kehtoa käytetään vain virallisia kuvauksia varten. Prinsessa on aivan liian nykyaikainen antaakseen lapsensa aina uinailla niin vanhanaikaisessa kehdossa.

Kuningatar Vilhelmiina sai Julianan syntyessä kehdon lahjaksi. Siinä ovat sitten nukkuneet vauvan untaan kaikki Julianan tyttäret. Kehto on tehty hienosta, kullatusta ruusupuusta ja siinä on Oranierin suvun tunnukset ja Amsterdamin vaakuna. Peitto on valkoista samettia. Kruununprinsessa Beatrix luultavasti hankkii kuitenkin useita nykyaikaisia peittoja. Hän on luonteeltaan hyvin siisti eikä pidä vanhoja vaatteita tai peittoja tarpeeksi hygienisinä.

Onko esikoinen tyttö vai poika, Hollanti arvailee . . .

Beatrixin ja Clausin pienokaisen ristiäispuku on tradition mukainen. Se on unelmankevyt, pitkä puku, jonka on tehnyt brysseliläinen pitsinnypläjätar vuonna 1880. Puvussa on kaikki sellaiset suvun tunnukset, jotka kastemekkoon sopivat: ruusunnuput, mimosanoksat ja lemmikkikimput. Mukana on tietysti suvun vaakuna leijonineen ja tunnuslauseineen »Minä puolustan».

Jo kuningatar Vilhelmiina kastettiin tässä mekossa ja hänen jälkeensä Juliana ja Beatrix. Pukuun kuuluu myös huntu ja myssy.

Nimien valinnassa Beatrix todennäköisesti noudattaa perinteitä. Prinssi voisi nousta valtaistuimelle Vilhelm IV:nä, prinsessa Vilhelmiina II:na. Mutta pojalle Beatrix haluaisi antaa myös nimen Claus, vaikka muut eivät siitä pidäkään. Trix on kuitenkin tottunut saamaan tahtonsa läpi. Hänen mielestään hänen miehensä on yhtä tärkeä kuin hän itsekin.

Baarnissa (seudulla, jossa Drakensteynin linna sijaitsee) ja hallituskaupungissa Haagissa on varustauduttu erityisiin toimenpiteisiin syntymän johdosta. Jos tulee poika, ammutaan 101 laukausta. Jos taas tulee »vain» tyttö, ammutaan 50 laukausta.

Vuonna 1938 Beatrixin maailmaan tuloa jouduttiin odottamaan kolme päivää. Nyt kanuunoitten ääressä seisojat toivovat, että heidän ei tarvitsisi odottaa yhtä kauan. Kun Trix syntyi, oli syntymäilmoituksen ja ensimmäisen laukauksen välillä aikaa kahdeksan minuuttia. Tämä on ennätys, joka varmasti nykyaikaisin välinein lyödään reippaasti.

Saa nähdä, seuraako lapsi suvun perinteitä ja syntyy kuun viimeisenä päivänä. Kuningatar Vilhelmiina syntyi elokuun 31. päivänä 1880, Juliana huhtikuun 30. päivänä 1909 ja Beatrix tammikuun 31. päivänä 1938.

Jos lapsi on tyttö, varmasti taas kerran toistuvat sanat, jotka prinssi Bernhard sanoi pikku Beatrix käsivarrellaan: »Hyvät herrat, tässä lapsi nyt on. Olin toivonut, että se olisi ollut poika, mutta se, että se on tyttö, ei tee minua ollenkaan vähemmän onnelliseksi . . .» □

Beatrix'in äiti haluaisi tulevan esikoisen sukukehtoon . . . Beatrix itse pitää kehtoa jo aikansa eläneenä.

Tytön syntymän kunniaksi ammutaan vain 50 tykin laukausta, poikaa kunnioitetaan 101 laukauksella.

Nikkilän Mallorcalle (toivottavasti) matkaavat potilaat saavat nähdä myös tulisia kansantansseja, jotka varmaan virkistävät.

MATKATERAPIAA MIELISAIRAILLE MALLORCALLA

Teksti: HANNU RAHKONEN Kuvat: KUVALUX / VÄINÖ ANDERSSON

Mielisairaus on sairaus siinä missä mikä tahansa sairaus ja se paranee hyvällä hoidolla. Huomattava tekijä paranemisen jouduttamiseen on juuri matkaterapia, sanoo Nikkilän mielisairaalan ylilääkäri Erkki Lehtosuo.

Nikkilän mielisairaalan vanhinta osaa edustaa tornia katollaan kannatteleva entinen päärakennus. Kesäisin sairaala-alue on varsin kaunis vihreine istutuksineen ja puineen.

Nikkilän mielisairaala, maamme suurin tämän alan hoitolaitos Sipoossa, ryhtynee ensimmäisenä, uranuurtajana Suomenniemellä, toteuttamaan »kaukomatkaterapiaa» potilaiden tervehdyttämiseksi ja kuntouttamiseksi. Hymylehti päätti osallistua tähän suuriarvoiseen työhön kustantamalla todennäköisesti maaliskuun aikana Mallorcalle matkaavista potilaista kolmen matkat. Matkasuunnitelmat ovat jo suurinpiirtein valmiit, mutta suunnitelmien toteutuminen on vielä kiinni Helsingin huoltolautakunnan epäröivissä »Kuka korvaa jos, kuka korvaa jos»-kysymyksissä. Hymylehti kävi haastattelemassa Nikkilän sairaalan ylilääkäri Erkki L e h t o s u o t a, joka seuraavassa kertoo lehtemme lukijoille tällaisten matkojen tarkoituksesta, hoidollisesta merkityksestä ja siitä millaista matkaterapiaa sairaala on tähän mennessä voinut järjestää potilailleen.

Johtava ylilääkäri Erkki Lehtosuo, kuinka suureksi arvioisitte nyt suunnitelmissa olevien Mallorcanmatkojen hoidollisen merkityksen?

— Olen hyvin vakavissani, kun sanon, että tällaiset matkat vaikuttavat suuresti potilaiden tervehtymiseen, toisin sanoen potilas paranee huomattavasti nopeammin. Matkahoidolla on mielestäni varsin monipuolinen vaikutus. Tärkeämmäksi kuin matkustamisen suoman vaihtelun ja virkistyksen, katsoisin ryhmähoidollisen merkityksen. Pyrkimyksemme on mm. matkojen avulla antaa potilaille mahdollisuus sosiaaliseen elämään. Pyrkimyksemme on antaa potilaille mahdollisuus havaita, että heistä tulee jälleen kelvollisia yhteiskuntaan. Potilas huomaa, että hän selviytyy, pystyy luomaan kontakteja toisiin ihmisiin, hän vapautuu ja rentoutuu ja tulee toimeen yhteisössä. Tämä jos mikään antaa hänelle varmuutta ja parantuminen nopeutuu huomattavasti, sopeutuminen yhteiskuntaan käy helpommaksi.

— On olemassa sellaisia potilaita, jotka eivät haluaisikaan parantua. Tätä ilmiötä kutsumme hospitalisoitumiseksi. Hospitalisoituneita potilaita pyrimme matkaterapialla ja muulla ryhmähoidolla kannustamaan ja innostamaan, herättämään heissä pyrkimyksen palata yhteiskuntaan.

Potilaat hoitajina

— Matkojen aikana suoritetaan »tukikohdasta käsin pieniä kiertomatkoja ja ajeluja, joiden aikana potilaat huolehtivat myös toisistaan. Ryhmien mukana on luonnollisesti riittävä määrä hoitohenkilökuntaa, todennäköisesti viisi hoitajaa ja lääkäri. Olemme jo valinneet Mallorcan matkojen osanottajat ja näille kahdeksan päivän matkoille lähtee mukaan toisessa ryhmässä noin 17 ja toisessa noin 10 potilasta. Näistä meillä on varmat takeet, joten mitään yllätyksiä ei pääse tapahtumaan. Joukossa on myös muutamia, jotka ovat jo ns. jälkihoidossa, ja näille matka on tarpeen lähinnä kuntoutumisen kannalta.

Matkaterapiaa jo useita vuosia

— Tähän mennessä olemme tehneet lyhyempiä matkoja. Ensimmäinen matkaterapian muoto oli laivamatka J. L. Runebergilla Helsingistä Porvooseen ja takaisin. Sen jälkeen olemme tehneet kolme matkaa Lappiin linja-autoilla ja sieltä käsin on käyty Pohjois-Norjassa ja Haaparannassa. Kaikki matkat ovat onnistuneet erittäin hyvin, potilaat ovat olleet tyytyväisiä ja moni matkoilla mukana olleista on jo päässyt pois. Matkojen vaikutus on jatkunut myöhemminkin, sillä mukana olleet ovat pitäneet toisiinsa yhteyttä edelleen. Viimeisin matkamme suuntautui Tukholmaan kesällä 1966. Ruotsalaiset mielisairaalat ovat järjestäneet potilailleen tähän mennessä jo useita matkoja Italiaan ja niillä on ollut kieltämättä erittäin edullinen vaikutus. Sieltä ajatus

Jatkuu sivulla 62

TUULA MATTILAN TAPAUS

Kun opiskelija Tuula Mattila syksyllä 1965 valittiin yksimielisesti Suomen Doris Dayksi, kukaan ei olisi uskonut, että tämä räiskähtelevä ja herttainen tyttö sairasti pahaa lonkkavikaa. Hänet täytyi helmikuussa leikata. Toinen jalka jää jäykäksi, mutta Tuula on päättänyt suhtautua asiaan rauhallisesti ja järkevästi.

TEKSTI: LEENA ERONEN
KUVAT: LEHTIKUVA

TUULA MATTILA
— suomalainen Doris Dayn kaksoisolento.

Eräässä helsinkiläisessä sairaalassa potee pahanlaatuista lonkkavikaa Suomen Doris Day, iloisen ja hauskan näköinen 25-vuotias opiskelija Tuula Mattila. Suomen kansa tuntee hänet Doris Dayn kaksoisolentona, mutta sairaalan henkilökunta vain yhtenä potilaana. Tuula Mattila on hyvin kiitollinen heille, sillä hän ei halua, että häntä muisteltaisiin enää lehtien palstoilla. Kuuluisuus saa hänen puolestaan olla ollutta ja mennyttä.

Ennen sairaalaan joutumistaan elämäniloinen Tuula ennätti kuitenkin vielä olla kuuluisuuksien kutsuilla. Se olikin sitten viimeinen juhla pitkään aikaan. Luultavasti Tuula silloinkin kärsi sietämätöntä tuskaa jalassaan, mutta hymyili urhoollisesti. Lääkärit eivät voi parantaa jalkaa terveeksi — he voivat vain tehdä sen jäykäksi, niin ettei tuska enää tuntuisi. Onhan siinä yksi lohdutus. Sitä paitsi onhan Tuulalla toinen jalka, joka on terve. Tuula on siitäkin kiitollinen.

Seinäjokelaisen kauppakamarin asiamies Mattilan tytär Tuula ei halua kertoa sairaudestaan. Hän on suhtautunut kohtaloonsa hyvin ymmärtäväisesti. Hän ei sääli eikä surkuttele itseään. Onhan niitä pahempiakin kohtaloita. Hän jaksaa aina hymyillä ja rupatella iloisesti ystäviensä kanssa, jotka käyvät häntä katsomassa.

Tuula on ammatiltaan Helsingin Kaupunginkirjaston lastenosaston virkailija, mutta hän myös opiskelee humanistisia tieteitä yliopistossa. Hän ei varmasti aio jättää lukujaan kesken eikä työtään kirjastossa vastoinkäymisestään huolimatta. Tuula on tyttö, joka on tottunut raivaamaan esteet tieltään. Hänessä on paljon suomalaista sisua.

Tuula voitti vuonna 1965 Doris Day-kilpailun ja jopa pääkilpailunkin Hollywoodissa, jonne oli kutsuttu 14 eri maasta dorismaisia tyttölapsia. Tuulalle itselleen se merkitsi todellista unelmaa. Hän tapasi Doris Dayn lisäksi monia kuuluisia ja vähemmän kuuluisia tähtiä, oli läsnä loisteliailla kutsuilla yhtenä kunniavieraana, tutustui nähtävyyksiin, joita ei olisi koskaan uskonut näkevänsä omin silmin, ja kävi myös lukuisissa kirjastoissa.

Ohjaaja Frank Tashlin oli kirjoittanut nimenomaan Tuulalle pienen osan elokuvaansa, mutta valitettavasti näyttelemisestä ei tullut mitään, sillä Tuula ei saanut työskentelylupaa. Siitä huolimatta Tuula oli tyytyväinen. Hän ei luottanut filmitähden uraan.

Lapset ovat oppineet pitämään Tuulaa omana »satutätinään», sillä hänellä oli tapana pitää Seinäjoen kirjastossa satutunteja. Hänelle tarjottiin myös tilaisuus luennoida Seinäjoen kesäyliopistossa näistä tunneista.

Kaikesta kohusta huolimatta Tuula on onnistunut varjelemaan perheensä (vanhempiensa lisäksi kahden sisarensa ja pikkuveljensä) yksityiselämän. Tuula asuu toisen sisarensa kanssa ullakkohuoneistossa Helsingissä, mutta hän haaveilee omasta, pienestä mökistä, jonka ikkunoilla on pelargoniaruukkuja. Hän ei ole erityisemmin pitänyt maineestaan, vaikka se on tuonutkin hänelle monia uusia, mielenkiintoisia kokemuksia.

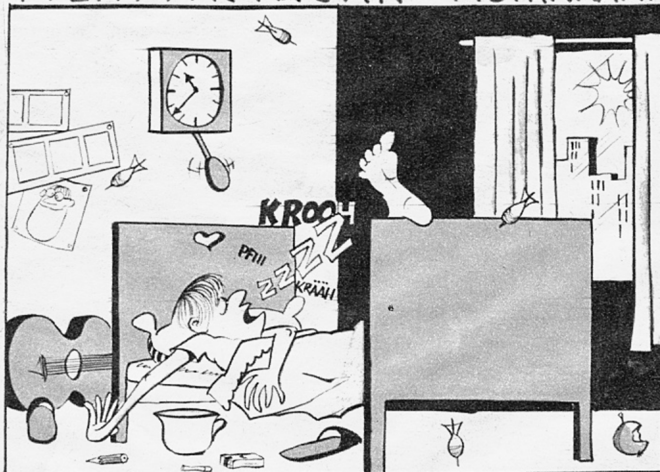
Tällainen oli Tuulan kotiin paluu Hollywoodista. Ilo oli ylimmillään.

Tuula joutui todella oikeaan pyörteeseen voitettuaan Doris Day-kilpailun. Hänestä tehtiin välittömästi TV-tähti, jota riepotettiin lähes joka ohjelmassa. Sitten hänestä tuli villakonsulentti ja loppujen lopuksi jopa iskelmälaulajatar. Tukka oli värjättävä dorismaisen vaaleaksi — ennen se oli ollut tavallisen ruskea. Silmälasien käyttö ei tullut kysymykseenkään, joten oli alettava käyttää piilolaseja.

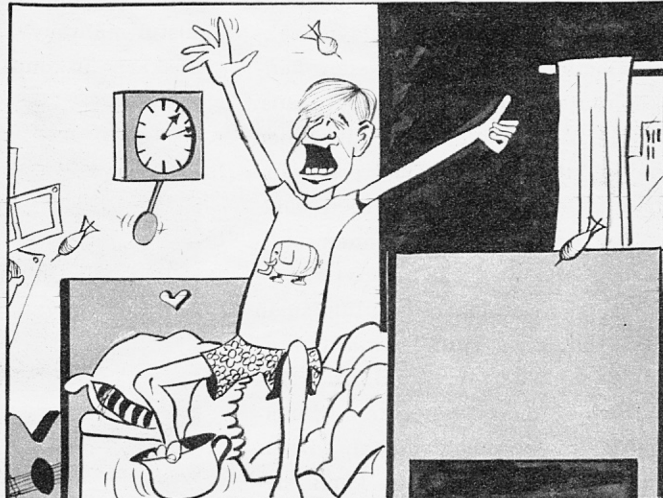
Mutta nyt Tuula Mattila voi jälleen olla oma itsensä ja hän on siitä vilpittömän iloinen. Toivokaamme, että joskus keksitään keino, millä voidaan parantaa hänen jalkansa täysin ennalleen. Silloin Tuulaa iloisempaa ihmistä ei tästä maailmasta löytyisikään. □

PUUTA HEINÄÄ

HARVINAISTEN AMMATTIEN SARJASSA SAAMME TÄLLÄ KERRALLA TUTUSTUA PILAPIIRTÄJÄN TYÖPÄIVÄÄN.

PILAPIIRTÄJÄN PÄIVÄ ALKAA VARHAIN AAMULLA. ENSIMMÄISEKSI ON OHJELMASSA TIIVIS KESKITTYMINEN ALKAVIIN TÖIHIN.

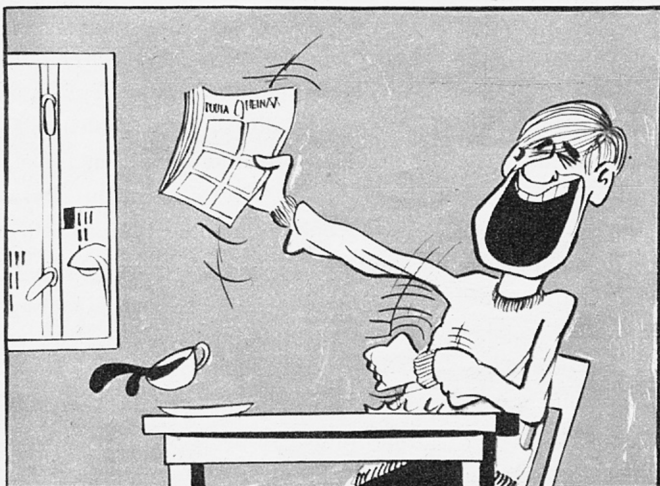
VIRKEÄNÄ NOUSEE HÄN YLÖS VUOTEESTAAN, PÄÄ TÄYNNÄ TIMANTINKOVIA IDEOITA.

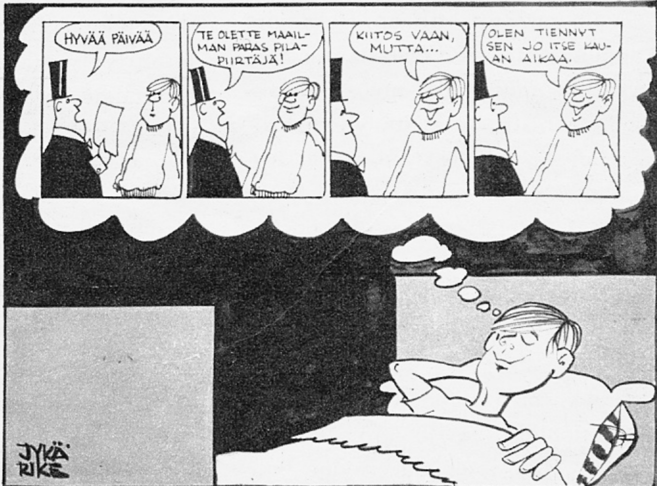
SUURIN OSA PÄIVÄSTÄ KULUUKIN SITTEN INTENSIIVISEEN TYÖSKENTELYYN IDEOITTEN TOTEUTTAMISEKSI PARHAALLA MAHDOLLISELLA TAVALLA.

YSTÄVÄPIIRISSÄ TUNNETAAN PILAPIIRTÄJÄ HAUSKANA VEIKKONA, JOLLA AINA ON VARASTOSSA JOKIN HYVÄ KASKU YMPÄRISTÖN ILOKSI.

HÄN ON ERITTÄIN TIEDONHALUINEN JA LUKEE AHKERASTI LEHTIÄ ETENKIN NIITÄ, JOISSA ON HÄNEN TEKEMIÄÄN PIIRROKSIA.

ILLALLA ASETTUU PILAPIIRTÄJÄ HYVIN ANSAITSEMAANSA LEPOON JA ALKAA NÄHDÄ MIELLYTTÄVIÄ SARJAUNIA.

TAMPERE MAALISKUUSSA

LAPIN KIELTOLAKI

4-vuotias lappalainen pikkupoika oli menehtyä Lapin alueen alkoholittomuuteen! Lähinnä Rovaniemeltä pohjoiseen vallitsevaan alkoholikysymykseen. Rovaniemeltä pohjoiseen ei ole ainuttakaan alkoholikauppaa (joka toimisi valtion monopolin alaisena). Satojen kilometrien säteellä ei saa alkoholipulloa kuin tuottamalla sen jonkun mukana etelästä, matkustamalla itse hakemaan »ilolientä» kehitysalueelta!

Salakauppa rehottaa. Etelä-Suomessa viitataan muutamiin upeilla amerikkalaisilla autoilla liikkuviin veroilmoitusten mukaan »varattomiin» miehiin ja vihjataan niihin lapinmatkoihin, joita nuo miehet usean kerran vuodessa autoillaan tekevät. Sanotaan: »tukkukauppiaita»! Norjalaismallinen viinapullo ei sekään ole ollenkaan harvinainen näky pohjois-Lapissa; eritoten poroerotusten aikaan.

Tuorein esimerkki salakaupasta lienee se, jonka itse jouduin toteamaan helmikuun puolivälissä liikkuessani Inarin pohjoispuolella: Vakavailmeinen isä, jonka 4-vuotiaasta pojasta kirjoitukseni aluksi mainitsin, kertoi mietteliäänä, että »poika oli leikeissään päätynyt hyljätyn autoromun luo. Tuo auto oli maannut paikallaan jo vuosia. Pikkupoika oli autossa leikkiessään kaatanut sisäänsä runsaasti yhdestä autonromuun piilotetuista kymmenistä viinapulloista!»

Poikaa oli etsitty. Häntä oli uhannut juopumustilassaan paleltumiskuolema.

Tapausta voitaneen sanoa erääksi Lapin alkoholikysymyksen pulmaksi, alkoholin laillisen kaupan puuttuminen oli tässä tapauksessa aiheuttaa yhden monista vaaramomenteistaan, pikkulapsen kuoleman!

Esimerkkitapauksen kaltainen vaara on hyvin harvoin toistuva. Harvoin pieni poika sattuu alkoholia salaa kaupittelevien kätkölle. Sille, jota poliisiratsiatkaan eivät ole löytäneet.

Alkoholiliikkeen kaukaisuus jo Ivalonkin seudulta tilannetta katseltaessa aiheuttaa turhan pitkiä miesten ryyppymatkoja ja samalla -kausia, Ehkä se aiheuttaa työttömyyden kourissa ponnistelevalle Lapinjätkälle ainoankin työmahdollisuutensa menettämisen; mahdollisen perheen kärsimykset tässä vielä sivuuttaen.

Voidaan tietenkin vedota niihin kärsimyksiin, joita alkoholi etelässä tuo muassaan. Mutta ehdoton realiteetti Lapissa on, että alkoholia käytetään. Siitäkin huolimatta, että työmahdollisuuksien puuttuminen on heikentänyt Lapin asukkaiden entisestäänkin huonon taloudellisen aseman.

Mitä taas tarjoaa muutama matkailijoille tarkoitettu a-oikeuksin varustettu matkailuhotelli tai -maja. Normaalein ravintolahinnoin ja ruokapakoin alkoholia!

Lapin Alkon liikkeiden puutteesta eivät ainakaan hyödy Lapin asukkaat; korkeintaan etelästä saapuvat alkoholin salakaupittelijat ja rajan yli saapuvat salakuljettajat.

Miksi muutenkin köyhää asujaimistoa koetellaan vielä tälläkin!

Lapin laillista viinakauppaa vastustavat ja periaatteesta ehdottoman raittiuden lipun alla ratsastavat harkitkoot tarkoin vastauspuheenvuoroaan·

Tosiasia on, että Lappi elää vielä kieltolakiaikaa.

JORMA K. VIRTANEN

hymy LEHTI

puhuu asiat halki

kustantaja
LEHTIMIEHET OY
HÄMEENKATU 20
TAMPERE

toimitusjohtaja-päätoimittaja
URPO LAHTINEN
29 999

toimituspäällikkö
JORMA K. VIRTANEN
29 992

toimittajat
LEENA ERONEN
MARKKU ERONEN
IRIS TUUNAINEN
HANNU RAHKONEN
20 666 ja 29 999

ilmoitukset
ANTTI ARO
20 666

taiteilija
JYRKI PAAVOLA

levikki
ANTTI HONKASUO
29 992

konttori
26 666 ja 28 888

TEKSTI: JORMA VIRTANEN
KUVAT: OLLI PERTTULA

TULEEKO JÄLKIPELUUTA, PEKKA MARTIN?

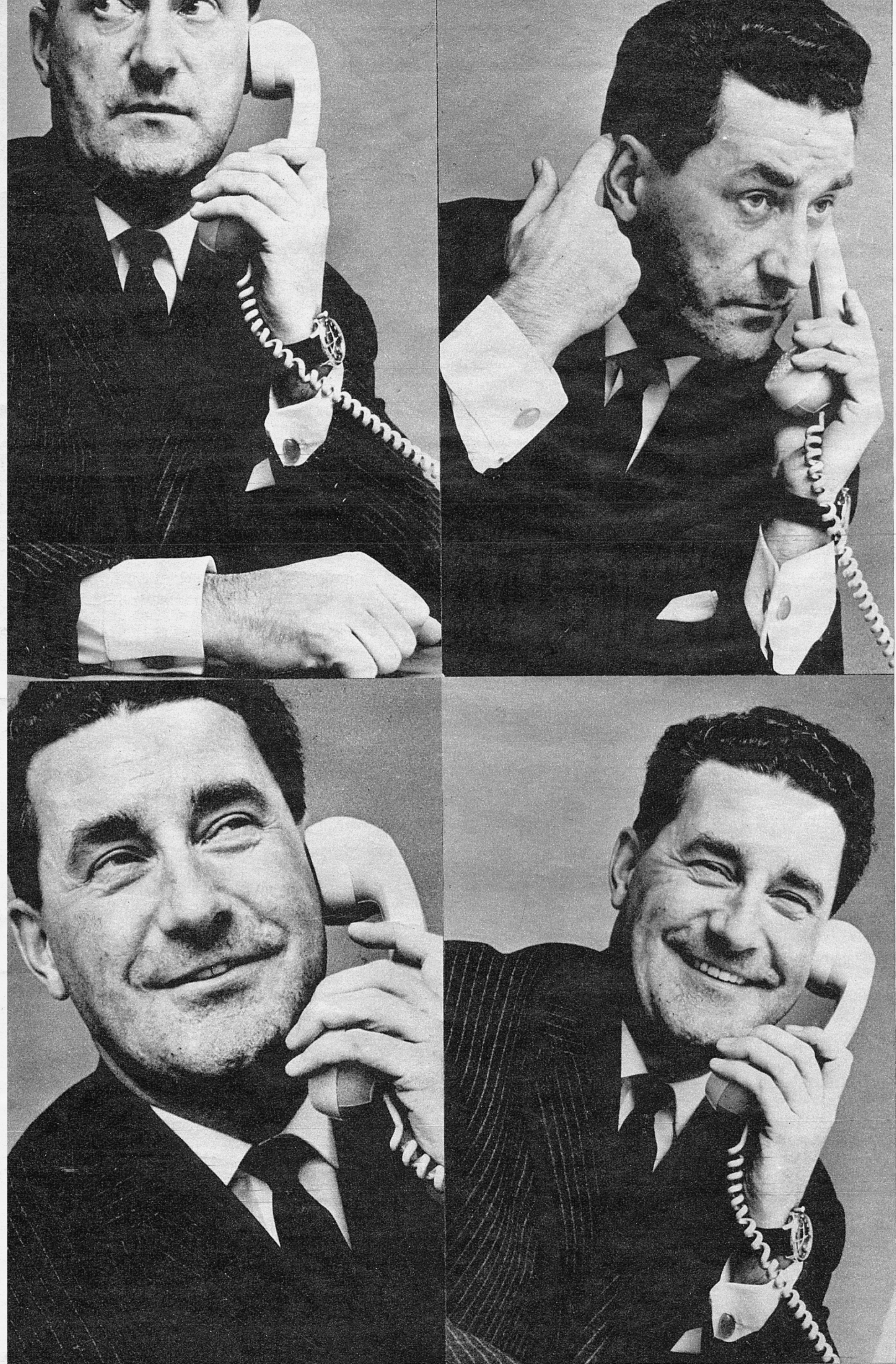
Veikkaustoimiston yhden johtajanpöydän takana istuu Pekka Martin. Mies, joka joidenkin mielestä ansaitusti, toisten mielestä kylmän poliittisen pelin tuloksena savustettiin ulos TULn puheenjohtajan paikalta.

• Mikä on seuraava siirtonne Pekka Martin, aiotteko liittyä nykyiselläänkin sosialidemokraattiseen puolueeseen?

• Jätän mielelläni vastaamatta suoraan. Koska on ennusteltu, että jätän TPSLn, sanon että olen siellä vielä toistaiseksi jäsenenä.

• Voisitteko mennä sos. dem puolueeseen, vaikka siellä on mm. herra nimeltä Väinö Leskinen?

• Totta kai. Me olemme Leskisen kanssa olleet iät päivät ystäviä yksityishenkilöinä. Asiat riitelivät silloin kun minä ensin vuonna 1951 olin junttaamassa Leskistä TULn puheenjohtajaksi ja taas ennen vuoden 1955 liittokokousta pois puheenjohtajan pallilta!

TULEEKO JÄLKIPELUUTA, PEKKA MARTIN?

Pekka Martin on vahva mies urheilupolitiikassa; tai on ainakin ollut. Nyt liittokokous ei enää antanut hänelle täyttä luottamustaan. Miksi?

Pekka Martin vastaa itse tuohon kysymykseen: »Peli pelattiin pimeänä, kulissien takaisena ja poliittisena». Liittokokousedustus torpedoitiin hyvin taitavasti ja edustamani suurin ryhmä sai mm. liittovaltuuston 19 paikasta ainoastaan neljä haltuunsa!»

Tuliko tulos yllätyksenä?

— Nimenomaan. Ja koska puolueeni (TPSLn) simonistisiipi liittoutui kommunistien kanssa kääntyen minua vastaan, katsoin teon luonnollisestikin epäluottamuslauseeksi ja jätin paikkani TPSLn varapuheenjohtajana sekä Päivän Sanomien johtokunnan puheenjohtajana.

Tummatukkainen ja -leukainen ex-puheenjohtaja on tällä hetkellä vasta 42-vuotias. Mies edessäni on ollut hyvin nuoresta miehestä mukana politiikassa.

— Urheiluun jouduin vähän niin kuin puolipakolla. Toimin nimittäin vuosina 45 ja 46 sos.dem puolueen Kokkolan piirin piirisihteerinä. Ehdotin Leskiselle, että miksemme me valtaa TULaa ja ehdotuksen esittäjänä minut sitten ilmeisestikin valittiin Helsinkiin puolueen urheilun jaostosihteeriksi ja siinä ominaisuudessa yritimmekin sitten organisoida kommunistien kanssa käytävää valtataistelua.

Entä nyt, kun »urheilu Teistä on jättänyt», aiotteko palata pelkistetymmän politiikan piiriin?

— Todennäköisesti, koska politiikka on minulle ehdottomasti läheisempi kuin urheiluorganisatio. Joskin tietenkin vakaana urheilun kannattajana ja »yksityisurheilijana» tulen pysymään aina. Treenaan 17-vuotiasta uimaripoikaani ja kävelen aamuisin.

Pitääkö muuten paikkansa että pitää olla Pispalan Tarmosta, ennen kuin pääsee TULn johtopaikoille?

— Ei suinkaan. En minä ainakaan tiedä ketään muuta, joka olisi Pispalan Tarmosta hallintoelimissä, naurahtaa Pekka Martin. Leo Suonpää nyt on vanhoja Pispalan Tarmon miehiä ja tamperelaisia niin kuin minäkin, mutta hän taas ei ole TULn johtopaikoilla.

Mitkä ovat olleet välinne sos.dem puolueeseen sen jälkeen kun siirryitte Skogin leiriin? (Sanotaan muuten, että Martin olisi ollut skogilainen jo ennen Skogia.)

— On luonnollisestikin henkilöitä, jotka eivät minua heikäläisten keskuudessa sulata. Mutta mitä tulee Tampereen sosialidemokraatteihin, täytyy minun myöntää, että olen ollut heidän kanssaan kontaktissa jatkuvasti ja tullut mainiosti heidän kanssaan toimeen. Tampereen nykyinen kaupunginjohtaja Erkki Lindfors minut on muuten vetänytkin politiikkaan mukaan ja opettanut järjestötekniikan aakkoset. Tamperelaiset ovat yleensäkin suhtautuneet maltillisimmin asioihin ... he ovat enemmän vasemmistolaisia ...

Edelleen palataksemme Leskiseen, joka hänkin on nykyään ex-puheenjohtaja, eikö vuoden 1955 tienoon riita jättänyt arpia?

— Sanoin jo, että olemme yksityishenkilöinä olleet ystäviä, olemme puineet yhdessä asioita. Täytyy sanoa sekin, että tuosta mainitusta vuodesta (55) alkaen kuljettuamme puoluepolitiikassa eri suuntia, on kehä nyt umpeutunut ja olemme jälleen samoilla linjoilla politiikan hoitamisessa: sisäpolitiikassa on pyrittävä työväenryhmien yhteistoimintaan ja ulkopolitiikassa rakentamaan luottamukselliset suhteet Neuvostoliittoon!

No, ja mikä oli se todellinen syy, miksi liittokokous torpedoitiin etukäteen ja Teidät savustettiin ulos?

— Ei haluttu vahvistaa TUL:oa. Neuvottelut, joita minut TULn muun johdon taholta oli valtuutettu käymään sos.demien kanssa, lienevät se »syntipukki».

— Toisaalta tilanne ihmetyttää minua, koska liittoneuvosto vuosi sitten teki periaatepäätöksen sos. demien kanssa käytävistä neuvotteluista. Neuvottelupäätöskin saatettiin voimaan jo vuoden 1966 tammikuulla. Mutta, koska tähän vuoden ajanjaksoon on mahtunut mm. pitkälliset hallitusneuvottelut, siirtyi TULn ja sos.dem puolueen lähentämisneuvottelu myöhäisempään ajankohtaan. Erkki Raatikaisen otettua tehtävänsä sos.dem puolueen puoluesihteerinä vastaan vuoden alussa olemme ehtineet ottaa vasta muutamia kontakteja.

Lienee se ollut piste ii:n päälle, niin kuin vanhahtavasti tavataan sanoa, että julkisesti lupauduitte vaikkapa liittymään sos.dem puolueeseen, mikäli se omalta osaltaan auttaisi mainittujen suhteiden normalisoimista?

— Ilmeisestikin, koska simonistit ja kommunistit sitten liittokokouksessa vetivät samaa köyttä.

Millä tavalla tulette tämän »kolauksen» jälkeen suhtautumaan TUL:oon. Karistatteko tomut kylmästi kannoiltanne?

— Olisin viimeistään seuraavassa liittokokouksessa itse pyytänyt eroa puheenjohtajan paikalta, koska olen sitä mieltä, että urheiluasioita on hoidettava nuorin voimin. Mutta kun nyt kävi näin, kun kävi, jätän ehdottomasti aukot nuorempien täytettäviksi. Olympiakomitea on ainoa paikka, johon aion edelleenkin jäädä. En nimittäin tähänkään asti ole edustanut siellä TUL:oa.

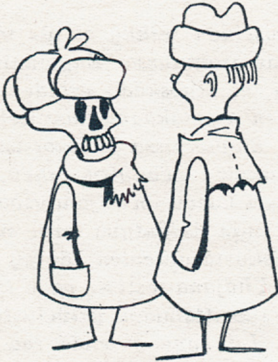
— En pidä uutta, valittua puheenjohtajaa, millään tavoin syyllisenä valintaansa. Hän ei millään tavoin tehnyt junttatyötä päästäkseen puheenjohtajan pallille. Ja mikäli hän minulta apua tulee pyytämään, tulen sitä hänelle voidessani ilomielin antamaan.

Entäpä tuleva »liikehdintä TPSL:ssa», niin kuin päivälehdet ovat asiaa kommentoineet. Millä tavalla olette osallisena liikehdinnässä. Oletteko organisaattori?

— Ehkä on vielä liian varhainen ajankohta sanoa muuta kuin, että sikäli kuin ja todennäköisesti liikehdintää melko laajalla tapahtuu, en minä siitä varmastikaan ole sivussa ...

Jammu:

POLTTAVA PALAVERI

Paikkakunnallamme on jo vuosikausia toiminut yhdistys nimeltä Krematorioyhdistys ry. Koska olen aina tuntenut kauhunsekaista kiinnostusta tuota kansalaisjärjestöä kohtaan, ryhdyin hanakasti keskusteluun tavatessani tuttavan, Krematorioyhdistyksen hallituksen jäsenen.

— Mitä kuuluu polttohautausrintamalle? tiedustelin iloisesti.

— Kiitos kysymästä, erinomaista, vastasi krematorioaatteen hiileenpuhaltaja. — Jäsenmäärä lisääntyy. Olemme pian tasoissa paikallisen vapaapalokunnan kanssa.

— Siis ikäänkuin puntit tasan. Yhtä paljon sytyttäjiä kuin sammuttajia.

— Juuri niin. Olemme sitäpaitsi vihdoinkin saaneet krematorion rakennustyöt alulle.

— No sittenhän tulevaisuus näyttääkin hauskalta, myötäilin. — Saanko muuten kysyä, millä tavoin yhdistyksenne ajaa jäsenkuntansa etuja?

— Niin katsos, selvitti krematorioväen lipunkantaja. — Yhdistyksemme ei ole mikään ammattijärjestö. Emme kamppaile jäsenistön ruumiillisen hyvinvoinnin kohottamiseksi. Haluamme vain pyyteettömästi saada paikkakunnalle krematorion kaikkien kansalaisten vapaasti käytettäväksi. Kysymys on ihmisystävyydestä.

— Ymmärrän. Kun jäsenen tulee aika saada hyvitys pitkäaikaisesta toiminnastaan yhdistyksen hyväksi, niin yhdistys polttaa hänet?

— Siihen suuntaan, vahvisti polttosysteemin puolustaja.

— Nyt tahtoisin tehdä erään kysymyksen, sanoin minä. — Odotatteko, että jotkut tulevat kiittämään teitä hyvistä palveluksistanne?

— Ei, ei, torjui liekkiveikko. — Älä ymmärrä asiaa siten. Emme kaipaa kiitosta, mutta toisaalta olemme varmoja siitä, ettei kukaan saavutuksistamme nauttimaan päässyt meitä myöskään moiti.

— Tiedätkö muuten, utelin edelleen, — että suuressa maailmassa kehitellään parhaillaan pirullista, kilpailevaa menetelmää? Amerikassa on jo yksi mies haudattu jäädytettynä.

— Olemme tietoisia siitä. Emme kuitenkaan halua olla bolsevistisia, joten annamme muillekin vapaan elämisen oikeuden.

— Eli siis tässä tapauksessa vapaan kuolemisen oikeuden? keskeytin.

— Aivan, mutta asia on kuitenkin kertakaikkiaan niin, että jäädytysmenetelmä tulee osoittautumaan ennenpitkää mahdottomaksi. Kun suuret ikäluokat tulevat hautausikään, eivät he millään mahdu jäädytystiloihin. Meidän aatteemme tulee voittamaan.

— Maailmanvallankumous on teidän, vahvistin minä ja ajattelin samalla, mitähän Marx ja Lenin tuumisivat jos tietäisivät, että heidän haaveilemaansa maailmanvallankumoukseen yltääkin ensimmäisenä aate, joka poistaa ihmiseltä sekä nälän että luut.

— Siitä näet, innostui polttohauturi. — Etkö sinäkin liittyisi jäseneksi?

— Kiitos, kiitos, mutta luulen joutuvani niihin aikoihin jokatapauksessa kuumaan paikkaan. Niin että terve vaan, oli hauska rupatella.

STEES SEES® Drug Stores

PATENTTILÄÄKKEITÄ

KASSA

PARTA=VAAHDOKE

LEVY-OSASTO

THE 4 BEATLES

"ISÄ TYKKÄÄ TUOLLAISISTA PITKISTÄ KUVISTA."

"PÄÄNSÄRKYÄ? JA AJOITTAISIA KIPUJA TÄÄLLÄ? TIEDÄN MITA TARKOITATTE, EN OLE ITSEKÄÄN PÄÄSSYT SIITÄ EROON."

"JUSSI, MIKÄ OLIKAAN SUPER-TALOUDELLISEN PAKKAUKSEN HINTA?"

"LUPAATKO, ETTET SOITA SITÄ MUULLOIN KUIN ISÄN OLLESSA POISSA."

ITSEPALVELU

SOITA KELLOA!

LANT

SIEME

PUUTARHA-OSASTO ↓

LAWN CHAIRS

GARDEN HOSE

KEMIKALIO

MEHUJA

"KATSOTAAMPA NYT. LANNOITETTA, SIEMENIÄ, SÄILYKEPURKIN AVAIN, KUKKAMULTAA JA KOTTIKÄRRYT."

"USKON VASTA KUN NÄEN."

"NEITI, JOKAINEN MAKSAA ERIKSEEN."

teksti: jorma virtanen
kuvat: veikko lintinen

KEMIN BARRIKADI

Kemin kapina on ollut ja mennyt. Barrikadi-sanakin otsikossa on vain herättämässä mielenkiintoa. Tämä kirjoitus käsittelee kylläkin eräänlaista barrikadia, jota Kemin suunnitellaan uuden asemakaavan muodossa. Kemin pääkatu aiotaan katkaista suurellisella kaupungintalosuunnitemalla. 28 metriä leveä pääkatu aiotaan sulkea keskeltä ja muodostaa jäljelle jäävistä osista jalankulkukadut suuren maailman esikuvien mukaisesti. Suunnitelman toteutusta perustellaan liikenteen järjestelyillä, joita räjähdysmäisesti kasvava autokanta vaatisi. Asemakaavaehdotusta, jonka valtuusto on jo hyväksynyt vastustavat mm. useat pääväylän varressa olevat liikemiehet. Mutta ehdotusta vastustava mieliala on vallalla myös kulkijoissa, joilla itsellään ei ole minkäänlaista liiketoimintaa tai kiinteistöllisiä intressejä.

Kemin asemakaava on nykyisellään eräs maamme selväpiirteisimpiä. Se on vastakohta Rovaniemen asemakaavalle, josta sanotaan että se on ilmeisestikin tarkoitettu kuvaamaan poron sarvia, mutta turhaan, koska harvalla ihmisellä on mahdollisuus nähdä Rovaniemeä ylhäältäpäin!

Kemin asemakaavaan on nyt viisivuotisen työn seurauksena suunniteltu ja valtuustossa hyväksytty merkittäviä muutoksia. Merkittävä muutos on tässä tapauksessa kuitenkin laatijoidensa ja valtuuston vasemmistoenemmistön mielestä myönteinen ja tarkoituksenmukainen. Suunnitelmaa vastustetaan kuitenkin voimakkaasti periaatteella, että asemakaavan muutosehdotus on liian suurellinen, liian kauaksi tulevaisuuteen tuijottaen tehty sekä eräitä kiinteistönomistajien etuja loukkaava ja muutenkin veroäyriltään korkean kaupungin taloudessa liiaksi kustannuksia vaativa.

Kiista käy lähinnä juuri Valtakadun, Kemin nykyisen pääkadun varrella ja siitä itsestään. Kaupunkikuvaa nykyiselläänkin hallitseva monikerroksinen kaupungintalon tornirakennelma aiotaan levittää yli Valtakadun ja näin samalla katkaista tämänhetkinen 28 metriä leveä pääväylä. Liikenne ohjattaisiin käytännössä kaupungin sivuitse. Nyt pääväylän varteen jäävä liike-elämä jäisi suurkaupunkien muutamien esimerkkien tapaan jalankulkuliikenteelle rauhoitetun liikenteen varaan.

Politiikka on sotkeutunut asemakaavaan luonnollisestikin. Asemakaavaehdotuksen laatija on kaupungin asemakaava-arkkitehti Regina N i e m i n e n. Kemissä käydessämme asemakaava-arkitehti oli vierailulla Egyptissä ja olemmekin joutuneet hänen lausunnossaan turvautumaan lyhyeen puhelinkeskusteluun:

— *En haluaisi enää tässä vaiheessa puuttua koko asiaan, koska valtuusto on asian käsitellyt ja hyväksynyt.*

— *Toisaalta, mitä tulee eri mieltä olemiseen. Eivät varmastikaan kaikki Valtakadunkaan varrella olevat liikemiehet vastusta uutta asemakaavasuunnitelmaa. Etenkin nuorempi liikeväki ymmärtää, että muutosehdotus perustuu ennen kaikkea tulevaisuuden pohjalle ja on sellaisenaan erittäinkin realistinen. En usko, että Valtakadun katkaiseminen, sitten joskus tulevaisuudessa kun se ajankohtaiseksi tulee, muodostuisi liike-elämälle haitalliseksi. Voidaanhan nykyisellään yhtä perustellusti väittää jopa päinvastoin: Valtakadulle ruuhkautuva moottoriajoneuvoliikenne vaikeuttaa varmastikin jalankulkuliikennettä ja haittaa näin kaupankäyntiä!*

— *Mutta ennen kuin saan vahvistuksen suunnitelmalle ministeriöstä, en haluaisi tämän enempää kommentoida asiaa.*

Asemakaava-arkitehdin kannalla on suunnitelmaa valtuustolle esitelleessä ollut mm. kaupungin geodeetti sekä rakennustarkastaja. Heidän taakseen on ryhmittynyt valtuuston skdl-enemmistö puheenjohtajan ratkaisevan äänen turvin.

Vastustus puolestaan on lähtenyt Kemin kiinteistöyhdistyksen puitteista sisäasiainministeriöön. Kiinteistöyhdistyksen esitystä valottaa Säästöpankin kamreeri Pi e s s a.

— *En halua kokonaan kiistää uutta asemakaavaehdotusta. Siinä on paljon hyviäkin ominaisuuksia. Suunnitelman pahimpina virheinä pitäisin kuitenkin juuri seikkoja, ettei ole pitäydytty maan pinnalla, vaan on lähdetty liiallisen radikaalisuuden tielle. Myös kiinteistönomistajien oikeuksia on mielestäni loukattu ja haluaisin vain kysyä, mistä suunnitelman rahoitukseen vaadittavat rahat aiotaan hankkia!*

— *Jos Valtakatu uuden asemakaavan mukaan katkaistaan nykyisestäänkin paisuvalla kaupungintalon (Kemin hallinto-, kulttuuri- ym. tilojen) rakennelmamassalla, päädytään ainakin liikenteen ahtautumiseen ja pysähtymiseen muulle lähialueelle, joka nyt on vielä vapaana ja virkistysluontoisessa käytössä.*

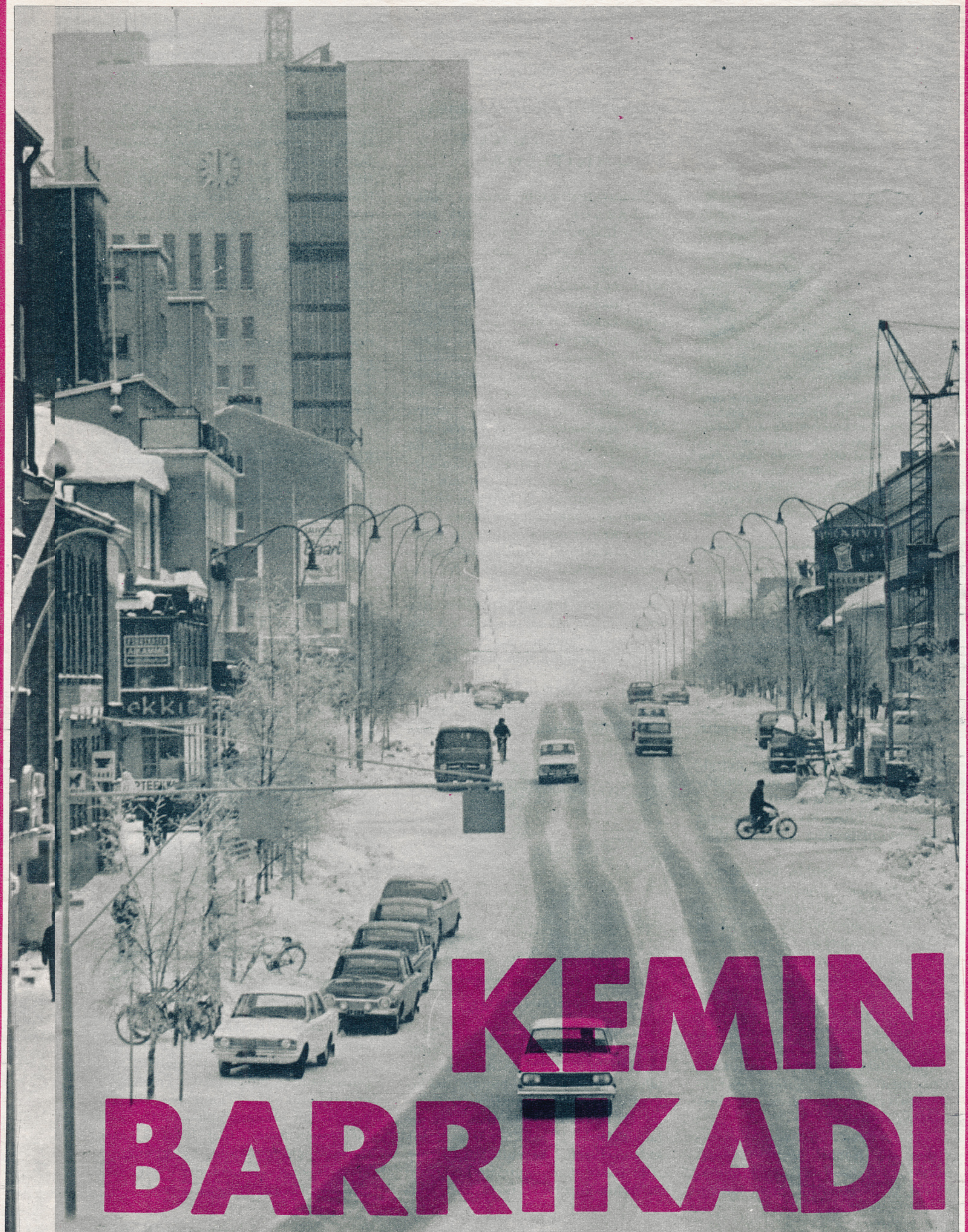
— *Kyseinen seikka ei ole myöskään sopusoinnussa Englannin ja Ruotsin, ei myöskään eräiden suomalaisten asemakaavasuunnitelmien kanssa. Englannissa ja Ruotsissa on viime aikoina päädytty siihen, että liikenteen kasvu on räjähdysmäistä, samoin kuin lisääntyvä tarve siihen, että keskusta-alueiden täytyy pystyä — ei hajanaisesti — vaan keskitetysti suorittamaan palvelustehtäväänsä. Liikenne ei enää saa tukkeutua keskusta-alueen ympärille rakennetuille samantasoisille kokoojakaduille, vaan sen on voitava kulkea useampia kanavia pitkin ja eri tasoilla.*

— *Kemin nykyiseen ruutukaavaliikenteeseen liittyvät seikat antavat mahdollisuuden liikenteen uudelleen järjestelyyn mitä moninaisimmin tavoin, joita mahdollisuuksia ei missään tapauksessa saisi nyt tuhota.*

— *Kemin nykyinen asemakaava muodostaa nykyisellään sopusuhtaisen kokonaisuuden, jossa tarkoitustaan vastaavat liikenneväylät yhdistävät kaupungin eri osat toisiinsa ja rakennuskorttelit soveltuvat erinomaisesti rakentamiseen ja tonttijakoon. Ei tarvita uusien katujen aukaisemista vaikeine pakkolunastuksineen ja ellei Valtakatua katkaista, pystyvät liike-elämä ja hallinto etenemään säteettäin eri suuntiin; tonttihinnat pysyvät kohtuullisina jne.*

Kamreeri Piessa jatkaa kiinteistöyhdistyksen valituskirjelmän selvittelemistä ja esittelee samalla uutta asemakaavaehdotusta karttaluonnoksesta.

— *Kirjelmässä korostetaan, että Kemin nykyinen asemakaava on ilmeisestikin maamme selväpiirteisimpiä, väljimpiä sekä sijainnin ja maasto-olosuhteet huomioiden, empireajan kauniimpia ruutuasemakaavoja. Tästä johtuen olisi syytä pyrkiä säilyttämään asemakaavan perusluonne ja erittäinkin sen mainitut positiiviset tunnusmerkit, eikä tehdä muutoksia, jotka ensi silmäyksellä näyttävät ehkä vaarattomilta ja pieniltä, mutta jotka tulevaisuudessa saattavat heijastua arvaamattoman laajalle ja vahingollisina.*

Kadulla ihmisiä pysäytellessämme tuntui valtuuston jo hyväksymä asemakaavan muutosehdotus olevan tietoisuudessa. Useat eivät käsittäneet »mitä järkeä voisi olla Kemin pääkadun katkaisemisella yhden ennestäänkin ylisuuren kaupungiutalon laajentamissuunnitelman vuoksi». Kemin kaupunkikuvaa hallitseva kaupungintalo taustalla.

— Jos nykyistä joustavaa ja toiminnallista liikennejärjestelyä Valtakadun katkaisemisella häiritään, ja kun liikenteelliset ongelmat todennäköisesti tulevaisuudessa tulevat olemaan kokonaan toista suuruusluokkaa, ajaudutaan jossain vaiheessa jälleen asemakaavan tarkistukseen ja nyt tehdyt virheratkaisut koituvat arvaamattomaksi vahingoksi ja varsinkin tässä tapauksessa mitätöivät Kemin nykyisen ruutuasemakaavan toiminnalliset kokonaismahdollisuudet.

Kiinteistöyhdistyksen kirjelmässä sisäasianministeriölle jatketaan edelleen:

— Tosin Valtakadun katkaisemisen kaltainen ruutuasemakaavan systemaliikkaan puuttuminen edustaa asemakaavaopillisesti eräissä vaikeissa tapauksissa käytettyjä saneerauskeinoja, mutta nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa on unohdettu se, että muutos ei ole ainoastaan oudon väkivaltainen ja ilmeinen kauneusvirhe, vaan myös se, että liikenteellisen kokoojakadun sisäpuolellekin jäävän tonttimaan ideaalinen käyttö pitäisi perustua joustavaan yhteyteen eri korttelеiden välillä.

— Valtakadun katkaiseminen merkitsee siis Kemin kiinteistöyhdistyksen käsityksen mukaan lyhytnäköistä ja virheellistä asemakaavasuunnittelua, joka johtaa toteutettuna koko muun ruutuasemakaavanosan halvautumiseen.

Merkonomi Allan Väänänen:

EPÄONNISTUNUT SUUNNITELMA!

Elokuvateattereita hoitava Allan V ä ä n ä n e n oli yksi niistä harvoista liikemiehistä, jotka tavoitimme sunnuntaina kotoaan:

— Pidän uutta asemakaavaehdotusta epäonnistuneena. Jos puhutaan liikenteen kasvun vaatimista muutoksista, ei niitä ole suinkaan pakko auttaa kyseisenlaisin toimenpitein. Päinvastoin, jos otetaan huomioon, kuinka suuri paikkakunta Kemi on nykyisellään ja mikä on moottoriajoneuvoliikenteen kasvu lähitulevaisuudessa, uskon että nykyisillä Valta- ja Asemakadulla voitaisiin tulla toimeen melko pitkään. Joko niin, että Oulusta ohi Kemin suuntautuva liikenne ohjattaisiin Asemakatua pohjoiseen; samoin muutettaisiin Valtakatu yksisuuntaiseksi ja paluuliikenne pohjoisesta kulkisi sitä pitkin. Tai toisena vaihtoehtona kävisi varmastikin raskaan liikenteen ohjaaminen Asemakatua tai suunniteltua uutta ohitustietä pitkin ja Valtakatua ajaisi edelleenkin mm. henkilöautoliikenne.

— Toisekseen lausunto, että suunnitelmaa ei toteutettaisi suinkaan juuri tällä hetkellä, vaan vasta kun asiat niin vaatisivat, ei ole riittävä peruste. Pikemminkin tuo osoittaa suunnitelman tehneen asiantuntijatahon, varsinkin kaupungin arkkitehdin, olleen vastuuttoman. Pelkkä epätietoisuus aiheuttaa Kemille taloudellisia ja välillisesti myöskin kulttuurelliselle kasvulle vahinkoja. Niin ikään maankäyttösuunnitelmat ja niihin liittyvät mitoitukset Valtakadun ulkopuolella sitoutuvat kiinni ja estävät vuosikymmeniksi asemakaavan dynaamisen kehittämisen.

— Valtakatuun kietoutuvassa saneerauksessa ei myöskään ole kysymys yksinomaan tontinomistajista, vaan koko Kemin ja sen ympäristön kehityssuunnitelman heikentämisestä. Kemin kaupungilla ei luulisi olevan varaa kokeilla leikkauksia, jotka välittömästi tietävät miljoonien markkojen lunastuksia kaupungin kassavaroista. Tämä vuorostaan rasittaa jokaista kemiläistä veronmaksajaa.

Kamreeri Piessa

Merkonomi Väänänen

Poliisilaitoksen mielipide:

UUDESSA ASEMAKAAVASSA LIIKENTEELLISIÄ EPÄKOHTIA!

Kemin poliisilaitoksen Kemin Kiinteistöyhdistykselle pyynnöstä toimittama kirjelmä käsittelee perusteellisesti uuteen asemakaavaan liittyviä seikkoja; lähinnä poliisilaitoksen toimipiiriin kuuluvan liikenteen näkökulmasta mm. seuraavasti:

. . . Kun juuri liikenne on erityisillä säännöksillä uskottu poliisin valvottavaksi ja kun sen nopea kasvu myös Kemissä aiheuttaa lähiaikoina erikoista huolta, poliisilaitos keskittyy lausunnossaan juuri tähän puoleen.

Vuonna 1912 ilmestyneessä Otavan tietosanakirjan Kemin kaupunkia koskevassa esittelyssä sanotaan mm.: »Kadut ovat rakennuksiin nähden aivan liian leveät, 13-15 metriin ja puistokadut, puistokaistat molemmin puolin, 11-12 metriin». Tämä vuosisadan alkupuolella vallalla ollut käsitys Kemin liian leveistä kaduista näyttää vielä nykyisenkin motorisoidun aikakauden aikana olevan sitkeästi hengissä. Asiaa on

Jatkuu sivulla 62

LEMMEN-PAULA

En usko teidän myyvän mitään, mistä olisin kiinnostunut, joten tule vain sisään ja puhu itsestäsi.

Enpä tiedä, jaksanko odottaa niin kauan, kun perit isäsi. Enkö voisi tavata isääsi odotellessani?

Minusta tässä leikissä ei ole mitään hauskaa, herra Jansson. Löydätte minut liian helposti.

Te voitte kyllä myöntää, että tiesitte kapteenin huutavan: Naiset ja lapset ensin.

SISARUKSET DE BRUYN

Kolme kaunista naista, Yvonne, Sargit ja Beatrice. Erikoisia nimiä täällä suomenmaassa. Ja kun sukunimi vielä jatkaa samaa linjaa, on tytöillä kouluaikana ollut vaikeuksia. He nimittäin joutuivat useasti vaihtamaan paikkakuntaa isän työn takia ja samalla vaihtuivat koulutkin. Ja koulussa kysyttiin nimeä. Kysyttiin muutamaan kertaan ja komennettiin lopulta taululle se kirjoittamaan, sillä muuten ei asiasta tullut selvää.

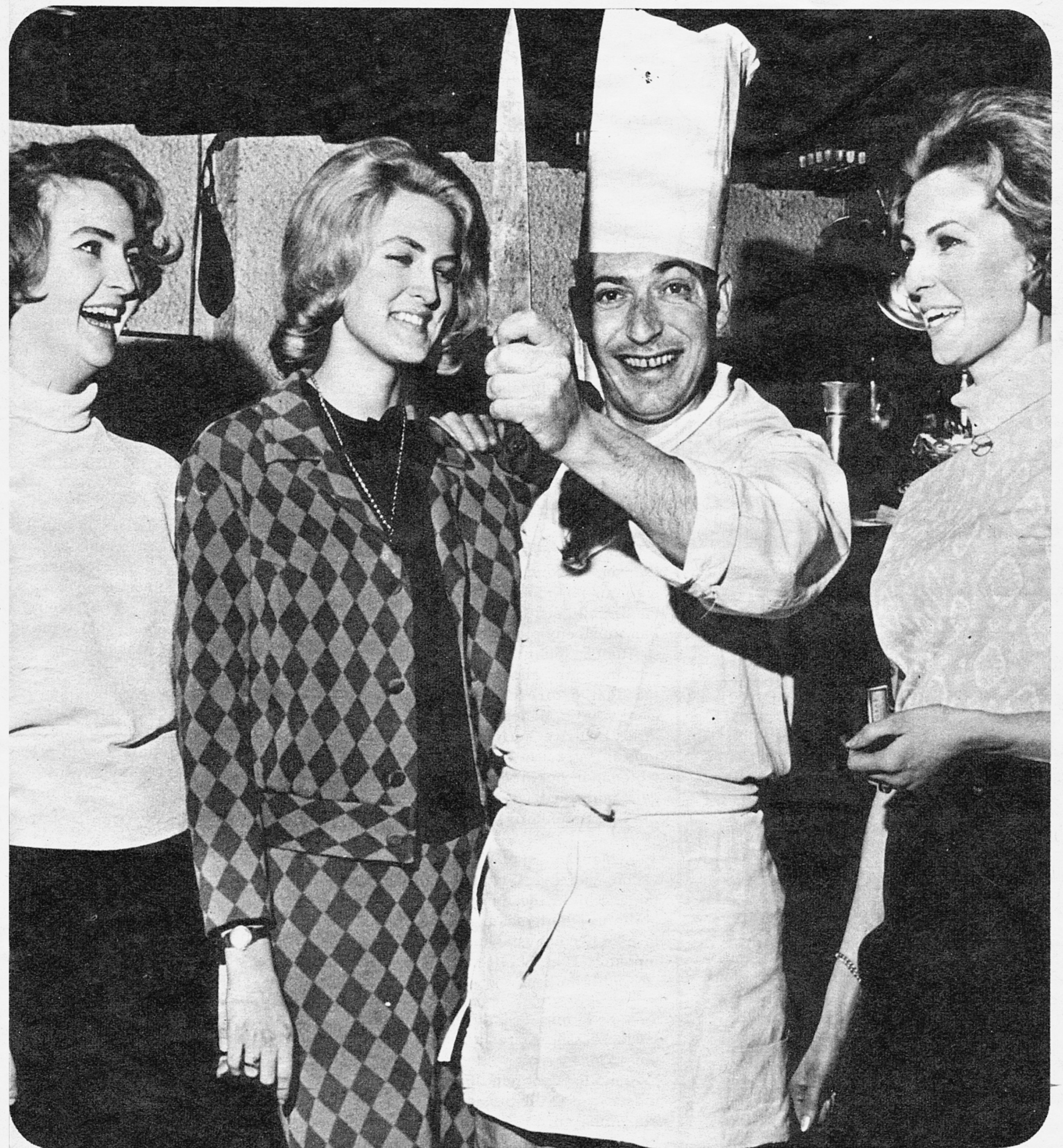
TEKSTI: IRIS TUUNANEN
KUVAT: OLLI PERTTULA

Yvonne de Bruyn, nykyään rouva Luhtala, on sisaruksista vanhin. Ikää 30 vuotta vaikka ei kukaan sitä uskoisikaan. Takanaan Miss Suomen titteli vuodelta 1954. Eräs niistä misseistämme, jota ei ole unohdettu. Yvonnella on ryhtiä, kokoa ja näköä, oli silloin kun hänet missiksi valittiin ja on edelleenkin. Aikanaan hänelle tarjottiin mannekiinisopimusta Diorin muotitaloon, mutta hän ei suostunut lähtemään. Tapahtui jotakin tärkeämpää juuri silloin. Eräässä muotinäytöksessä Kurikassa hän tapasi nykyisen miehensä Pentin. Heillä on nyt kolme lasta, nuorin on viisivuotias, vanhin kymmenvuotias. Yvonne esiintyy edelleenkin mannekiinina muotinäytöksissä, hoitaa osittain oman tehtaan kauppaa ja mainontaakin siinä sivussa kuin huomaamatta.

Sargit De Bruyn, rouva Karmala, on Yvonnea vuotta nuorempi. Samaa näköä ja kokoa. Hän ei ole koettanut onneaan missikilpailuissa, valitettavasti. Takanaan hänellä on erittäin pätevä lastenhoitajan koulutus mm. Tanskassa. Kunnes sitten sattui rakastumaan tuohon Karmalaan, kuten hän sanoi, ja nyt on perheessä omia lapsia hoidettavana. Kolme roistoa, kuten he sanovat. Poikia kaikki; iät 7, 9 ja 10 vuotta. Pahimmassa iässä kuulema. Sargit hoiti välillä virkaansakin, mutta tuli lopulta taas siihen tulokseen, että omat pienet »roistot» riittävät. Riittivät ainakin joksikin aikaa, sillä nyt Sargit hoitelee erittäin tottunein ottein naapurin pientä pirteätä Jessicaa.

Beatrice de Bruyn osallistui tämän vuoden missikilpaan kaikkien ihmeeksi yllättävän huonolla menestyksellä. Suuri yleisö veikkaili hänestä ainakin perintöprinsessaa, ja kun näin ei käynyt, ihmeteltiin hiukan tuomariston arvostelu-perusteita. Beatrice on Yvonnea kymmenen vuotta nuorempi, kaksikymmenkesäinen. Pikkusisko, sanovat

SISARUKSET DE BRUYN

toiset ja ihmettelevät missä vaiheessa sisko on kasvanut jo noikin isoksi. Beatrice on luonnollinen, nuori nainen — ei juuri minkäänlaista meikkiä kasvoilla, ei teeskentelyä eikä itsesääliskelyä. Hyvin monet kauniit tytöt jättävät menemättä missikilpailuun sen pelon takia, että jos he eivät sijoitu, nauravat ihmiset heille. Beatrice ei ajattele mitään tuollaista, onneksi. Hänelle missikisat olivat hauska kokemus, josta oli jotakin hyötyäkin. Nyt hänelle on tarjottu mannekiinitehtäviä työn lisäksi. Beatrice on postineiti kuten Yvonnekin aikanaan.

Hyvällä onnella tapasin kaikki sisarukset samalla kertaa hotelli Tornin pienessä huoneessa. Yvonne Kurikasta, Beatrice Pohjankurusta Karjaan seutuvilta ja Sargit Helsingistä. Sargitin mies ja pikkuinen Jessica lisäsivät joukkoa.

Yvonne oli töissä, työn merkeissä liikkeellä. Heidän oli yhdessä firman myyntimiehen kanssa esiteltävä asiakkaille tulevan talven mallistoa. Niin niin, tulevan talven vaikka tämäkään talvi ei ole vielä ohi. Sisaret olivat häntä katsomassa, Beatrice oli saanut matkaansa varten vapaapäivän.

Kaikki he ovat iloisia, välittömiä ihmisiä. Yvonne puhuu hauskaa pohjanmaan murretta, Sargit haastaa helsinkiläisittäin ja Beatrice hiukan murtaen, kotikieli kun on ruotsi. Ruotsia puhutaan välillä hiukan sekaan, kuin vahingossa. Äiti soittaa Pohjankurusta kysellen tyttärien vointia, lähettä terveisiä kaikille. Beatrice kertoo asuvansa kotona ja saa toiset siskot nauramaan. Kotonahan hekin asuvat, omissa kodeissaan. Beatrice tarkoitti tietenkin lapsuudenkotia.

— Me jännäsimme kovasti television vieressä tämän pikkusiskon takia. Kaikki me olimme häntä kehoittaneet lähtemään mukaan, mutta hänen poikaystävänsä oli kaiketi innokain. Hän lähetti kuvat ja Beatrice lähti mukaan.

— Kylä minua jännitti, se oli sellaista prässiä. Kiire ja hoppu, kuuma. Yksi pyörtyi, Hedy Rännäri. Kummallista, olihan hänellä kokemusta missikilpailuista ennestäänkin. Minä en ottanut asiaa niin vakavasti. Nyt minua peloittaa se mannekiininäytös. Näytä kiltti Yvonne miten esiinnytään?

Ja isosisko Yvonne antoi pikaisen mannekiinikurssin pikusiskolleen. Kävele näin, kuuntele mitä kuuluttaja sanoo. Ajattele vain pukua, sen mallia. Kulje rauhallisesti, käänny hitaasti ympäri niin että kaikki voivat nähdä puvun joka puolelta, jne.

Kaikki me seurasimme hartaan keskittyneenä pikakurssia. Beatrice julisti yhä pelkäävänsä. Harvinaista muuten, ettei hän ollut käynyt mannekiinikoulua niinkuin useimmat missikanditaatit.

— Pohjankuru on pieni paikka loppujen lopuksi, ei siellä tarvita mannekiinikoulutusta.

— Niin, siellä on vain Fiskars ja yksi leipomo, naureskelee siihen Yvonne. Toista on meillä Kurikassa, siellä on kai 86 eri yritystä, kaikki yrittävät kovasti eteenpäin. Nuoriso pysyy siellä koska heille on tarjolla työtä. Muutenkin Kurikka on hyvin hyvin kaunista seutua, siellä on kukkuloita ja rinteitä eikä se suinkaan ole pelkkää lakeutta niinkuin monet luulevat.

Sisarusten suunnitelmissa on hiihtoloma. Sargit perheineen matkustaa Kurikkaan, jossa ne loistavat maastot odottavat. Yvonne on harjoitellut hiihdon jaloa taitoa oikein urakalla tänä vuonna, parisataa hiihtokilometriä on jo takanapäin.

Ilmankos hän on pysynyt niin solakkana. Hänellä on muuten hauska hajamielinen tapa jättää takkinsa jonnekin. Kun kuljimme Tornin eri puolilla ottamassa valokuvia, onnistui hänen pariin kertaan unohtaa mokkajakkunsa. Kerran sen sieppasi käsinsä espanjalaisesta keittiöstä Sargit, joka naureskellen kuiskasi, että katsotaan, koska Yvonne muistaa takkinsa. Se tapahtui noin viiden minuutin kuluttua, siis harvinaisen nopeasti.

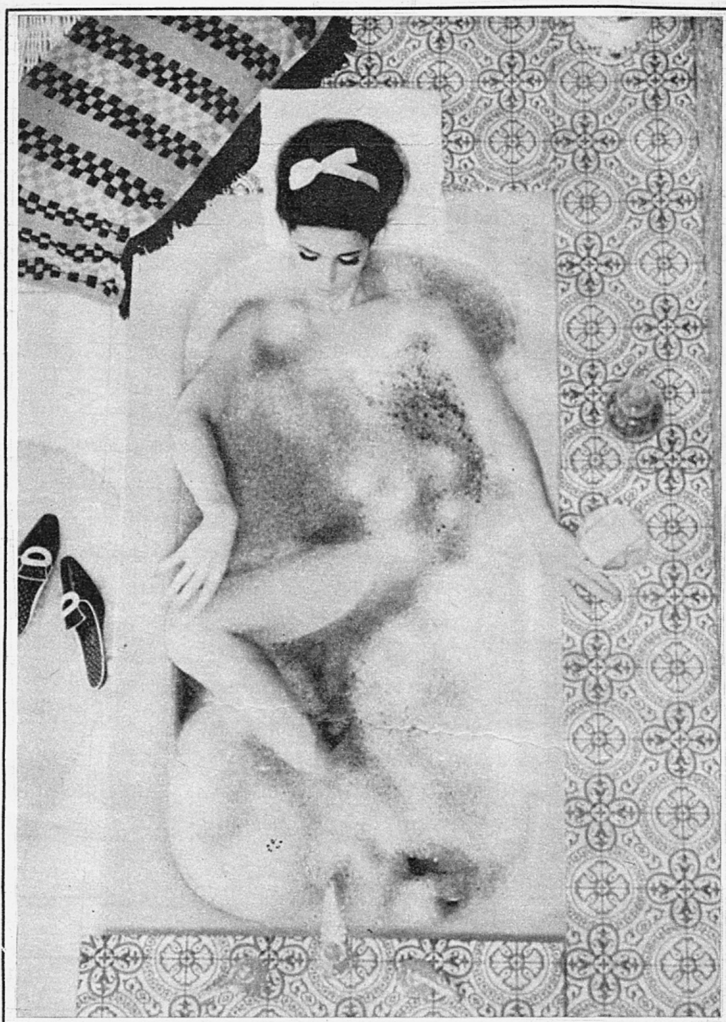
— Olen minä kerran jättänyt turkkinikin. Se jäi Sargitille. Minä olen niin vähällä tarkeneva, oli kai kuuma — ainakin lähtiessäni Helsingistä, mutta Kurikassa olikin sitten kauhea pakkanen. Mutta joskus sattuu tuollaista pientä . . .

Sisarten naurusta päätellen sitä sattuu melko useinkin . . .

LEENA ERONEN:

Lämmin kylpy rentouttaa

Jos sattumalta herää tavallista aikaisemmin aamulla, kannattaa mennä kylpyyn tai miksei vain suihkuunkin. Kumpikin tekee hyvää ulkonäöllenne — mutta lisäksi myös mielialallenne ja toimeliaisuudellenne. Tuntuu ihastuttavalta maata lämpimässä saippuavedessä kylpyammeessa. Silloin lihakset rentoutuvat täydellisesti ja verenkierto elpyy.

Kylpyammeessa unohtuvat helposti kaikki huolet ja murheet. Kannattaa siis uhrata aikaa ennemmin kylpemiselle joka päivä kuin esim. siivoamiselle.

On tärkeää, että kylpyvesi on todella lämmintä, ennen kuin menee veteen. Tietysti sen ei tarvitse olla kiehuvan kuumaa, mutta hyvin lämmintä kuitenkin, sillä mitä lämpimämpää vesi on, sitä rentouttavampaa se on lihaksille. Myös höyryinen ilma kylpyammeessa on mannaa hengityselimille.

Jos kärsitte kuivasta ihosta, kannattaa veteen panna vähän kylpyöljyä. Parhaimman tuloksen kylpemisestä saa silloin, kun makaa vedessä ainakin 20 minuuttia — tietysti tunti olisi tehokkaampi, jos vain on aikaa. Kuumaa vettä täytyy tietysti lisätä silloin tällöin, sillä eihän vesi pysy ikuisesti kuumana.

Jos ihonne on kovin kuiva, saippuaa on käytettävä äärimmäisen vähän. On viisainta käyttää myös pesuriepua. Älkää kuitenkaan hangatko itseänne liian voimakkaasti — paitsi tietysti kovettuneista paikoista.

Saippua on välillä huuhdottava pois ja vesi vaihdettava. Iho on kuivattava hellävaraisesti eli toisin sanoen on käytettävä esim. pehmeää froteepyyheliinaa.

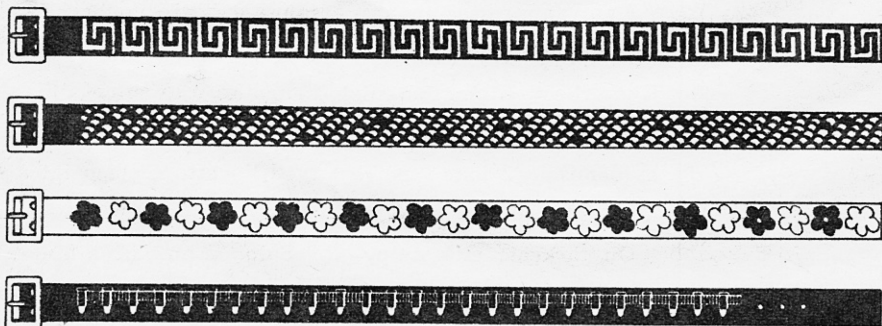
Kylvyn jälkeen on hyvä syödä jotakin lämmintä. Jalat olisi muistettava kuivata erityisen huolellisesti.

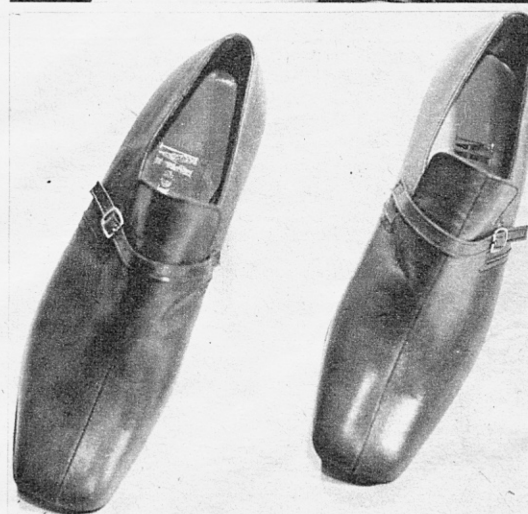
Tietysti myös suihku on virkistävä ja rentouttava. Tekee hyvää, jos vaihtelee veden lämpöä kylmästä kuumaan. Se tekee hyvää verenkierrolle. Ottipa sitten suihkun tai kylvyn, tuntee olonsa suorastaan ruhtinaalliseksi, jos vielä jälkeen päin voitelee itsensä jollakin hyvänhajuisella voiteella.

Pariisi julkaisee jälleen uusia kokoelmia, luomuksia, joista useimmat eivät sovi tavalliselle suomalaiselle naiselle alkuunkaan. Pariisi voi kuitenkin siitä huolimatta tarjota meillekin paljon ideoita, jotakin pientä joka on helppo toteuttaa ilman suuria kustannuksia. Se on yksityiskohtien, asusteiden leikkiä jota jokainen voi leikkiä mahdollisuuksiensa mukaan.

Yksityiskohta

Jotakin lainattua

Naiset ovat lainanneet tänä muotikautena miehiltä solmion. Sitä käytetään paitapukujen, puseroiden ja kävelypukujen kanssa. Tämä solmio ei suinkaan ole aivan tyypillinen miestensolmio, vaan on siitä moderni versio, voimakasvärinen, leveä, suurisolmuinen. Turkkilaiskuviot, leveät vinoraidat ja isoäidintyyliset kukkakuviot ovat suosituimmat. Runsaskuvioidut taskunenäliinat ovat niin ikään miehiltä lainattu pieni idea.

Pienet naiselliset kellot ovat aikansa eläneet. Nyt kuuluu muotiin isoisän vanha nauriskello joka ripustetaan vyöhön tai kaulalle ketjuun. Rannekellon hihna muistuttaa lähinnä jousiampujan rannesuojaa, kellon muoto on pyöristetty suorakaide tai neliö. Ja kello on mielellään suurensuuri. Ranneke räiskyvän väristä nahkaa.

Hattukin on miehistä linjaa, pehmeän lerppalierinen. Tyyli löytyy parhaiten Jumalaisen Greta Garbon kuvista. Juuri sellainen sen on nyt oltava, hiukan kallellaan toisen silmän yläpuolella. Kapealieriset herrainhatut, leveälieriset sombrerot ja gowboyhatut ovat kevään pääasioita. Baskeriakin näkee vielä, mutta se alkaa jo olla aikansa elänyt. Muistettava on kuitenkin pieni hyvin tärkeä tyylijuttu — kiharat on vedettävä pois kasvoilta näitä hattuja käytettäessä. Täytteenä kiharoiden tilalla voitte käyttää suuria kirkkaanvärisiä korvanappeja.

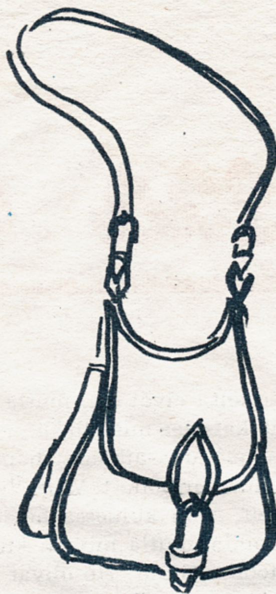
Käsilaukuissa on taas tilaa

Käsilaukut ovat jälleen suurentuneet. Sama herra, joka aikanaan loi minilaukun, on nyt esittänyt maailmalle uuden idean — sanomalehtipoikien laukkua muistuttavan huolettoman olkalaukun. Olkalaukut ovat nyt jälleen muodin huippu. Ne ovat pehmeitä materiaaliltaan ja malliltaankin. Mukavan nukkavierun näköisiä, soljin ja tikkauksin somistettuja. Ne sopivat uuteen reiluun ulkoilupukinetyyliin kuin hansikas käteen.

Hansikkaat ovat muuten yhä edelleen muodikkaimmillaan ns. autoilijanhansikkaat joissa on reikiä kämmenen päällä. Toinen vaihtoehto on lyhyt rannepituinen hansikas ilman mitään koristeluja.

Vöissä sensijaan on koristeita, solkia, nastoja, tikkauksia, erilaisia nahkayhdistelmiä. Ne ovat massiivisia, leveitä. Tai ehkä ne ovat kangasta, monien eri värien hauskoja yhdistelmiä. Enää ei kelpaa pikkuveljiltä lainatut farmareiden vyöt.

Tänä vuonna käytetään autoilijanhansikkaita, sukeltajien suuria kelloja, Garbo-hattuja, Pariisin posteljoonien olkalaukkuja, verkkosukkia kuten Ava Gardner aikoinaan, iloisia vöitä, miesten solmioita ja palikkakantaisia kenkiä (Kuvamme kengät ovat Mono Oy:n valmistamat) käytetään myös sukkia joissa on raitoja jännittävissä kohdissa, ja myös puvun kankaasta tehtyjä minimekonmittaisia housuja.

Nyt pitää olla vyö jossa on tyyliä. Vyö on juuri nyt hyvin tärkeä asuste, joten sen valintaan kannattaa käyttää aikaa ja harkintaa.

Ei näkyviin paljasta ihoa

Pannaan on julistettu koreakuvioiset pitsisukat ja sukat ovat myöskin muuttuneet sukkahousuiksi. Lyhyen hameen alta ei saa näkyä sukkanauhoja eikä paljasta ihoa. Tällä hetkellä Pariisin suosikit ovat can-can-verkkosukat ja sukkahousut joita meiltäkin jo saa. Valkoinen on jatkuvasti suosiossa, mutta kaikki muutkin mahdolliset värit rynnistävät nyt keväällä täyttä vauhtia suosioon. Kaikkein rohkeimmat tekevät pukukankaasta hameensamittaiset housut, jotka hauskasti pilkistelevät esiin.

Kengät valitaan tällä muotikaudella mielellään sukkien värin mukaan. Elleivät ne ole puvun väriset, ne ovat samaa väriä kuin puku. Valkoinen kiiltonahka on materiaaleista suosituin. Toisia suosittuja värejä nimenomaan kiiltonahassa ovat lila, oranssi, viininpunainen, musta ja keltainen. Kengät ovat korkealle ulottuvia ilttikenkiä, joissa monasti on metallisomistuksia iltin päällä. Korko on yhä edelleen leveä palikkakorko. Sirotä teräväkärkiset ja piikkikorkoiset kengät ovat auttamattomasti vanhanaikaiset. Mikäli haluatte pukeutumisessanne seurata ajan henkeä, käytätte juuri näitä uusia kenkiä, joissa on pyöreä kärki ja joiden matala palikkakorko sopii huomattavasti paremmin leveään suomalaiseen jalkaan kuin ne entiset sirot ja kapeat kengät.

Valinnan varaa löytyy jokaiselle niin hameen pituuden kuin asusteidenkin suhteen. Nyt, kun muoti on yleispiirteiltään pelkistettyä, on helppoa leikitellä asusteilla. Oikeinvalituilla asusteilla saatte pukeutumiseenne tämän päivän muodikkuutta. □

Tarja saa vauvan

Juuri tällä hetkellä on Tarja Nurmella, nuorella rouva Berrgårdhilla tärkeää tehtävää. Hänen vaalea päänsä on tiiviisti kumartunut pienten nuttujen ylle. Hn tekee vauvanvaatteita. Perillistä odotetaan suurella hartaudella, kevään mukana vauvakin ilmestyy maailmaan. Siihen mennessä pitäisi kaiken olla valmiina, nuttujen, myssyjen, kolttujen. Kaikenväristen kolttujen, sillä eihän tiedetä onko tulokas tyttö vai poika.

Misisaikoinaan Tarja tunnettiin nimellä »Hunajapupu». Sitä hän on vieläkin, vaalea, herkkähymyinen nainen. Hänessä on yhäkin sitä samaa tarmokkuutta, joka on pitänyt hänet kansan tietoisuudessa pian kymmenen vuotta.

Tarja valittiin Miss Suomeksi 1959. Hän valloitti paikan niin perusteellisesti, että sai kantaa hennoilla hartioillaan missintitteliä toisenkin vuoden. Tarja otti missitehtävänsä tyynesti ja rauhallisesti, edusti Suomea kaikkialla tuolla tunnetulla perusteellisuudellaan, tutustui kaikkeen mitä missintitteli hänen eteensä toi — muotiin, eri maihin, ihmisiin. Hän kokeili kykyjään myöskin elokuvassa. Mitään erikoisen taiteellisia suorituksia hänen elokuvaosansa eivät ole, mutta Tarjaa kyllä katselee mielellään.

Näinä elokuva-aikoina hän tutustui hurmuripoika Ville-Veikko Salmiseen. Ajan kuluessa he menivät kihloihin, mutta mitään kiirettä avioliittoon ei ollut. He olivat kaunis pari, vaalea Tarja ja tumma Veikko. Romanttiset suomalaiset huokailivat haltioissaan heitä katsellessaan ja odottelivat kauniita häitä. Niitä ei kuitenkaan tullut, vaan sormukset katosivat kaikessa hiljaisuudessa.

Tarja muutti sitten Turkuun. Hankki oman ammatin muodin parista, aloitti sitkeästi alusta päätyen lopulta suuren liikkeen ostajaksi. Esiintyi mannekiinina liikkeessä, joutui kulkemaan muotikiertueilla mukana. Työtoverien kertoman mukaan hän oli mitä hauskinta matkaseuraa — saattoi yhtyä jopa sekaääniseen kuorolauluun kesken lukujensa. Tarja hankki näet jossakin vaiheessa metrikaupalla klassikkojen tuotteita, ja myöskin luki ne.

Kaikkien työkiireiden välillä Tarja sisusti omaa asuntoaan, kaksiota Turun keskustassa. Parin vuoden työn tuloksena siitä tuli mitä kaunein nuoren naisen asunto — kaikki tavarat olivat juuri sellaisia kuin Tarja halusikin. Välillä hän säästi saadakseen juuri oikeanlaisen esineen täydentämään kokonaisuutta. Tyylihuonekaluja, kauniita värejä, muistoesineitä. Kaunis ja tasapainoinen kokonaisuus.

Kun tämä poikamiestytön boksi sitten tuli valmiiksi, puuttui peliin rakkaus. Tarja tapasi elämänsä miehen, lääketieteen lisensiaatin Johan Berggårdhin. Ja ennenkuin romanttinen Suomen kansa ehti toipua kihlauksen aiheuttamasta yllätyksestä, juhli Turku suosikkimissinsä häitä kesällä 1966.

Jos he molemmat olisivat olleet parikymmenkesäisiä, olisi ehkä sanottu, että liian äkkiä menivät naimisiin. Nyt ei kukaan sitä sanonut, sillä molemmat he olivat täysi-ikäisiä, omillaan eläviä, päättäväisiä ja harkitsevia. Esitettiin vain onnitteluja. Ja he näyttivät säteileviltä hääpäivänään, miehekäs Johan vaalean Tarjan rinnalla. Tarjalla oli eräs kauneimmista näkemistämme hääpuvuista, lieneekö ollut oman suunnittelun tulosta.

Turkuun jäi Tarjan kaksio. Uusi koti rakennettiin Munkkiniemeen, aviomiehen poikamiesasuntoon, jossa kyllä riitti tilaa molemmille. On oikeastaan väärin sanoa rakennettiin, sillä asuntoa rakennetaan jatkuvasti, hitaasti ja harkiten. Heillä on aikaa tuumia ja miettiä, heillä on toisensa ja tulossa oleva perillinen. Nyt otetaan hänetkin suunnitelmissa mukaan, ja kaikki pienen pienet esineet hankitaan kevääseen mennessä pikkuisen omaan huoneeseen.

Tarjan äiti, rouva Vappu Nurmi, teki aikanaan Tarjan kaksioon lampunvarjostimia, pöytäliinoja ja muuta mukavaa. Tällä hetkellä hän luultavasti tekee näppärästi pieniä sieviä nuttuja tulevalle lapsenlapselleen.

Kapteeni Hasse Wind tutun Brewsterinsä ohjaamossa Sepelevan majakalla tapahtuneen voittoisan kahakan jälkeen.

Nuori hävittäjälentäjä mekaanikkonsa ja apumekaanikkonsa seurassa Suulajärven kentällä.

HASSE WINDIN TIE

TEKSTI: MARKKU ERONEN

Kaksinkertainen Mannerheim-ristin ritari Hasse Wind kertoo tässä ja seuraavissa numeroissa elämäntarinansa – ensimmäistä kertaa julkisesti. Vaikka hän saavutti häikäiseviä ilmavoittoja ja oli aikoinaan juhlittu sankari, kansikuvapoikakin, nyt alkava tilitys on kaikkea muuta kuin hurmeinen ja voitonhuumainen.

Ensimmäisessä osassa kuvataan Hasse Windin kehittymistä mieheksi ja kerrotaan sodasta, mutta vain sen verran, että lukija voi muodostaa riittävän perustellun taustan myöhemmille tapahtumille. Tapahtumille, jotka eivät ole pelkästään mieltä ylentäviä.

Hasse Wind on sotasankariksi nuori, vain 46-vuotias. Hän ahertaa suuren amerikkalaisen yhtiön Suomen tiedotuspäällikkönä. Hänellä on kaunis ja lahjakas vaimo, neljä menestyvää lasta ja edustava koti rauhallisessa järvenrannassa lähellä Tampereen keskustaa.

Sodan aikana tämä lentävä ritari tuli tunnetuksi hauskana kaverina, aina rehtinä ja hyväntuulisena pilvenveikkona. Nyt hän on hiljainen — hetkin jopa kireä. Syy selviää myöhemmin. Hienoinen surumielisyys asuu lähtemättömästi suupielissä.

Hasse Wind oli aikanaan ilmiö Suomen armeijassa. Hänet ylennettiin kapteeniksi jo 22-vuotiaana ja nimitettiin ensimmäisen kerran Mannerheim-ristin ritariksi 23:n ikäisenä, jolloin pudotuksia oli merkitty Brewsterin korkeusvakaajaan enemmän kuin ritariksi lyöminen yleensä edellytti. Esimiesten »hitaus» oli ymmärrettävää, sillä vast'ikään kadettikurssilta päässyt Wind oli nuori, puuhakas ja ehkä hieman itsetietoinen rämäpää, joskin yllättävän taitava sellainen.

Kaksinkertaisen Mannerheim-ristin saavutti Windin lisäksi vain kolme miestä: edesmennyt kenraali A. Pajari, eversti J. Aho ja lentomestari I. Juutilainen. I luokan ristejä on jaettu kaksi, toinen Suomen marsalkalle, toinen jalkaväenkenraali J. A. Heinrichsille. II luokan ristejä myönnettiin kaikkiaan 191.

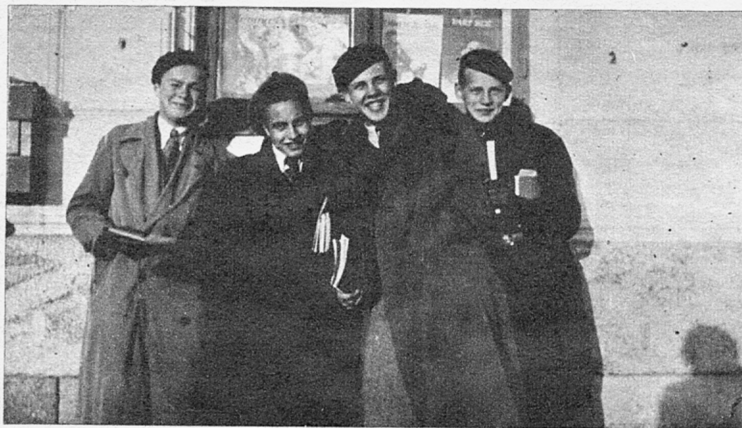
Olisi liiallista yksinkertaistamista väittää, että Hasse Windin lentäjänura pohjautui lähinnä hänen nuoruuteensa ja 1930-luvun loppupuolen isänmaalliseen nousukauteen. Joitakin viitteitä voimme silti löytää sekä näistä että hänen sukunsa aikaisemmista vaiheista.

Windin isä periytyi vanhasta satakuntalaisesta torpparisuvusta. Hän asui 11 sisaruksen kanssa kuuluisan Köyliön Lallin muinaisista maapalstoista erotetulla lohkolla, köyhässä torpassa. Tila elätti yhden, muut lähtivät maailmalle ja Hasse Windin isä opetteli nahkurin ammatin. Myöhemmin hän siirtyi Tammisaareen, nai vaimon suomenruotsalaiselta seudulta Snappertunasta ja hoiti alati kasvavaa nahkaverstasta ja -liikettä. Parille syntyi aikanaan kaksi poikaa ja kaksi tyttöä.

Windit muuttivat Viipuriin ja Hasse aloitteli oppikoulun 1. luokkaa Realikoulussa. Perhe asui Sorvalissa ja poika näki päivittäin, miten koneet surrasivat läheisellä vesilentoasemalla. Ehkä tältä ajalta periytyvät Hassen ensimmäiset lentämiseen liittyvät mielikuvat. Parin vuoden jälkeen Windit muuttivat Kiukaisiin ja pian takaisin Tammisaareen. Kierros oli tehty ja perheen hyvinvointi lisääntynyt entisestään.

Sotilaallisen peruskoulutuksensa katsoo Hasse Wind alkaneen jo 1936,

HASSE WINDIN TIE

7-luokkalainen Hasse Wind (oikealla) koulutovereidensa kera Tammisaaressa syksyllä 1938.

Salaa otettu kuva Hitlerin vierailusta Immolassa. Lentokonehallien edessä vasemmalta presidentti Risto Ryti, kenraali Keitel, Hitler ja marsalkka Mannerheim.

jolloin hän liittyi 16-vuotiaana koulupoikana suojeluskuntaan. Talveen 1939 mennessä hän keräsi yli 1400 harrastustuntia ja saavutti valioluokan merkin. Harvat vanhemmatkaan suojeluskuntalaiset saattoivat ylpeillä sillä.

Hävittäjälentäjälle tärkeä ampumataito kehittyi sk-vuosina. Hasse palveli konekiväärikomppaniassa ja voitti monet kerrat Uudenmaan SK-piirin mestaruudet kenttä-, koulu- ja kivääriammunnassa. Talvikilpailuissa tuli mestaruus ampumahiihdossa. Hasse naputteli myös oppikoulujen ampumamestaruuden. Erinomaisesta osumataidostaan huolimatta hän pyrki sodan aikana aina lähelle vihollista — 20—30 metriin — kun muut tulittivat yleensä kauempaa.

Ampumataidon rinnalla oli tärkeätä kestävän pohjakunnon hankkiminen. 17-vuotiaana Hasse risteili piirin suunnistusmestariksi ajalla 3.57,57, joka kielii matkan pituudesta. Kovan kestävyyden ja harjaantuneisuuden ansiosta hän saattoi kilpailla menestyksellä lajissa kuin lajissa. Edellämainittujen lisäksi Hasse voitti mm. oppikoulujen tennismestaruuden, pelasi jääpalloa ja jalkapalloa jopa Suomen mestaruussarjan joukkueessa.

— Suojeluskunta oli minulle pelkkä harrastus. Se tarjosi mahdollisuudet urheilla ja ottaa mittaa toisista. Tietenkin olin silloin isänmaallinen, mutta poliittisesti sk-järjestö ei merkinnyt minulle mitään.

Vajaan kolmen vuoden kuluessa Hasse Wind joka tapauksessa saavutti ikäiselleen harvinaisen sk-korpraalin arvon.

Lentoalkeet

Kesällä 1938 Hasse osallistui paitsi kuuden viikon sk-kursseille, myös Suomen Ilmapuolustusliiton alkeislentokursseille Joroisissa. Kerran yksinlennolla sattui erehdys, joka oli tipalla katkaista alkavan lentäjänuran. Hän eksyi 3000 metrin korkeuslennolla, ja bensiini loppui, mutta pakkolasku 200 metrin peltosaralle Kallislahdessa onnistui. Kone säilyi ehjänä ja sen ansiosta myös orastava ura.

Seuraavana keväänä Hasse tuli ylioppilaaksi Tammisaaren ruotsalaisesta yhteiskoulusta. Yksityislentäjän lupakirja taskussaan hän pyrki välittömästi IlmaRUK:uun ja pääsi 18 valitun joukkoon Kauhavalle, (14 heistä kaatui sodassa).

RUK:n aikana ei tapahtunut mitään normaalista poikkeavaa, mutta 24. Kadettikurssi oli jo toista. Kurssille osallistui runsaasti talvisodan käyneitä. Hasse sai huonetoverikseen kuuluisan talvisodanaikaisen ilmataistelijan Iikka Törrösen, joka taivutti nuorukaisen jäämään armeijaan siitä huolimatta, että tämä oli ehtinyt kirjoittautua Teknilliseen korkeakouluun. Ratkaisu oli sinänsä pulmaton, koska sodan tiedettiin alkavan uudelleen.

Päätös sai merkittävän vahvistuksen. Kurssin päättäjäisillallisilla Kalastajatorpalla tulivat luutnantit Karhunen ja Sovelius Windin luo komeissa sinisissä univormuissaan ja vaativat häntä jättämään sekä pöytänsä että daaminsa. Wind ohjattiin sivummalle ja hänelle ilmoitettiin:

— Teidät on määrätty hävittäjälaivue 24:ään.

Juhlava alku nuorelle pojalle, joka oli kadettikurssin aikana saavuttanut lisää hänelle silloin niin tärkeitä urheiluvoittoja, mm. Suomen mestaruudet koripallossa ja miekkailussa. Hasse Wind oli elämänsä kunnossa sekä ruumiin että sielun puolesta. Hänellä oli perusteltua syytä uskoa itseensä, kun isänmaa kutsui.

Kadettikurssin kestäessä oli jatkosota ehtinyt syttyä. Kurssi loppui kesällä 1941 ja Hasse Wind joutui aluksi Hyvinkäälle »lentämään tyypit» Focker D 21:llä. Lentuetta johti luutnantti Karu, siviilissä myöhemmin kammottavaa kuuluisuutta hankkinut majuri ja Mannerheim-ristin ritari.

Tyyppilentojen jälkeen Hasse Wind siirrettiin Immolaan luutnantti Pelle Soveliuksen alaiseksi. Alkusyksyllä jatkuivat tyyppilennot Amerikasta ostetuilla Brewster Buffaloilla ja Soveliuksen kanssa Wind suoritti ensimmäisen tutustumislentonsa sota-alueen yläpuolella. He tiedustelivat Karjalan kannaksen rintamalinjoja.

— Takaisin tullessa lensin lähellä Soveliuksen konetta. Maahan päästyämme hän manasi: Te lennätte hemmetin hyvin partiolentoa, mutta ette varmaan nähnyt missä lensitte, koska seurasitte niin tarkasti konettani! Sovelius hämmästyi kovasti

selostettuani reittimme aivan pikkutarkasti.

Tutkantarkat silmät ovat lentäjälle kaikki kaikessa. Painetut lähteet kertovat, että Wind juuri ilmiömäisen näkökykynsä avulla sekä pelasti tovereitaan että hankki monet voittonsa. Edellä mainittiin lentäjän avuista jo ampumataito. Kolmas tärkeä tekijä on »väärinlentämisen» kyky. Piti osata harhauttaa ja jälleen harhauttaa vastustaja, jotta lopulta aukeni sopiva ampumatilaisuus tai irroittautumismahdollisuus.

I. taistelu

Immolasta Hasse Wind siirtyi Lunkulan kautta silloisen kapteeni Luukkasen vahvistettuun hävittäjäosastoon Nurmoilaan ja kävi pian ensimmäisen todellisen ilmataistelunsa. Hän oli silloin etsintälennolla Äänisen rannalla. Ilma oli kurja ja yllättäin eteen ilmestyi I-15 hävittäjiä. Ankarassa kurvataistelussa Wind ampui vaiston varassa sarjan ja kone putosi — ensimmäisenä 81:stä virallisesti kirjatusta.

Nurmoilassa olon aikana rintamalle jyrräsivät venäläisten kevyet ja nopeat PE-2 pommikoneet. Silloin huomattiin Brewstereiden hitaus. Ne hävisivät jopa mainituille pommikoneille. Hyökkäys onnistui vain yllättämällä ja siksi pudotukset jäivät vähäisiksi Nurmoilassa palvelun aikana.

Mutta jännitystä riitti muutenkin. Kerran Wind seurasi Luukkasen johtamien kahdeksan koneen mukana etsintälennolla Äänisen päällä. Äkkiä tukikohdan radio ilmoitti tiheän sumun työntyvän Laatokalta kenttää kohti. Alkoi vimmattu kilpa-ajo aikaa ja sumua vastaan kohti Nurmoilan kenttää.

Mikäli sumu olisi tavoittanut kentän ennen lentuetta, miesten olisi täytynyt hypätä varjoilla ja olisi syntynyt iso vajaus muutenkin vähäiseen kalustoon. Vähältä piti, sillä viimeisen koneen laskeuduttua kattoi veitsellä leikattava sumuverho jo puolen kenttää. Koneet piti jättää paikoilleen ja miehet hakeutuivat käsikopelolla majoitusteltoihinsa.

Nurmoilasta Hasse Wind siirrettiin Lunkulan kautta Hirvaksen korpikentälle. Äänislinnan ja Karhumäen puoliväliin. Se oli ainoa suomalaisten hallitsema tukikohta Itä-Karjalassa lukuunottamatta Äänislinnan pientä kenttää. Korvessa piileskelleillä hävittäjillä riitti tiedustelu- ja muita lentoja, sillä radiotoiminta oli kovasti vajavaista.

Kerran Wind määrättiin yksin tiedustelemaan Arkangelin rataa. Hän ylitti Äänisen ja monia vihollisten hävittäjäkenttiä, joilta nousi koneita perään, mutta hän sai eksytettyä ne matalalennossa. Paluumatkalla bensiini loppui ja hänen piti tehdä pakkolasku Äänislinnan Solomannin kentälle. Brewsterin toimintasäde oli 300 kilometriä ja Arkangel oli Hirvaksesta juuri tuon matkan päässä.

Hirvaksesta käsin tiedusteltiin myös läheistä Muurmannin rataa

Fédération Aéronautique Internationale (F.A.I.)
Suomi—Finland № 637

Allekirjoittaneet, F.A.I:n Suomessa valtuuttamat viranomaiset, antavat
Undertecknade, av F.A.I. för Finland befullmäktigad myndigheter, tilldela

Herra / Herr Wind, Hans (Luutn.

synt. p. / född i Tammisaari
p:mää / datum

hänen suoritettuaan kaikki F.A.I:n määräämät kokeet
efter avläggandet av samtliga av F.A.I. stadfästa prov

Lentokoneohjaajatodistuksen
Förar-diplom

päivämäärällä / daterat den 28. 12. 1938

Suomen Ilmailuklubi
Aeroklubben i Finland

Per Zilliacus

puheenjohtaja / ordf.
sihteeri / sekreterare

Tästä se alkoi. Hasse Wind hankki yksityislentäjän lupakirjan kesällä 1938.

Karhumäestä pohjoiseen ja laskettiin tilaisuuden tullen vetureista höyryt ulos.

10.1.1942 Hasse Wind sai tilaisuuden näyttää kuuluisaa »väärinlentotaitoaan» Äänisen pohjoispuolella. Edellisenä päivänä hän oli pudottanut R-5 tiedustelukoneen ampumalla, mutta Mig-3 hävittäjä tömähti maahan vallan merkillisellä tavalla:

Silloinen TK-rintamakirjeenvaihtaja Sulo Kolkka kirjoittaa Pilvenveikoissa kolmen suomalaisen ottelusta 12 venäläistä vastaan mm.:

»Vänrikki Kilpisellä oli kova urakka »hullunmyllyssä» neljän Migin kera, mutta hän pääsi pilvessä eroon ahdistajastaan hänkin, Luutnantti Wind sen sijaan veti suoraan pintaan houkutellen yhden takaa-ajajistaan surman suuhun. Mig ei lujassa syöksyssään pystynytkään oikaisemaan, vaan rysähti maahan kenenkään sitä ampumatta. Windin voitto tästä koneesta oli vähän samaa kuin salamannopea niskalenkki painiottelun ensimmäisillä sekunneilla.»

Hitleriä saattamassa

Mannerheimin 75-vuotispäivänä Hitler lensi tervehdyskäynnille Immolaan. Mukana olivat mm. kenraalit Keitel ja Dietl. Hirvaksesta lensi kuusi konetta saattamaan 4-moottorista Focke-Wulfia Viron rannikolta lähtien. Mitä lähemmäksi Immolaa tultiin, sen huonommaksi muuttui sää. Lopuksi pilvikorkeus oli aivan olematon.

— Raskas pommikone ohitti Kaukopään tehtaan piipun vain 50 metrin päästä ja laskeutui Immolan pienelle kentälle jarrut vinkuen ja käryten. Hyvä, että ehti ollenkaan pysähtyä. Se oli aika seikkailu.

Vasta kentällä Wind tovereineen sai tietää, että pommikoneessa saapui itse Hitler. Silloin säpsähdettiin ja ajateltiin, mitä olisi voinut tapahtua jos kone olisi lentänyt 50 metriä etelämpänä.

Mannerheimin ja Hitlerin lounastettua vieras saatettiin takaisin hyvissä olosuhteissa. Mainittakoon, että mukana lensi Windin vakituinen siipikoneen ohjaaja, kersantti Tapio Järvi (myöhemmin vääpeli ja parhaita hävittäjälentäjiämme), joka nykyisin elää Porissa vakavaraisena toimitusjohtajana.

Taistelutahti tiivistyi vuoden 1942 lopulla ja Wind saavutti lukuisia voittoja. Hän oli kesällä siirtynyt Römpöttiin Uuraan ja Koiviston välille Suomenlahden rannalle. Lentäjä joutui pian ensimmäiseen ot-

HASSE WINDIN TIE

teluunsa Hurricane-hävittäjiä vastaan, jotka Englanti oli toimittanut Neuvostoliitolle. Niitä pidettiin sen ajan parhaina hävittäjinä. 14.8. Wind pudotti Suomenlahdella kaksi Hurricanea ja taika katosi siinä silmänräpäyksessä.

Kovin paikka

— Yhden kerran jouduin mielestäni aivan erikoisen kovaan liemeen. Taistelimme kahdeksalla koneella 60 neuvostohävittäjää vastaan Seiskarin eteläpuolella. 3000—4000 metrissä kamppaillessamme ammuin yhden alas. Loppuvaiheissa jouduin omasta porukasta erilleen ja sain kimppuuni kahdeksan I-16 hävittäjää.

— Jouduin merenpinnassa vetäytymään lähelle Neuvostoliiton rannikkoa Sepelevan majakan luo. Majakan ympärillä käytiin raivokas kurvataistelu. Sain kaksi I-16:tta putoamaan. Viimein irtauduin ja lensin matalalla Kronstadtin suuntaan. Ylitin Kronstadtin lentokentän pinnassa samaan aikaan, kun sieltä starttasi kaksi lentuetta.

— Suuntasin edelleen Inoon. Se matka oli ikimuistoinen. Pohjoisen pattereista kävi mahdoton tuiverrus. Lopulta pääsin niiden ampumaetäisyyden ulkopuolelle.

Kolme kuukautta myöhemmin Hasse Wind teki ilkeän kepposen Kronstadtin lentokentällä. Hän syöksyi kymmeneen metriin, ampui juuri radalta nousevan koneen ja poistui matalalla.

Tämän jälkeen seurasi raivoisia taisteluita Suomenlahdella. Kreivinlahdella hän pudotti kaksi Spitfireä, joita pidettiin hävittäjäkoneiden viimeisimpänä huutona.

Toukokuussa 1943 Hasse Wind teki taas hänelle tyypillisen, yllätyksellisen tempun. Peninsaaren luona venäläiset hävittäjät sitoivat suomalaiset taisteluun, jotta IL-2:t olisivat päässeet vapaasti Viipuria kohti pommittamaan maa-asemiamme. Wind syöksyi maataistelukoneiden alle ja pudotti peräperää kolme takimmaista »hermosahaa» ennenkuin vihollinen älysi tilanteen.

Toukokuun lopussa Wind oli saavuttanut yli 30 henkilökohtaista ilmavoittoa. 31.7. hänet nimitettiin ensimmäisen kerran Mannerheimristin ritariksi — 23 vuoden ja 1 päivän ikäisenä.

Hasse Wind kertoo taisteluistaan ja teoistaan raportoivassa sävyssä — jotenkin innottomasti. Vaikka hän mainitsee isänmaallisuudesta ja semmoisesta, ei voi välttyä vaikutelmalta, että hänen suhteensa sotaan oli nuorena tavallaan persoonaton. Asenne on yhä sama:

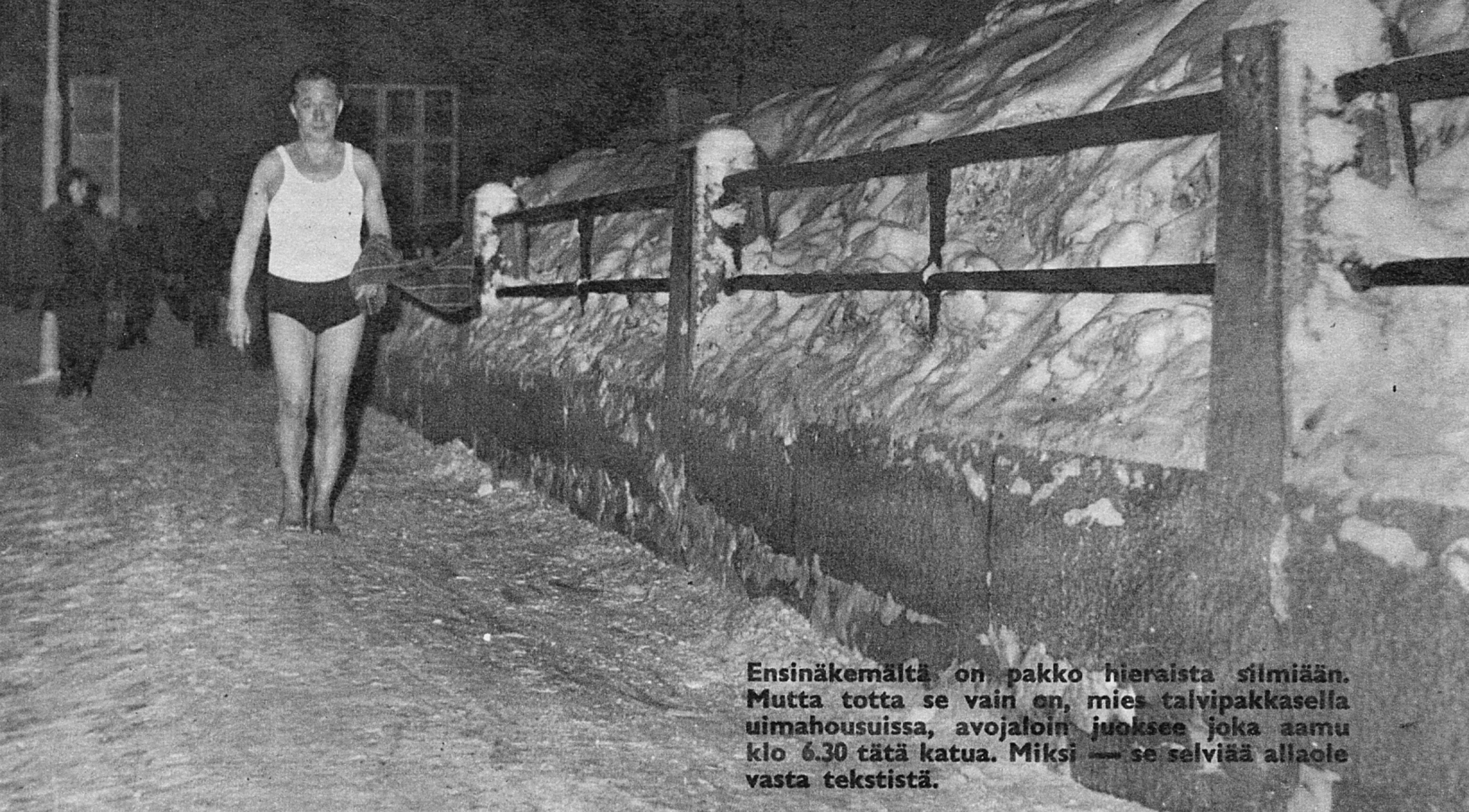
— Käytännössä suhtautumiseni olisi ollut aivan sama, jos vihollinen olisi tullut vaikka lännestä. Tietenkin isänmaallinen henki vaikutti, mutta en suhtautunut sotaan mitenkään kiihkomaisesti. Sota oli minulle lähinnä urheilua, rämäpäisen nuorukaisen voimainkoitosta. Ei muuta.

* * *

Sota ei loppunut 31.7.1943. Hasse Windillä oli vielä vajaa vuosi aikaa taistella ennen viimeistä lentoaan. Sodan loppuvaiheista ja sotaakin ehkä jännittävämmistä siviilielämän sattumuksista ja tunnelmista kerromme lisää seuraavassa numerossa. ☐

–TUOSTA ON PARASTA KERTOA HETI PAIMENELLE.

Ensinäkemältä on pakko hieraista silmiään. Mutta totta se vain on, mies talvipakkasella uimahousuissa, avojaloin juoksee joka aamu klo 6.30 tätä katua. Miksi — se selviää allaolevasta tekstistä.

MINNE MIES MENEVI...

Erikoislaatuinen näytelmä näytellään Tampereella jokainen aamu siinä puoli seitsemän aikaan. Näytelmään kuuluu päähenkilönä Veikko Toivainen, rautateiden autonkuljettaja. Veikko Toivainen juoksee hissukseen yleensä paljain jaloin, uimahousut jalassa ja mahdollisesti hiaton urheilupaita yläruumiin suojana.

Mutta outo näky ei ole tuossa vielä kokonaisuudessaan. Miehen käsivarrella heilahtelee pyyheliina sekä toisessa kädessä KIRVES!

Veikko Toivainen juoksee toista kilometriä joka aamu. Tarina kertoo, että muuan aamuinen krapulassa kotiin vaeltava mieshenkilö hieraisi ensin kahdesti silmiään ja pinkaisi sen jälkeen hiljakseen juoksevan Veikko Toivaisen edellä pakoon. Tarina kertoo, että kyseinen krapulainen oli tuona aamuna tehnyt pitävän raittiuslupauksenkin!

No, miksi sitten juosta Veikko Toivaista pakoon. Se oli kenties vain tarinaa. Ainakin Veikko Toivaisen oman kertoman mukaan.

— Ehkä jotkut ohikulkijat ovat joskus katsoneet ihmeekseen 30 asteen pakkasella, mutta mitään välikohtauksia ei ole sattunut. Juoksen terveydekseni tai oikeastaan juoksen terveyteni lähteelle: jääkylmään avantoon. Kirves on siltä varalta, että avanto on mahdollisesti yön aikana umpeutunut.

— Olen juossut jo kuutisentoista vuotta, olen ravistanut reumatismini avantoon. Olin ennen harrastustani useita viikkoja työkyvytön, valitin särkyjäni. Nykyään en käytä edes talvipakkasilla saappaissani sukkia työssäkään.

Veikko Toivainen on hiljainen mies. Hän ei halua esiintyä julkisuudessa ihmeellisyytenä, mutta hän sanoo, että »jos joku minun esimerkkiini luottaen uskaltautuu reumatismisena avantoon, on tämä kirjoitus siinä mielessä täyttänyt paikkansa!»

— Toisaalta on tietenkin muistettava, että reumatismia on niin montaa lajia samoin kuin meitä ihmisiäkin. Se mikä sopii minulle ei varmastikaan sovi kaikille muille ihmisille.

Veikko Toivainen muistelee ensimmäistä avantomatkaansa. Hän ei silloin asunut vielä keskikaupungilla niin kuin nykyään. Hän ei silloin vielä joutunut juoksemaan seitsemäksi työhön matkaavien ihmisten keskuudessa. Mutta mielekäs oli tuo ensimmäinen kerta ollut. Hän oli suin päin sukeltanut vielä riitteessä olevaan veteen ja kertoo muistellen kuinka oli ollut vaikeuksissa yrittäessään nousta takaisin maalle.

— Se otti varmastikin sydämeen tuo äkkinäinen vaihtelu, koska en saanut kunnolla henkeä.

Myöhemmin olen kokenut karaistuneisuuteni kouriintuntuvalla tavalla: apumieheni peruutti erään kerran minut auton ja tiiliseinän väliin. Sairaalassa henki loppui vielä seuraavana yönäkin pariin otteeseen — ja uskonkin, että harrastuksellani oli ratkaiseva merkitys toipumiseeni.

Palelematon autonkuljettaja kääntyy kotiportista sisään ja minä olen suoriutunut ehkä erikoislaatuisimmasta haastattelustani; olen juossut nimittäin Näsijärven rannasta, avannolta Veikko Toivaisen vierellä . . .

☐

OLIN MUSTAN HUIJARI LÄÄKÄRIN VAIMONA

OSA III

Tässä numerossa Suomessa tuomitsematta jätetyn huijarilääkärin, James Ayodele Franks'in suomalainen vaimo Karin jatkaa mielenkiinto sta kertomustaan. Taakse ovat jääneet Lontoo, muukin Englanti. Kanada on heidän kotimaansa, heillä on pieni poikansa mukanaan ja Jameksen englantilainen vararikko liikealalla vaihtuu lääkärintoimeksi. James Franks hankkii itselleen osteopatian tohtorin arvon ja jonkin aikaa Franks'it jälleen elävät loistokkaasti. Kunnes mukaan astuvat prostituoitu lentoemäntä Helen ja rempallaan oleviksi osoittautuvat raha-asiat!

Tämä kuva oikeastaan kuuluu jo Meksikkoon. Mutta toisaalta nämä »häät» ovat yhtä erikoiset, huijaushäät, joista kerron myöhemmin, kuin miksi osoittautuu elämämme Kanadassakin. Elämä on mielettömän tuntuista . . .

Oli jo muistaakseni lokakuu 1963 kun saavuin Montrealiin. Lentokentällä oli vastassa James uusine ystävineen. Minulle ojennettiin kukkakimppu ja toivotettiin sydämellisesti tervetulleeksi »tähän uuteen, lukemattomien mahdollisuuksien maahan». Tulomme kunniaksi pidettiin illalla kutsut hotellissa ja ensimmäinen merkille panemani seikka oli se, ettei näissä ihmisissä näkynyt jälkeäkään englantilaisten luonnollisesta hienotunteisuudesta ja pidättyväisyydestä.

Liikemiehestä jalkalääkäriksi

Kutsuja seuranneet päivät olivat järjestelyä. James vaihtoi jälleen liikemiehestä lääkäriksi. Tällä erää hän perusti jalkalääkärin vastaanoton, jota varten vuokrasi eräältä hammaslääkäriltä vastaanottohuoneiston.

Potilaitten lukumäärä kasvoi joka päivä. Kyseinen hammaslääkäri, jonka tiloissa James osittain praktiikkaansa hoiti, oli miellyttävä vanha juutalainen. Mies tunsi Kanadan ja sen olot läpikotaisin. Hän kehotti miestäni toimimaan varovaisesti, välttämään suurellisuutta ja epämääräisiä »ystäviä». Viimemainittuja tarjoutui kuuleman mukaan helposti seuraan.

James liittyi jonkin ajan kuluttua Montrealin jalkalääkärien klubiin ja harva se ilta istuivat useat Jameksen kolleegat meillä. Pohdinnan alaisena James sanoi olevan ammattiasiat . . . Lieköollut noiden keskustelujen tuotetta, mutta joka tapauksessa James kiinnostui osteopatiasta (luutaudeista). Jossain hän jälleen suoritti tarvittavan oppimäärän ja sai vaadittavat viralliset todistukset osteopaatin ammatin harjoittamiseksi — kaiken kukkuraksi osteopatian tohtorina!

Tutustuttuaan osteopaattina jälleen uusiin ystäviin ja saavutettuaan taloudellista menestystä Jamekselle alkoi tulla tarjouksia joissa häntä pyydettiin liittymään suurempien vastaanottojen, sairaaloiden henkilökuntaan. Usean kuukauden ajan James työskentelikin Montrealin ulkopuolella erään ranskalaisen lääkärin toverina ja hänen tulonsa olivat koko siihenastisen avioliittomme ajan suurimpia.

Muutamien osteopaattiystäviensä kera James perusti yhdistyksen, joka hyväksyttiinkin Quebecissa, maan hallinnollisessa pääkaupungissa. Yhdistyksestä kehittyi liitto ja liiton reistraattorina (kirjaajana) toimi James Ayodele Franks!

»Olet arkipäiväinen»!

Elintasomme oli siis kohentunut, se teki sitä jatkuvasti. Meillä molemmilla oli oma auto. Hankimme tilavan, kaksikerroksisen omakotitalon, jota tosin emme vielä pystyneet käteisvaroillamme maksamaan aivan kokonaan. Kotimme kalustettiin miellyttävästi — siitä kuvaavana esimerkkinä isäni käynti myöhemmässä vaiheessa Kanadassa. Hän nimittäin, oli kotona kertonut meillä asioiden olevan loistokkaasti ja että kyllä Jameksen varmasti täytyi ansaitakin satumaisesti.

Minulla oli kodissani käytössä kaikki sähköalan viimeiset kotitalouskoneet; käytössäni oli sen lisäksi vielä runsaasti aikaa ja rahaa. Kuljeskelin ehtimiseen Montrealin antiikkikaupoissa ja ostelin itselleni miellyttäviä esineitä.

James itsenäistyi keväällä. Hän perusti itse suuren mittaluokan vastaanoton. Huoneisto käsitti kuusi huonetta, lattioita peittivät pehmeät matot ja osa seinistä oli tammilaudoituksella peitetty. Vuokra ja muut perusmenot olivat päätähuimaavan korkeita. James palkkasi kaiken hyvän lisäksi sihteerin, Georginan. Georginan lisäksi Jameksen seuraan liittyi jonkin ajan kuluttua vaalea ja sinisilmäinen Ken Pierce.

Minulle selitettiin, että herra Pierce oli korvaamaton apu vastaanoton käytännöllisessä järjestelyssä. Ken Pierce oli maailmanmies. Kaikkea kokeillut ja kaikkea kokenut. Tästä kolmikosta tuli erottamaton.

Vaikka James kannatti itseopiskeluaatetta — ainakin näennäisesti — oli hän mielettömän mustasukkainen. Hän epäili, että saavutettuani jonkin oppiarvon, jättäisin hänet ja tulisin toimeen omin voimin. Hän epäili, että opiskeluaikanani seurustelin oppilastovereitteni kanssa. Entiseen, hetkellisesti rauhoittuneeseen perhe-elämäämme alkoi jälleen tulla säröjä. Entistä useammin riitoja. James ei sietänyt kun luin kurssikirjojani; hän jankutti alinomaan, että vaimon ensisijaisena tehtävänä tulisi olla koti ja perhe. Kotiapulaisesta huolimatta kaikki oli hänen mielestään rempallaan.

Yliopiston kirjasto oli se paikka, josta löysin ainoan lukurauhani.

Käännä!

Mutta kirjastossaolon synnyttämät pitkät poissaoloni aiheuttivat entistä kiivaampia kohtauksia kotona. James myi autonikin, jotten pääsisi liikkumaan vapaasti.

Auton myynnin syyksi hän esitti mustasukkaisen miehen osaa, niinkuin kerroin, mutta todellisuudessa sain selville, että Jameksen ja hänen kolmikkonsa tulot alkoivat huomattavasti jäädä alle menojen. Minulle kyllä vakuutettiin, että kaikki oli kunnossa. Georgina joutui riitaan kotiväkensä kanssa samaan aikaan ja pyysin häntä asumaan luoksemme, koska meillä ainakin toistaiseksi vielä oli runsaasti huoneita. Ken Pierce alkoi myös vierailla meillä entistä tiuhempaan — iltaisin tuo kolmikko tulla tupsahteli kotiin elämäniloa ja huolettomuutta uhkuen. Puhuttiin potilaista, niiden sairauksista ja parantamisesta, uusien potilaiden hankkimisesta jne. Todellisuudessa pohdittiin niitä keinoja joilla voitaisiin pelastua yhä kasvavasta rahapulasta.

Kun olimme kahden kesken Jameksen kanssa, vannoi mieheni minulle kaiken olevan edelleen erittäin hyvin. Olin suorastaan mahdotonta saada häneltä minkäänlaista järkevää vastausta perhettä koskevissa asioissa. Pankki- niin kuin muutkin raha-asiamme hän piti visusti omana tietonaan. Todistaakseen minulle asioiden hyvän tilan vei hän minut mukanaan pitkille viikonloppumatkoille ja tanssimme aina aikaiseen aamuun asti.

Hollywood nousi yhä useammin keskustelun keskipisteeksi.

»Usko pois, jos minä menen Hollywoodiin, niin muutamassa kuukaudessa varmistan taloudellisen hyvinvointimme koko loppuiäksi. Saamme enemmän rahaa nauttiaksemme elämästä ja saamme enemmän aikaa saadaksemme olla kahden kesken», uhosi James useaan kertaan.

Olin kuitenkin jo perin juurin kyllästynyt aina uusiin ja uusiin paikkoihin, joissa »elämä kyllä muuttuisi paremmaksi». Sitä se ei ollut vielä kertaakaan tehnyt muuta kuin hetkellisesti. Oliko tämä nyt jälleen tilanne, ettei Jameksella ollut mahdollisuutta enää jäädä oleilemaan Kanadaan. Alkoiko maa poltaa hänen jalkojensa alla. Nuo viimemainitut kysymykset eivät kuitenkaan nousseet noin jyrkkinä vielä tuolloin mieleeni. Syytin kuitenkin Jamesta lapsellisuudesta ja haihattelusta ja muistutin häntä niistä lukemattomista tuhansista ihmisistä, jotka olivat löytäneet elämänsä surkean lopun juuri Hollywoodin kaltaisessa kaupungissa. Hän väitti kuitenkin tuntevansa showmaailman kuin viisi sormeaan ja syytti minua arkipäiväisyydestä.

Kohtaukset keskuudessamme jatkuivat. Kiivastuivat ja päättyivät ulko-oven kolahdukseen kun James paiskasi sen perässään kiinni. Huusin hänen peräänsä, että kuinka voisin jatkaa lukujani tämän uuden elämänkäänteen jälkeen ...

»Menen yliopistosi kanssa vaikka naimisiin», huusi James ...

Jameksen loistava ura Kanadassa lähestyy loppuaan

Vuosi 1964 läheni loppuaan, samoin Jameksen melko loistokas ura. Hänen mielenkiintonsa vaihtui osteopaatin ammatista kirjoittamiinsa ja kirjoittamatta jääneisiin näytelmiin. Hän matkusteli usein Montrealin ja New Yorkin väliä. Muuan kustantamo oli lupautunut julkaisemaan Jameksen kirjoittamia näytelmiä, olipa muuan kriitikkokin ehtinyt kuulemma antamaan Jameksen näytelmistä loistavat arvostelut. Lopullista sopimusta ei kuitenkaan tehty — »ehdot eivät olleet kirjailijan vaatimusten ja mielen mukaisia», kuulemma!

Mieheni viipyi poissa yhä kauemmin päivisin ja nyt myös öisin. Poissaolon syitä en tiedustellut — tiesin, että suoraa ja rehellistä vastausta en tulisi häneltä koskaan saamaan. Syyslukukausi läheni myös loppuaan ja minulla oli tarpeeksi tekemistä lukujeni kanssa.

Syksyn mittaan James oli alkanut kyllästyä yhä enemmän kaupungin ulkopuolella sijaitsevaan kotiimme. Elämässä ei kuulemma ollut muuta sisältöä kuin työ ja kodin ylläpito. Tämä »kyllästyminen» osui sopivasti samoihin aikoihin kuin yhä kasvava raha-pula. Olisi näes halvempaa asua kaupungin keskustassa, pienemmässä huoneistossa. Koti, jonka vain 8 kuukautta aikaisemmin olin uskonut jäävän pysyväiseksi, pantiin hajalle muutamassa päivässä. Enimmät huonekalut ja talouskoneet myytiin. Olin oppinut ajattelemaan tyynesti, ettei ollut tärkeintä jonkun saavuttaminen, vaan sen reilu menettäminen! Talosta maksettua perusmaksua ei saatu takaisin. Kaikki ponnistelut olivat menneet taivaan tuuliin.

Aivan Montrealin keskustassa sijaitsee vuokratalo, tyylikäs pilvenpiirtäjä, jonka asukkaat edustavat läpileikkausta kanadalaisesta yhteiskunnasta. Lääkäreitä, asianajajia, virkamiehiä, taiteilijoita, lentoemäntiä, liikemiehiä, mannekiineja ja prostituoituja asuu sulassa sovussa keskenään. Kellarissa olivat kolikoilla toimivat automaattiset pyykinpesu- ja kuivauskoneet, sauna ja tyylikäs uima-allas. Me ja Ken Pierce perheineen muutimme 14:een kerrokseen, Georgina sai oman yksiön kahta kerrosta alempana. Saunan lauteilla istuessa tuli solmittua mielenkiintoisia ystävyys- ja tuttavuussuhteita. Mieleeni on jäänyt erikoisesti muuan unkarilainen herrasmies, jonka kanssa tunsin hengenheimolaisuutta kielen sukulaisuuden vuoksi.

Ken Pierce puoleksi asui meillä. Aamulla tapasin hänet joskus samasta makuuhuoneesta istumassa Jameksen vuoteen vierellä ja pohtimassa alkavan päivän tapahtumia. Seuraan liittyi usein Georgina, joka huolehti herrojen ruokailusta. Hän liikkui keittiössäni kuin kotonaan ja kimpaannutti kotiapulaisen siivottomuudellaan.

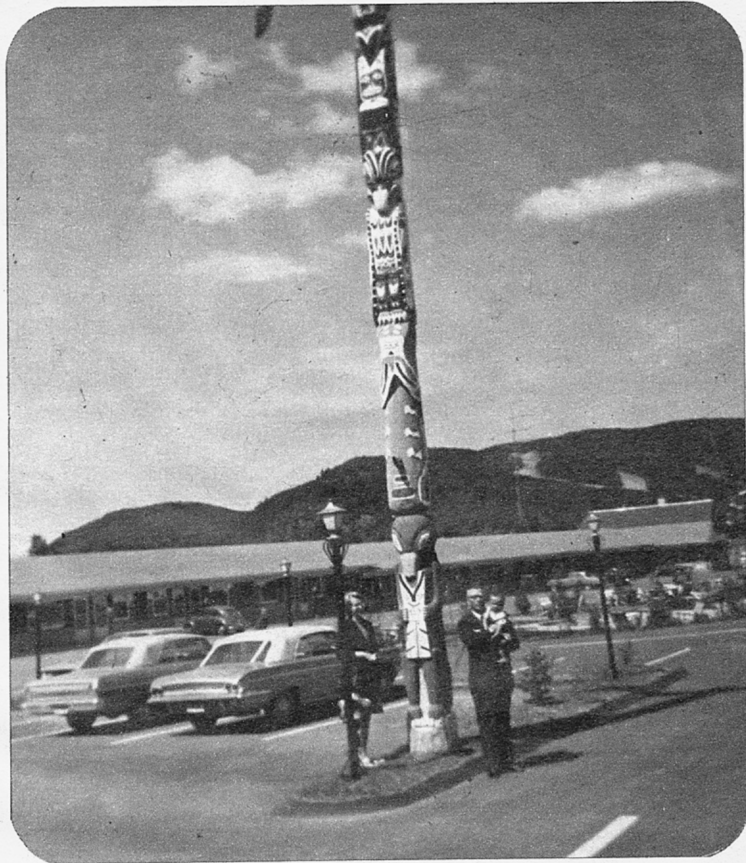
Talossa pidettiin usein ja mielenkiintoisia kutsuja, jonne tutut ja tuntemattomat naapurit olivat tervetulleita. Tanssin kerran koko illan erään asianajajan kanssa ja kotiin tultuani sain nyrkin silmääni.

Elämästä ei tosiaankaan puuttunut vaihtelua!

Lentoemäntä Helen

Meitä vastapäätä asui muuan maailmannainen, Helen, ammatiltaan lentoemäntä. Ei kuitenkaan kuka tahansa lentoemäntä. Hänen huoneistonsa oli suuri ja ylellinen, hänen keittiöstään ei puuttunut kaviaari ja vaatekaapissa roikkuivat kaikki ajateltavissa olevat korkeimman hintaluokan turkikset. Hänen hiuksensa olivat punaiset ja hänen vaatteensa tulivat Pariisin ja New Yorkin muotikeskuksista. Aluksi hänen arveltiin olevan joidenkin yhteiskunnan tukipylväiden luontoiseduista elävä prostituoitu, kunnes kävi ilmi, että hänellä olikin vain yksi poikaystävä, muuan tehtailija, Herbert etunimeltään. Kaiken tämän komeuden kustansi Herbert pientä rakastelua vastaan. Tehtailijan vaimo oli kuin kuka tahansa seurapiirirouva: onnellisesti naimisissa, paljon lukenut, hyviä harrastuksia omaava maisteri, jonka pienimmätkin sielunliikahdukset rekisteröidään heti naistenlehdissä

»Heillä eletään loistokkaasti», totesi Karin Franks'in isä käydessään Kanadassa ...

Karin Franks on päättänyt olla kertomatta isälleen aavistuksiaan miehestään ...

Isoisä ja pikku-Franks. Isoisä on Kanadassa käydessään onnellisen tietämätön Franks'ien loistokkuuden keskellä häämöttävästä uudesta katastrofista.

Upeat autot ja koti kuuluivat Franks'ien elämään vielä silloinkin kun isoisää saatettiin lentokentälle. Mutta miten asiat todellisuudessa olivatkaan. Siitä kertoo Karin Franks oheisessa kirjoituksessa.

Käännä!

kateellisten kanssasisarien harmiksi.

Helenillä oli vain yksi harrastus: raha, eikä siitäkään kukaan lukua pitänyt.

Jameskin oli tavannut Helenin hississä; aivan sattumalta. James yllättyi iloisesti kuullessaan että arvon neiti asui vastapäätä. Neiti ilostui taas vastapainoksi kuullessaan, että James oli lääkäri. Hänellä oli näes kaikenlaisia vaivoja ja ehkä herra tohtori voisi auttaa häntä ...

Siten sai alkunsa sarja lääketieteellisiä vierailuja naapuriin. Vierailuja, joihin James valmistautui ottamalla kylvyn ja pyytämällä puhtaan paidan, ja jotka venyivät usein myöhään yöhön. Joskus aamuunkin asti. Kävi ilmi, että Helen oli elämäänsä täysin kyllästynyt; olihan hänellä rahaa ja muuta lavean tien vaeltajan tavaraa, mutta elämästä puuttui sisältöä, puuttui ennenkaikkea sitä suurinta: rakkautta. Jameksella ei ollut taas muuta tarjottavaa kuin sitä suurinta. He tulivat mainiosti toimeen keskenään.

Tehtailija hölmistyi, kun Helenin oveen oli vaihtunut lukko hänen tullessaan saataviaan perimään. Helen ja James, Ken Pierce apunaan, valmistelivat yhteistä lähtöä Kaliforniaan. Helenin huonekalut myytiin ja muutamassa päivässä tuo loistohuoneisto oli autio ja asumaton. He muuttivat asumaan paikalliseen hotelliin. Minulle James sanoi lähtevänsä jälleen New Yorkiin. Parin päivän kuluttua hän soitti kotiin ja valitti, että lumimyrskyn takia hänen kotiintulonsa on estynyt toistaiseksi. Neljän päivän poissaolon jälkeen hän tuli yllättäen kotiin, pakkasi matkalaukkunsa ja sanoi lähtevänsä heti Kaliforniaan, autolla. Ken Pierce pakkasi myös tavaransa, molemmat herrat suutelivat vaimojaan jäähyväiseksi ja vakuuttelivat lähettävänsä lentoliput niin pian kuin saapuisivat Los Angelesiin.

Minulle jäi kymmenen dollaria ja lukematon määrä vastausta vailla olevia kysymyksiä. Samoin kävi rva Piercen. Kumpikaan meistä ei tiennyt vielä silloin, että Helen oli autossa mukana. Olimme saaneet sen käsityksen, että upea naapurimme oli muuttanut pois mennäkseen naimisiin Ottawassa olevan poikaystävänsä kanssa. Vasta jälkeenpäin, pala palalta, sain kokoon edelläantamani kuvan asioiden laadusta.

Ensimmäiseksi lähdimme ottamaan selvää, millä kannalla olivat vuokranmaksumme. Talonmiehen mukaan molemmilla perheillä olisi vielä kaksi viikkoa armonaikaa, sen jälkeen tulisi asunnosta häätö, ellei maksamatta jätettyjä laskuja maksettaisi. Toisena toimenpiteenäni heitin Jameksen henkilökohtaiset tavarat polttouuniin. Aloimme myydä huonekalujamme hengen pitimiksi. Talonmies hankki meille ostajia ja niin menivät suurella vaivalla hankkimani esineet toinen toisensa jälkeen. Öisin istuimme juttelemassa, koska unta oli vaikea saada ja nyt toimeton Georgina liittyi seuraamme.

Suureksi surukseni minun oli käytävä eroamassa yliopistosta, jossa olin viettänyt edellisen syksyn rauhallisimmat hetket.

Neljä päivää oli jo vierähtänyt eivätkä rakkaat aviomiehemme olleet edes soittaneet, johon heillä olisi ollut hyvä tilaisuus, koska matkustivat autolla ajaen Yhdysvaltojen halki. Minä ja rva Pierce marssimme lähimmälle poliisiasemalle ja julistimme miehemme kadonneiksi. Asiaa hoitava poliisimies ilmaisi mielipiteenään, että kyseessä olevat aviomiehet olivatkin homoseksuaaleja ja lähteneet pienelle häämatkalle!

Georgina käveli ympäriinsä kuolevan hanhen näköisenä. Kahdenkeskisessä juttelussa hän tunnusti, että oli ollut rakastunut mieheeni jo alusta asti. Hän oli mielettömästi huolissaan Jameksen kohtalosta ja olisi valmis tekemään mitä tahansa hänen puolestaan, vaikkapa myymään sielunviholliselle oman isänsä, josta ei muutenkaan erikoisemmin välittänyt. Hän väitti, että minusta kaikki Jameksen ikävyydet olivat saaneet alkunsa, olin kova ja itsekäs. Olin aina naukumassa rahaa sellaisiin turhiin kuin kotiapulaisen palkka ja ruokamenot. James oli muka herkkä mies, häntä ei saanut kivistää arkipäivän kovuuksilla. Ei Georginallakaan ollut ollut aina rahaa edes ruokaan (siksi kai hän olikin esiintynyt niin vapaasti keittiössäni). Itku silmässä hän kertoi minulle kahdenkeskisistä, herkistä hetkistään Jameksen kanssa ja vasta odottamatta tullut asunnosta häätö sai hänet muistamaan tylyn elämän vaatimuksia.

Yhteen rytäkkään huonekalumyyntimme keskelle saapui odottamattomia vieraita, sekä minulle että rva Piercelle. Lain siunauksella takavarikoitiin kodeistamme viimeisetkin huonekalua muistuttavat esineet kynnysmattoa myöten. Rakkailla aviomiehillämme oli ilmeisesti ollut huono muisti: olivat lainanneet rahaa pankista ja jättäneet velat maksamatta. Keittiöön jäi yksi pöytä ja makuuhuoneisiin patjat paljaille lattioille. Lamputkin vietiin ja iltamme kuluivat rattoisasti kynttilän valossa!

Öisin kääntyessäni kyljeltä toiselle ankealla vuoteellani mietin mitä vanhempani mahtaisivat tuumia, jos kertoisin heille koettelemuksistani; päätin kuitenkin olla urhea ja pitää ne omana tietonani. Maata muuttaessaan miehelläni oli tapana jättää minut niin tukaliin olosuhteisiin, että ainoa tie niistä ulos, oli matkustaa sinne, minne hänen jälkeenpäin lähettämänsä liput osoittivat. Oli jo silloin ilmeistä, että avioliittoni oli erehdys, mutta päivä päivältä yhä mielenkiintoisemmaksi muuttuva erehdys. Mieheni tekoihin ja päätöksiin en mitenkään pystynyt vaikuttamaan, hän pitikin ne omana tietonaan ja tulin niistä yleensä tietoiseksi vasta jälkiseurauksia kokiessani. Moitteeni ja vastalauseeni tuntuivat vain kannustavan häntä kulkemaan yhä päättävämmin omaa tietään, joka vääjäämättömästi tulisi johtamaan lopulliseen katastrofiin.

Eräänä yönä soi puhelin. Langan toisessa päässä olivat kadonneiksi julistamamme aviomiehet. Puhelu tuli St. Louisista, Missourista. He voivat erittäin hyvin ja matka oli sujunut huolettomasti ja mitä sinne kotiin kuului jne. Langat olivat kuumina kotikuulumisia kertoessa vai sanoisinko ärjyessä. Ikävyyksistä kuullessaan Jameksella oli pahana tapana paiskata kuulotorvi keskellä tarinaa alas.

Matkalippuja odotellessamme kävimme ottamassa osaa Montrealin monenkirjavaan huvitteluelämään... □

Onko Teillä koskaan ollut tilaisuutta omin korvin kuulla, mitä Teistä puhutaan selkänne takana?

Minulle kävi jokin aika sitten näin onnellisesti». Istuin kampaamossa, luultavasti ilman että kukaan läsnäolijoista minua tunsi. Puuttumatta sen paremmin tuossakin juoruilussa esiintulleisiin vääristelyihin, haluaisin vakuuttaa kaikille niille, jotka ovat osoittaneet mielenkiintoa vaatimatonta persoonaani kohtaan, että tämän kirjoitussarjan tekstistä vastuussa oleva toimittaja ja minä olemme toimineet sulassa sovussa. Vihjailut jostakin muusta ovat tarpeettomia — asiatiedot ja valokuvat ovat olleet omalla vastuullani.

psta Karin Franks

Ps. Ensi kerralla tapaamme St. Louisissa, Missourissa ja matkaamme Meksikkoon.

USKONTO...
jatkoa sivulta 61

lun kansliasta on saatavissa tieto, hän suoritti sen jo aikana 1.9.58—31.5.61, erittäin hyvin arvosanoin.

Niinkuin kaikessa inhimillisessä olemisessa tapahtuu kulumista, niin myöskin jonkun kirkon tai muun yhteisön aktiivisena jäsenenä oleminenkin (elämä sinänsäkin lienee kuluttavaa). Tämän ohella Martin elämänkaaren inhimillisesti katsoen aikainen katkeaminen johtui seuraavista seikoista:

— synnynnäinen heikko sydän rytmihäiriöineen, jotka pahenivat ahkeran opiskelun ja koulunkäynnin seurauksena ja ilmenivät jo asevelvollisuutta suorittaessaan (kuntoisuusluokka BI), jolloin hän oli useita viikkoja Tilkan sotilassairaalassa, ja

— avioeron lapsena kokemansa henkiset rasitukset, joita vielä lisäsi eriuskoiselle osoitetut kiusottelut ja suorastaan rotusyrjintään verrattava vieroksunta, jotka niin herkän nuorukaisen kohdalla eivät olleet jättämättä seurauksia.

Toivo K. Hiltunen
MAP-kirkon tiedotussihteeri

MIKSI SUOSITUIMMAT POIS KUVARUUDUSTA?

Suomen Kuvalehti ajaa kiihkolla Eliot Nessiä eli Lahjomattomia pois kuvaruudusta. Se sarjaohjelma on raaka, väkivaltainen, ongelmiltaan yksinkertainen jne. jne. — Ikävä kyllä se on myös yksi suosituimmista ja jännittävimmistä sarjaohjelmista. Se on huolella ja taidolla tehty, ja siinä on melkoisesti sitä aitouden makua, mitä television sarjafilmeistä yleensä puuttuu.

Kiltit televisioherrat! Älkää missään tapauksessa panko yhtä parhaista sarjafilmeistänne pois viralta. Ei se pääse nuorisoa turmelemaan, sillä sen esitysajankohtahan on poikkeuksellisen myöhäinen.

Toisena Suomen Kuvalehden vainon kohteena on Batman. — Hyvä hienohelma arvostelija! Ei se ole tarkoitettukaan yli 12-vuotiaille muuten kuin ehkä seikkailuparodiana. Se on nykyaikainen satufilmi, jonka suosio lasten keskuudessa on ylivoimainen. Kysykääpä joltain 7-vuotiaalta Batmanilta asiaa. Hän uskoo Batmaniin kuin joulupukkiin.

Antakaa eri ikäluokkien mieliohjelmien pysyä televisiossa ja heittäkää mieluummin jokin typerä, keinoherttainen, kiiltokuvamainen loru pois, Toivoo

Hymyn toimitus

SILPPU SÄKKI

MARGARET EI SAA EROTA

Prinsessa Margaretin ja valokuvaaja Anthony Armstrong-Jonesin avioliitto on kuihtunut. Margaret, joka kesällä saa kolmannen lapsensa, on kyllästynyt porvarilliseen aviomieheensä. Hän haluaisi erota mahdollisimman pian siitäkin huolimatta, että vauva on tulossa. Kuningatar Elisabetillä on kuitenkin aivan erilaiset käsitykset avioliitosta; hänen mielestään naisen ja miehen liitto on pyhä, eikä sitä saa mikään murtaa. Siksi hän ei halua antaa sisarelleen suostumustaan avioeroon.

Tony on alkanut tapailla entistä ystävätärtään Jackie Chania, joka on Tonyn sanojen mukaan ainoa ihminen, joka ymmärtää häntä. Margaret puolestaan suunnittelee matkaa Kanadaan tai Australiaan lapsineen pariksi vuodeksi, että ihmiset käsittäisivät hänen avioliittonsa todella olevan retuperällä. Margaret on päättänyt olla sen jälkeen menemättä naimisiin enää. Kuitenkin juoruillaan Englannissa, että kuninkaallinen prinsessa on usein nähty tietyn poikamiesherttuan (40) kanssa. Elisabet-sisar on hyvin närkästynyt ja huolestunut varsinkin pariskunnan lapsista (David, 5, ja Sarah, 2,).

KIM NOVAK JÄI TOISEKSI

Stuart Whitman, josta kaavailtiin Kim Novakin tulevaa aviomiestä, meni yllättäin naimisiin 22-vuotiaan ranskattaren Caroline Boubisin kanssa Las Vegasissa. Kim ei kuitenkaan välittänyt koko jutusta mitään, sillä hän ei kuulema olisi halunnut Stuartia miehekseen maksustakaan. He olivat vain silloin tällöin menneet juhlimaan kun tekivät yhteistä elokuvaa. Kim sanoi kuitenkin, että Stuart on mukava mies, mutta vähemmän sopiva hänelle.

KUNNIANHIMOINEN NATALIE

Natalie Wood käväisi Lontoossa ja rakastui silmittömästi, Rakkauden kohde on englantilainen näyttelijä Tom Courtenay. Tom ei kuitenkaan halua vaimokseen niin kunnianhimoista näyttelijätärtä kuin Natalie. Natalie taas puolestaan ei halua luopua mistään hinnasta urastaan, joka takaa hänelle varman toimeentulon. Hän yksinkertaisesti rakastaa näyttelemistä, miljoonien dollarien ansaitsemista ja loisteliaiden asujen ostamista. Ehkäpä Natalie kuitenkin joskus löytää miehen, joka haluaa kunnianhimoisen vaimon!

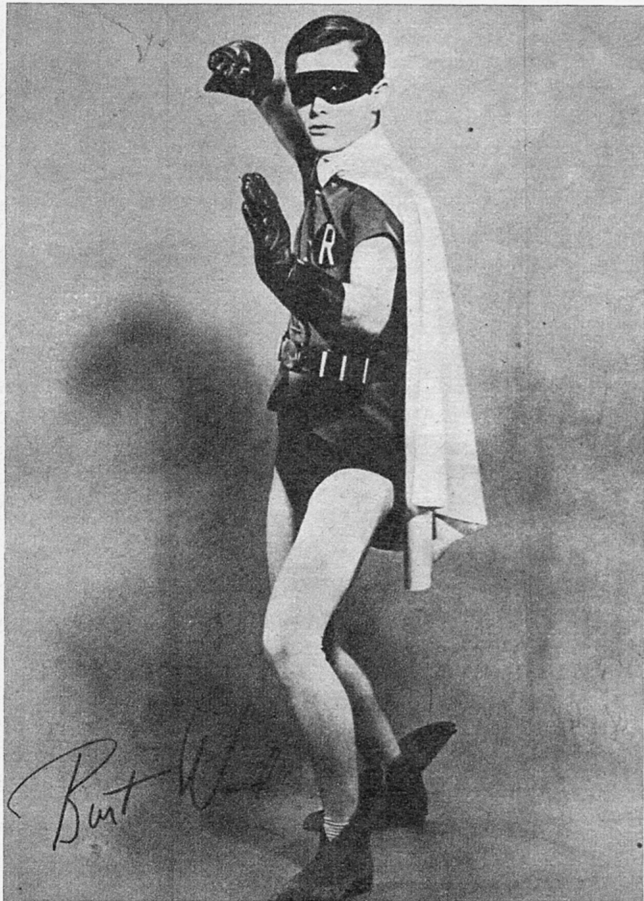

LOLLO PALJAAKSI

Gina Lollobrigida aikoo ryhtyä alastonmalliksi. Erottuaan miehestään Milko Skoficista hän tuntee olevansa täysin vapaa tekemään, mitä itse haluaa. Gina ei ole enää ujo tyttö; hän on nelissäkymmenissä olevan nainen, jolla on mielestään täydellinen vartalo. »Miksi en voisi paljastaa itseäni?» sanoo Gina. »Inhoan turhaa vaatimattomuutta.»

IHMEPOIKA EROAA

Burt Wardin, joka paremmin tunnetaan Ihmepoika Robinina, vaimo Bonney haluaa myös päästä filmitähdeksi. Hänellä ei tosin ole minkäänlaista kokemusta, mutta mitäpäs se oikeastaan haittaakaan Hollywoodissa. Bonney haluaa Robinin tyttöystäväksi. Batman itse ei kuitenkaan erityisemmin pidä tästä. Niinpä perhe Ward sen kun vain riitelee ja heidän pikku tyttärensä Lisa kärsii hiljaa. Burt eroaa kuitenkin pian vaimostaan ja seurustelee jo nyt ahkerasti Vince Edwards-Ben Caseyn ex-vaimon Kathy Kershin kanssa.

KATTOKERHOLAINEN

Monsieur Mosse on liittynyt kattokerhoon. Hänen autonsa kiepsahti liukkaalla kelillä suoritetun äkkinäisen jarrutuksen takia Tarvontiellä kyljelleen ja kieppui ympäri muutaman kerran, päätyen lopulta n. 20 metriä tiensivuun. Mersun katto on pahasti kolhiintunut, mutta luultavasti auto saadaan korjattua melkein yhtä hyväksi kuin ennenkin. Mosse itse sai lievän aivotärähdyksen ja pari mustelmaa.

VEK:in TILALLE JEP

Television omistajat ovat jokin aika sitten huomanneet, että vaikka VEK katosi, niin JEP tuli tilalle. JEP:in takana on kolme Yleisradion TV-ohjelma 2:n ohjaajaa: Pertti Nättilä, joka on lisäksi ajanviete- ja lastenohjelmaosaston päällikkö (keskellä), Jarmo Porola (vasemmalla) ja Esko Leimu (oikealla).

— Saimme jokin aika sitten idean, että me kolme voisimme saada jotakin aikaan yhdessä, selitti 33-vuotias Pertti Nättilä. — Emme kuitenkaan ajatelleet itseämme minkään VEK:in seuraajiksi. Mielestämme oli vain yksinkertaisesti parempi, että kolme ihmistä suunnittelee ohjelman kuin yksi tai kaksi. Idea syntyi »Kyynelkanava»-nimisen ohjelman pohjalle, jota pääasiassa teemme yhdessä. Mutta tietysti meillä on kuitenkin muitakin ohjelmia mielessä. Millekään puhtaalle ajanvietelinjalle emme kuitenkaan aio mennä kuten Virtanen, Elo ja Kuusla.

— Teamimme työjako on suurin piirtein sellainen, että Porola hoitelee ohjauksen, Leimu hankkii esiintyjät ja materiaalin ja minä olen noin yleisesti kuvassa mukana lisäsi ohjelmapäällikkö Nättilä, joka on ollut television palveluksessa vuodesta 1959 lähtien. Sitä ennen hän työskenteli kahdeksan vuotta mainosalalla.

Jarmo Porola (24) aloitti televisiouransa vuonna 1961 Helsingissä manuna eli lattiaohjaajana. Pari vuotta sitten hän muutti Tampereelle ja aloitti uransa täysivaltaisena ohjaajana. Porola on tullut tunnetuksi omaperäisistä ideoistaan, joille jopa lehdistökin osaa antaa arvoa.

Esko Leimu, joka on myös 24-vuotias, on porukan »vihrein». Hän aloitti työskentelynsä TV 2:ssa kolmisen vuotta sitten. Hän on opiskellut Tampereen Yliopistossa ja siinä sivussa paiskinut töitä jopa ratatyömiehenäkin. Esko Leimu ohjaa vakituisesti »Kalevi sedän kerhon».

JEP:n tarokitus on päästä niin saumattomaan yhteistyöhön kuin vain suinkin on mahdollista! Olisi hyvä, jos ei syntyisi minkäänlaisia erimielisyyksiä ohjelman toteuttamisesta ja että oppisimme tuntemaan toisemme täydellisesti, selitti Pertti Nättilä.

TESSA OPPAANA

Teresa Rosenius kävi tarjoamassa tutuille lähtiäiskahvit. Vasta jokin aika sitten Tessa palasi Espanjasta kauniisti ruskettuneena, ja nyt hän on jälleen lähdössä takaisin etelän aurinkoon. Tessa tuntuu viihtyvän hyvin iloisten espanjalaisten seurassa, ja mikäs siinä, hänhän puhuu itsekin espanjaa melko sujuvasti. Näinollen hän pystyy tarjoamaan apuaan turisteille. Pari matkatoimistoa onkin kuulema pestannut Tessan toimimaan oppaana.

JUHANIN ESIKOINEN

Kuluvan kuun alkupuolella pistäytyi Juhani Kotajärvi levyttämässä Toivo Kärjen siipien suojassa ja tuloksena oli »Lumen alla» sekä »Tuomittu rakkauteen». Levyt ovat stereolevytyksiä ja tullaan kuulemaan mm. radion uusissa stereolähetyksissä.

Juhani on Vammalan poikia ja laulellut muutaman vuoden ennen kuin »kutsuttiin» levyraadin eteen kuultavaksi. Tätä ennen hän ehti kuitenkin sijoittua kärkipaikoille Suomen iskelmälaulumestaruuskilpailuissa Helsingissä syksyllä. Näistä kisoista Toivo Kärki Juhanin löysikin ja tarjosi välittömästi sopimuksen käteen. Tulo levyllä on varsin onnistunut ja tullee saamaan myönteisen vastaanoton markkinoilla. Juhania säestää hänen keikkamatkoillaan Olli Leppäniemen yhtye ja hänen tuottajanaan on tamperelainen Viihde-66.

IRJA KUUSELA JA SUKKANAUHAT

Jokainen tajuaa kuuntelevansa ja ihastelevansa luontaista lahjakkuutta, kohoavaa tähteä. Ja vaikka nuorukainen tajuaa tämän seuralaistaan moninverroin selvemmin, eivät nuoret neitosetkaan voi kauan pysyä kylminä. Vietteleva ääni, valloittava, vetävä rytmi tempaa mukaansa jokaisen, jossa vielä veri kiertää. — Ja niilläkin, joilla ei ole tähän saakka kiertänyt, alkavat suonet nyt sykkiä uudella raivolla. Sillä kiehtovan kimalteleva tyttö on Irja Kuusela.

Irjan uusi ulottuvaisuus on kaihoisan itämainen levytys »Geishan laulu». »Geishan laulu» on hetkessä kohonnut pinnalle ja kiinteästi kannoilla seuraa toinen puoli »Ei ollut kaunis hän». Molemmat erittäin ansiokkaita esikoislevytyksiä.

Vakavan työtarinan lomassa Irja muistaa parin vuoden takaisen hupaisan sukkanauha-sattuman.

Reippaaseen tapaansa lähti Irja keikkamatkalle Äänekoskelle. Aivan tavallinen keikka, aivan tavallisena lauantai-iltana — ja silloin vielä aivan tavalliselle laulajatytölle. Matka meni mainiosti, mutta jotain puuttui jostakin. Ja sen, mitä oli poissa Irja huomasi vasta valmistautuessaan astumaan ulvovan yleisön — ulvovan miesyleisön — eteen. Irja oli kaikessa kiireessä kotiin unohtanut ne pienet somat ja salaperäiset kapistukset, jotka kannattelevat hänen somien sääriensä suojia — Irjalla ei ollut sukkanauhaliivejä. Ja sukat makkaralla esiintyvä laulajatähti ei ole kaikkein miellyttävimpiä ilmestyksiä. Ei ainakaan ihailijoiden mielestä. Mutta kun hätä on suurin on apukin lähellä. Tällä kertaa ne olivat hanuristin hihoissa. Jos hihanpidikkeet kerran pitävät roikkuvat hihat kurissa, pitävät ne toki sukat sirojen säärien ympärillä. — Mitenhän olisi yleisö ulvonutkaan, jos olisi tiennyt, että vaalean viehättävän Irjan nailonit istuivat hanuristin hiharipustimissa — Tässäpä uusi lahja-idea tulevaisuudessa innokkaimmille ihailijoille!

Tätä artikkelia lukiessani on Irjalta tullut jo toinenkin levy markkinoille, asiassa on se erikoisinta, että Irja on saanut levytettäväkseen yksinoikeudella eurovisio-loppukarsinta kilpailussa kolmanneksi sijoittuneen Fredin esittämän »Oi tuntematon» ja kääntöpuolella pikku kaunis foksi »Päivä kerrallaan», molemmat Börje Sundgrenin sävellyksiä.

KAURIS (21.12.—20.1.) Olette kovasti kiinnostunut rahasta. Muistakaa kuitenkin, ettei se merkitse kaikkea — ystävällisyys ja inhimillinen lämpö ovat vieläkin tärkeämpiä asioita. Kuukausi on melko yksitoikkoinen. Parhaita päiviä ovat lauantait, onneluku 1.

VESIMIES (21.1—20.2.) Tämä kuukausi ei ole erikoisemmin hyvä. Teidän täytyy varata enemmän aikaa ongelmienne ratkaisuun. Yrittäkää hillitä tunteitanne, kaikki kyllä järjestyy aikanaan. Kuukauden lopulla pari hauskaa päivää. Parhaita päiviä tiistait, onnenluku 7.

KALAT (21.2.—20.3.) Olette liian oikukas ja ystävänne väsyvät teihin. Ongelma, jota pohditte juuri nyt, ratkeaa piakkoin, mutta ei ehkä toivomallanne tavalla. Haudotte liian suuria haaveita. Palatkaa takaisin maanpinnalle. Parhaita päiviä ovat lauantait, onnenluku 3.

OINAS (21.3.—20.4.) Teillä on suuret mahdollisuudet olla mukana jossakin mukavassa tässä kuussa, mutta riippuu aivan omasta itsestänne miten hauskaa teillä on. Jos uskallatte pistää jotakin peliin, saavutatte myös voittoja. Parhaita päiviä ovat maanantait, onnenluku 10.

HÄRKÄ (21.4—20.5.) Innostutte helposti kaikesta uudesta. Valitettavasti myös väsytte yhtä nopeasti. Vähän enemmän kestävyyttä ja harkintaa ja elämänne muodostuu mukavaksi. Kuukauden alussa miellyttäviä yllätyksiä. Parhaita päiviä ovat keskiviikot, onnenlukua ei tässä kuussa ole.

KAKSOSET (21.5.—20.6.) Ne suunnitelmat, joita jo kauan olette hautonut, on parasta panna hetkeksi syrjään. Teillä on käsillä tärkeämpää tehtävää, jotka liittyvät onneen ja ehkä vain pieneen hetkeen. Älkää tuhlatko rahaa. Parhaita päiviä ovat keskiviikot, onnenluku 5.

HOROSKOOPPI

RAPU (21.6.—20.7.) Uhratkaa hiukan aikaa ja rahaa ulkonäkönne hyväksi. Juuri nyt se saattaa kannattaa Älkää masentuko pikku vastoinkäymisistä. Kuukauden keskivaiheilla kaikki saattaa tuntua turhalta, mutta loppukuussa kirkastuu. Parhaita päiviä ovat sunnuntait, onnenluku 8.

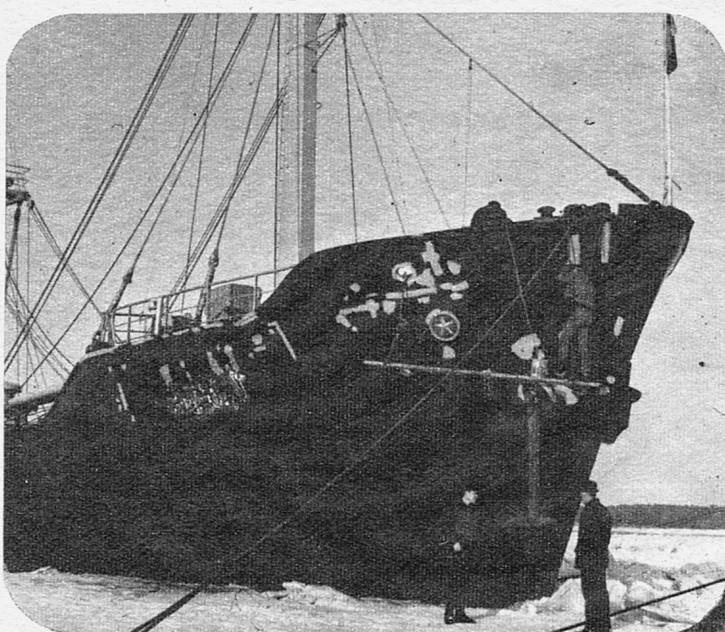
LEIJONA (21.7.—20.8.) Taipumuksenne haaveiluun estää teitä näkemästä asioita jotka ovat juuri nyt lähellänne. Yrittäkää elää kiinteämmin todellisuudessa ja katsokaa hiukan eteenpäin. Raha-asiat järjestyvät mukavasti. Ehkä matkustatte. Parhaita päiviä ovat perjantait, onnenluku 7.

NEITSYT (21.8.—20.9.) Tämän kuun lopulla solmitte tuttavuussuhteen, josta on teille paljon iloa. Älkää antako ulkonäön hämätä itseänne. Olette hiukan liian sinisilmäinen raha-asioissanne ja se aiheuttaa pieniä vaikeuksia. Parhaita päiviä ovat keskiviikot, onnenluku 4.

VAAKA (21.9.—20.10.) Edessänne on tapahtumarikasta aikaa jos vain osaatte asioihin oikein suhtautua. Olette jonkin aikaa ollut ylikireä, joten olisi jo oikea aika rentoutua. Suunnitelkaa matkanne huolella ettei ikäviä yllätyksiä satu. Parhaita päiviä ovat tiistait, onnenluku 1.

SKORPIONI (21.10.—20.11.) Älkää arvostelko itseänne tai muita liian ankarasti. Ottakaa elämä hiukan rennommin. Varokaa kireitä sukulaisuussuhteita, ne saattavat ratketa ikävissä tilanteissa. Olkaa varovainen liian lipevien henkilöiden seurassa. Parhaita päiviä ovat torstait, onnenluku 2.

JOUSIMIES (21.11.—20.12.) Hyvän ystävän neuvot ovat monasti tarpeen, mutta liian orjallisesti ei niitä kannata noudattaa. Tottahan teillä on omaa tahtoa ja oma päämäärä? Suorittakaa pari kohteliaisuusvierailua, niistä saattaa olla hyötyä. Parhaita päiviä ovat sunnuntait, onnenluku 8.

Merimiehen vaimo paljastaa:

LAIVAMORAALI RAPPEUTUU — ITKEN LASTENI TÄHDEN

Rappeutuminen alkaa vähitellen. Ensin on halpaa viinaa runsaasti tarjolla, sen jälkeen tulevatkin kuvaan laivatytöt, joita kaikki satamat ovat tulvillaan. Minkäänlaista vaivaa ei asian takia tarvitse nähdä, tyttöjä tulee laivaan hakemattakin toimitukseemme poikennut merimiehen vaimo haluaa saattaa kauttamme kansan tietoisuuteen asioiden toisen puolen, perheen. Onhan nyt paljon puhuttu siitä, kuinka laivatytöt ovat maassamme muodostumassa todelliseksi ongelmaksi, kuinka huoltopoliisi väen puutteessa ei pysty tyttöjen laivaanmenoa torjumaan.

Eikö olisi hyvin yksinkertaista määrätä huoltopoliisin toimesta satamassa kansivahdiksi sellainen henkilö, joka ei ole lahjottavissa? Onko se mahdotonta?

— En halua ruikuttaa, puhun vain tosiasiaa ja purnaan. Laivatyttöasiasta on viime aikoina puhuttu paljon, lähinnä sen takia kun tuo yksi onneton tyttö teki itsemurhan hyppäämällä laivalta. Siitä tuli televisiossakin haastattelulausuntoja, ja juuri se sai minut liikkeelle.

— Puhutaan siitä, kuinka nuo laivatytöt pitäisi saada hoitoon, kuinka he ovat sosiaalinen ongelma. Sitä he kyllä ovat. Onko kukaan koskaan tullut ajatelleeksi, miten monta avioeroa on heidän takiaan syntynyt. He ovat sosiaalinen ongelma, heidän takiaan muodostuu merimiehen entisestä perheestäkin sosiaalinen ongelma — mutta sitä puolta asiasta ei juuri huomata.

— Olen ollut merimiehen kanssa naimisissa kaksitoista vuotta. Tunnen asiat. Kaksitoista vuotta sitten tutustuin mieheeni Helsingissä — hän oli silloin laivalla, mutta jätti laivan ja opiskeli minun avullani ylikonemestariksi. Hän on hyvä ammattimies, sen voi sanoa. Heti koulun jälkeen hän lähti jälleen merille, Amerikan linjalle ja oli siellä kahdeksan kuukautta. Olen vetänyt hänet takaisin mereltä kolme kertaa, muutama kuukausi sitten tuon kolmannen kerran. Enää en jaksaisi.

— Maissa hän on esimerkillinen. Hän tekee työnsä hyvin, ei polta ei juo. Hän rakastaa meidän lapsiamme — molemmat ovat ottolapsia, koska en omia ole pystynyt saamaan. Poika on nyt yhdeksänvuotias. Hänet hain Vaasasta kolmen kuukauden ikäisenä. Jonkun laivatytön lapsi. Pojalla oli kitahalkio, jonka leikkautin, ja leikkaus onnistui niin hyvin, ettei hänelle jäänyt edes puhevikaa. Hänet on laillisesti adoptoitu, kuten pikkuinen tyttömmekin.

— Minä en henkilökohtaisesti olisi ottanut tyttöä. Onhan melkoinen vastuu kasvattaa aivan vieraita lapsia — vaikka heitä rakastaakin — mutta mieheni tahtoi välttämättä. Otimme tytön. Hän on tumma, isä on tietojemme mukaan intialainen.

— Me olemme perhe. Mieheni maissaollessa on kaikki mennyt hyvin. Meri tekee hänestä toisenlaisen. Silloin olemme hänelle yhdentekeviä, vain kaukainen kulissi jossakin maissa.

— Televisiossa sanoivat, ettei päällystö muka voi käydä tarkistamassa miesten hyttejä nähdäkseen, onko niissä laivatyttöjä. Se herättää muka pahaa verta. Minä olen ollut mieheni mukana muutamia kertoja matkoilla ja olen myös satamissa käynyt häntä tapaamassa. Tiedän asiat, ja sanoisin, että päällystöstä riippuu koko laivan henki. Jos päällystö sanoo, ettei naisia laivaan, niin niitä ei myöskään tulisi — ei ainakaan siinä määrin kuin nyt. Mutta kun päällystökin tuo naisia laivaan, miksi ei sitten miehistö.

— Sanotaan, että satamissa ollessa laivoissa on kansivahti, joka estää tyttöjä menemästä laivaan. Minun kokemukseni asiasta on se, että ainoat, joita he estävät nousemasta laivaan, ovat lailliset aviovaimot. Olen sen monasti kokenut. Kysytään, mitä tekemistä on laivalla. Viivytetään, kerrotaan, että miehesi on maissa. Yhteishenki on kyllä hyvä, joku käy varoittamassa syyllistä, hytti puhdistetaan tytöistä ja koetetaan saada mahdollisimman hyvään kuntoon ennenkuin vaimo sitten lasketaan loppujen lopuksi sisään.

— Sanotaan, että laiva on merimiehen koti, että heidän perheensä saavat siellä käydä. On kuitenkin niin, että miehet ajan mittaan antavat paljon enemmän arvoa laivatytöille kuin perheilleen. Eivätkä he salaa sitä tarpeeksi pitkälle päästyään. Rappeutuminen alkaa ensin viinasta — se on halpaa ja sitä on paljon. Siitä se sitten jatkuu. Keskenään he kerskailevat naisillaan ja lopulta ollaan siinä pisteessä, että naisilla kerskaillaan myös vaimolle. Eivät raukat osaa enää pitää asioitaan salassa.

— Aikani olin minäkin sinisilmäinen, yritin uskotella itselleni, ettei mieheni tee mitään tuollaista. Vähitellen kuitenkin opin katsomaan asioita uusin silmin — ja näin paljon. Näin paikat, joista laivatyttöjä oli helppo löytää — Helsingissä he istuvat esim. Kannaksessa. Kotkassa ovat kantapaikkoja Seiska ja Fennia, Turussa Mosel ja Valencia. Vain muutamia esimerkkejä mainitakseni. Opin laivassa käydessäni — vaikkakaan en siellä kovinkaan montaa kertaa käynyt — tuntemaan tyttöjäkin. Siellä oli Mona, Sandra, Gini jne. Sukunimiä ei kerrottu. Heidät tunnetaan ammattinimillään.

— Näitä tyttöjä on kolmea lajia. On aivan nuoria, sellaisia, jotka eivät voi istua mainitsemissani kantapaikoissa, koska alaikäisinä eivät pääse sisään. Heidän tapanaan on mennä satamiin. Tiedän, että esim. Helsingissä erään ravintolan Olli-niminen portsari vie näitä tyttöjä autollaan satamasta toiseen pientä maksua vastaan.

— Toinen tyttöryhmä löytyy juuri noista anniskeluravintoloista. He ovat yleensä hyvin pukeutuneita, melko hauskan näköisiä. Kolmas ryhmä sensijaan on sitä luokkaa joka työlaitosten välillä kulkee laivoissa. Vanhoja, joille annetaan rahaa ja viinaa menneiden takia.

Käännä!

HAASTATTELIJA: IRIS TUUNANEN KUVAT ERÄÄN LAIVATYTÖN

LAIVAMORAALI

— Kun tytöt tulevat laivaan, he yleensä ensimmäiseksi vaihtavat vaatteensa miesten vaatteisiin. Se näköjään kuuluu tyyliin, ja keskinäinen kilpailu on kovaa — he saattavat tapella niin että koko laiva kaikuu kirouksista. Osaan minäkin jo heidän kieltään, mutta se on sellaista ettei sitä voi puhua ainakaan maissa. Olen saanut joskus korvillenikin eräältä laivatytöltä, luuli raukka minua kilpailijaksi. Teki mieleni vetäistä takaisin, mutta en sentään viitsinyt liata käsiäni.

— Päällystö on melko turha väittää, etteivät tiedä tyttöjen olevan laivassa. Monet heistä kulkevat satamanvälejä kuin liftaamalla, monien vaatteet ovat vakituisesti hyttien komeroissa odottamassa, milloin tyttö taas nousee laivaan. Huoltopoliisi väittää, että väenpuute on kiusana. Etteivät he voi laivatytöille juuri mitään. Sanoisin kuitenkin, että järjestelmässä on vikaa. Pistäisivät jokaisen satamaan tulleen laivan portaille vahdin joka ei ole lahjottavissa. Eiköhän vähenisi laivatyttöjen laivoissa oleskelu.

— Olen monasti ihmetellyt, mikä saa tytöt lähtemään laivoihin. Onko se halpa viina, luonteen kieroutuminen vai mikä. Monet heistä ovat hyvin kauniita ainakin alkuun kunnes sitten huonon elämän jäljet alkavat näkyä ja se näköjään näkyy aika pian. Joillakin on vakituiset heilat joita he seurailevat satamasta toiseen, mutta useimmat menevät kenen mukana vain. Laivassakin he vain vaihtavat hytistä toiseen, tappelevat välillä keskenään jos eksyvät toistensa apajille.

— Kaksitoista vuotta olen tuota menoa katsellut. Laivatyttöongelmasta on paljon puhuttu, mutta asia ei ole puhumalla miksikään muuttunut. Miesten moraali vain rappeutuu päivä päivältä. Pidän vieläkin miehestäni, mutta en tiedä voinko jatkaa elämää hänen kanssaan, kun en luota enkä kunnioita häntä. Laivatyttöjen takia on meidänkin perheestämme tulossa sosiaalinen ongelma. Mieheni ei antanut minun käydä työssä näiden kahdentoista avioliittovuoden aikana, en myöskään saanut käydä työväenopistossa. Olisin halunnut pitää yllä ammattitaitoani varmuuden vuoksi. Nyt olen vaikeuksissa mikäli eroamme. Lapset jäävät tietenkin minulle. Lapsiraukat, heidän takiaan itkee sydämeni verta. Heidät on jo kerran hyljätty, jätetty jonnekin ensikoteihin molempien vanhempien hylkäämiksi. Me otimme heidät kasvattaaksemme ja rakastaaksemme, ja nyt on jälleen ero edessä. Itse olen kahdentoista vuoden aikana paaduttanut sydämeni — en ajattele enää itseäni — mutta lapsiani rakastan.

— En halua ruikuttaa. Tahdoin vain kertoa asioista merimiehen perheen kannalta nyt, kun laivatyttöasiasta keskustellaan. Minä olen vain yksi monista.

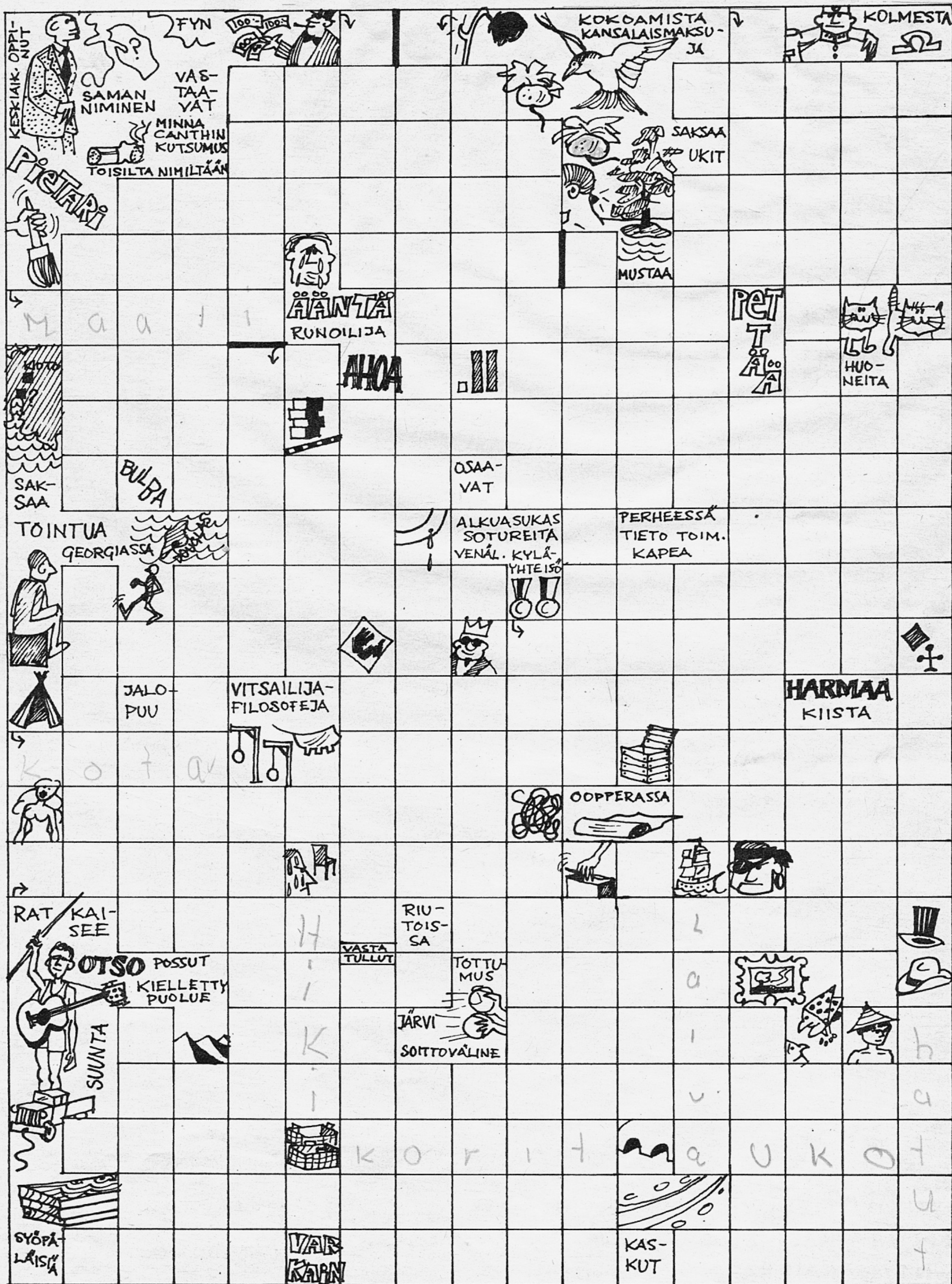
Tunnen suuren joukon muita perheitä, joissa on myöskin tullut ero juuri noiden tyttöjen takia. Heistä ei puhuta. He eivät puhu. He vain nousevat jossakin satamassa asianajajan kanssa laivaan ja ero on selvä.

— Tiedättekö muuten, mikä on laivatyttöjen tunnussävelmä?

Sä kuulut päivään jokaiseen
sä kuulut aamuun ja iltaan . . .

— Olen siepannut nämä valokuvat erään tytön valokuvavalikoimasta. Tunnen monet heistä jo oikein hyvin, kahdessatoista vuodessa tutustuu kyllä. Näistä kuvista näette, millaista elämä laivassa on vapaa-aikoina . . .

·maalissanapunos·

HELMISANAPUNOKSEN ratkaisseiden kesken jakaantuivat palkinnot seuraavasti. Mustetäytekynä: Kyllikki Pietiäinen Suomenk. 16. Lahti 3. Kirjapalkinnot: Anneli Valkama Sairausvakuutustoimisto Pihtipudas, Matti Heikkinen Talontie 6. A. 13. Helsinki 30. ja Ahti Syrjäaho Tammela kk.

Ratkaisut pyydämme lähettämään 25. 3. mennessä osoitteella: Hymylehti Hämeenk. 20 Tampere. Kuoren laitaan MAALISSANAPUNOS.

REINO PAASILINNAN HENKILÖTIEDOT:

SYNTYMÄAIKA: 5. 12. 1939

SYNTYMÄPAIKKA: JÄÄMERI

TULLUT TELVISIOON 1. 1. 1964

URPO LAHTINEN:

REINO PAASILINNA, SAITTEKO POTKUT?

»Tule sinä nyt tänne puhelimeen. Minä soitin Reino Paasilinnalle Yleisradioon, mutta ei hän anna haastattelua.» — Minä menin puhelimeen.

— Päätoimittaja Lahtinen täällä, päivää. Missäs nyt on vika, kun te ette haastattelua hyväksy.

— Minä olen ihan liemessä tämän kohinan tähden, joka syntyi siitä vakuutusohjelmastani. Joka puolelta soitellaan ja pyydetään haastattelua, jatkuvasti. Olen joutunut eväämään ne jutut. Jos minusta tulee liian pop, menevät kaikki tieni toimittajana takalukkoon. Olen sen jo kokenut. Kun menen jututtamaan jotain vuorineuvosta, hän pistää kiireesti paperit piiloon ja tuijottaa minuun epäluuloisena. Toimittajan on vaikeata olla sellaisessa asemassa.

— Kyllä. Minä ymmärrän tilanteen. Toimittaja ei saa olla liian tunnettu. Hänen pitää olla jonkinlainen »harmaa eminenssi», joka ei näy julkisuudessa, mutta jolla kuitenkin on narut joista voi vedellä, ja joista pitää vedellä. Tämä meidän soittomme ei kuitenkaan ole aivan tavallinen haastattelupyyntö. Me vain olisimme kontrolloineet paria huhua, joita teistä kerrotaan.

— No, mitäs ne ovat?

— Väitetään vahvasti, että Suuri Raha olisi järjestänyt teille potkut Yleisradiosta.

— Ai semmoista puhutaan! En minä vain ole asiasta ollenkaan tietoinen.

— Niinhän se aina on. Asianomainen itse viimeksi tällaisen tarinan kuulee.

Mutta toinen huhu taas kertoo, että se teidän ansiokas televisio-ohjelmanne olisi vain ollut pohjustusta ja mielipidemuokkausta vakuutustoiminnan sosialisoimista varten. Väitetään, että te aluksi otitte kohteeksenne kolme hienosti menevän valtion yhtiön pääjohtajaa eli Enso-Gutzeitin, Valmetin ja Neste Oy:n pääjohtajat. Väitetään että saitte pari heistä suostumaan haastatteluun kunnes toinen perui ja kohta toinenkin. Väitetään että olisitte tuonut nämä firmat esiin nimenomaan esimerkkeinä hyvin menestyvistä valtiojohtaisista suuryrityksistä.

— Onko tämä väite tullut esiin Neste Oy:n pääjohtaja vuorineuvos Raaden taholta.

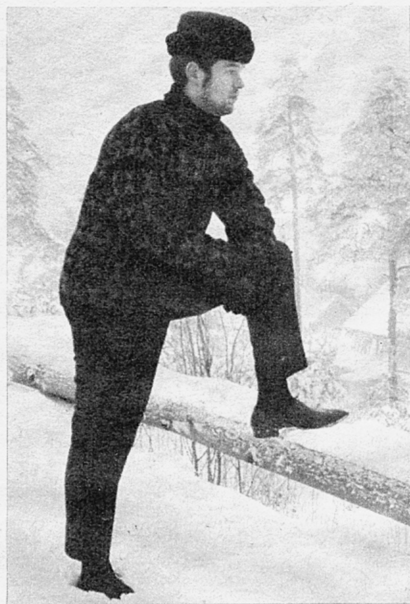
— Ei ole.

— Jaaha. Ei minulla sellainen tarkoitus ollut. Yritin vain saada aineistoa näitten suuryritysten vakuutustarpeesta ja niistä maksuista, joita ne joutuvat vakuutusyhtiöille suorittamaan.

— Oletteko jonkun puolueen jäsen?

— En ole. Minusta sellainen sitoutuminen ei olisi oikein minun työni tapaista työtä tekevältä toimittajalta. — Mutta mennäkseni siihen teidän haastattelupyyntöönne: Minä yritän nyt olla hiljaa, mutta palataan asiaan sitten, kun vakuutusyhtiö Tarmo vetää minut oikeuteen. Sitten minä mielelläni puhun lisää.

Toimittaja Reino Paasilinnan käytös ja ääni puhelimessa oli miellyttävä ja asiallinen. Hänen hyveensä tuntuu olevan rohkeus, ja se on harvojen hyve. Sillä, että on pop-henkilö ja yhdeksänneksi suosituin suomalainen on kuitenkin haittapuolensa. Hän eväsi haastattelun, mutta kuitenkin se tehtiin. Me käytimme oikeastaan hyvin paasilinnamaisia keinoja, sillä tuskinpa hän omassa ohjelmassaan on päässyt näin hyvään yhteisymmärrykseen jututettavien — esimerkiksi vakuutuslaitosten — kanssa. □

JÄLLEEN JALKEILLA, MUTTA ENTÄ TYÖ, TULEVAISUUS

HAASTATTELU: TAISTO HARRA

Sanoin viime kerralla, ettei kertomukseni ole sensaatio. On tuhansia ihmisiä, jotka tietävät sairastavansa munuaiskivitautia. Herkeämättä sydän pumppuaa verta läpi munuaisten. Munuainen painaa 120—200 grammaa, ja vaikka minulla on vain yksi munuainen on niitä tavallisesti ihmisellä kaksi. Vuorokaudessa ne läpäisevät 1500 litraa verta. Munuaisten pienen pienissä putkissa — läpimitta 0,06—0,01 millimetriä — erittyy sitten verestä kuona pois. Yhteensä on tuollaisia putkia ehkä 100—120 kilometriä, jos ne kaikki oikaistaisiin ja asetettaisiin peräkkäin. Nuo putket erittävät kuonan munuaisaltaaseen, munuaisen sisällä olevaan tilaan, mistä se virtaa pois.

Oikeita pieniä taideteoksia siis, nuo munuaiset. Eikö totta? Jos niitä tehtäisiin tilaustyönä, paljonkohan olisi hinta?

Ja kuitenkin kirurgin veitsi viiltää halki tuon taideteoksen, kirurgin käsi poistaa syvällä altaan haarautumissa olevat kivet, jotka ovat muovautuneet haarojen muotoisiksi ja ovat kooltaan sormenpään kokoisiakin — kuten minulla oli. Sanoin edellisellä kerralla ettei minun tapaukseeni sisälly sensaatioita. Nyt sanoisin, nyt kun tunnen hieman enemmän näitä asioita, että sittenkin tässä on sensaatio. Se on tuo käsi, joka kykenee syvällä ruumiissani työskennellen avaamaan ja sulkemaan munuaiseni, ja tekemään sen niin, että elän. Sensaatio on myös neljän lääkärin ja hoitajien yhteistyö leikkauksen kestäessä.

En ymmärrä miksi, mutta he haluavat toimia nimettöminä. Kun niin on, olkoon. En halua kertoa heidän nimiään, koska he eivät siitä pitäisi. Kiitos heille jokaiselle kuitenkin.

Luulen, että monet kuolevat oman pelkonsa vuoksi.

Kun kivi sulkee munuaisaltaan tiehyeen ja nestepaine nousee ulospääsyä vaatien, on kipu kovin mitä voi olla. Sen kovempaa kipua ihminen ei enää tunne. Kipu säteilee kaikkialle vatsanpohjaan ja sukupuolielimiin. Jos ja kun kivi siirtyy ja tiehyt avautuu, jää pelko, kovan, viiltävän kivun pelko. Tämä pelko yhdistyy leikkauksen ajatukseen ja siirtää ratkaisua, pahentaa tilannetta.

Miksi kieltäisin, että pelkäsin?

Mutta sairaan on hyvä ajatella niin, että nämä asiat lääkäri tietää paremmin kuin potilas. Ja kun lääkäri ehkä sanoo, ettei leikkaus ole tarpeellinen, ei se merkitse sitä, että olette parantumaton tapaus — vaikka sitä ajattelette.

Tunnustan, että ajattelin niin. Ajattelin, ettei minua voi pelastaa muu kuin munuaissiirto, uuden munuaisen siirtäminen ruumiiseeni. Olin henkisesti varustautunut siihen, odotin sitä. Tiesin, että eräitä siirtoja on tehty — ja että ne eivät kaikki ole suinkaan onnistuneet. Ihmisruumis ei hevin hyväksy vierasta elintä.

Minä en saanut uutta munuaista. Yhä edelleen minulla on sama, oma munuaiseni kuin ennen leikkaustakin. Ja yhä edelleen minulla on nuo kaksitoista tummanruskeaa, hiekanväristä kiveä, kuin ennen leikkausta. Mutta nyt nuo kivet ovat pienessä lasipullossa, jonka päällä on valkea etiketti ja siinä nimeni: Veikko Salmi. Ehkä oli lisäksi jokin määrä kivisoraa, pieniä kivenrakeita, joita ei ole otettu talteen.

Täsmälleen samasta kohtaa kuin edellisellä kerralla veitsi avasi ruumiini, sama arpi on nyt uudelleen kasvanut kiinnikin, vain tikin jälkiä on kaksinkertainen määrä. Jos he kerran vielä leikkaavat niin pyydän, että paikalle asetettaisiin vetoketju. Se tekisi kaiken yksinkertaisemmaksi, eikö totta?

Hälyuutiset kertovat, miten puutteellista munuaissairaiden hoito vielä on, koska keinomunuaisia ei ole kylliksi. Se on suuri puute. Monen on kuoltava, koska ei ole laitteita, joilla heitä hoitaa.

Mutta samaan aikaan kaikessa hiljaisuudessa kymmenet pelastuvat. Sairaalat ovat ylikuormitettuja, ylikuormitettuja ovat myös lääkärit. Sellaisia tärkeitä kojeita kuin keinomunuaisiakin on liian vähän. Mutta siltikin kehitys on lujasti kulkenut eteenpäin ja kymmenet ja sadat lähtevät terveinä ovista, joista heidät miltei kantamalla tuotiin sisään ajatuksin, että sairaus on parantumaton.

Miksi toistan tätä?

Vuorokausittain nauttimieni tablettien määrä on tätä kirjoitettaessa alentunut 36 kappaleesta 24 kappaleeseen. Minulla on pitkä luettelo ruokatarvikkeista, joita en saa syödä ja melkein yhtä pitkä luettelo niistä, joita saan syödä tai joita minun tulisi syödä. Minulla ei ole kipuja, leikkaushaava paranee normaalisti.

Mutta — ymmärrättekö — miten voin olla varma siitä, että kaikki siellä sisällä on kunnossa?

Haluan uskoa niin, että kaikki siellä sisällä on kunnossa.

Mutta — niin, tällä hetkellä on elämäni kuin sumuinen päivä. Näen lähelle, mutta en tiedä, mitä on kaukana.

Leikkaus — pari pistosta ja niiden jälkeen herääminen. Parin, kolmen päivän toipuminen ja sitten odotusta, poispääsyn odotusta. Ei leikkaus minua peloita. Mutta entä, jos tapahtuu sama kuin pari vuotta sitten, jolloin kivien määrä alkoi yhtäkkiä kasvaa ja muodostui kymmenen—yksitoista uutta kiveä?

Olen terve nyt.

Kuitenkin kautta elämäni tulen aina silloin tällöin ajattelemaan tätä asiaa, ainoata munuaistani, syödessäni ja juodessani ajattelen mitä nauttimani vaikuttaa tulevaisuuteeni.

Ja odotan, että tulevaisuus luo mahdollisuudet korvata nuo miljoona pientä putkea, jotka nyt kantavat kaiken rasituksen, kun tuhatviisisataa litraa verta virtaa munuaisen läpi . . .

Olen terve, mutta ymmärrättehän että vaikka kuinka lujasti luotan lääketieteeseen, niin sittenkään en voi estää ajatuksiani. □

Niin sanottu ohjesääntöinen eli valtion valvoma prostituutio ilotaloineen lakkautettiin Suomessa vuonna 1967. Tämä ei kuitenkaan merkitse, että "ammattimainen haureus" olisi samalla loppunut. Se vaan muuttui illegaaliksi. Eräät merkit—myös lehtemme järjestämä vähäinen koe—viittaavat siihen, että salaprostituutio on nyt yleisempää kuin koskaan aikaisemmin ja että sitä harjoitetaan varsinaisen ammatin ja työn ohessa puolipäivätoimena.

Kirjoituksemme ei edusta mitään "lehden virallista kantaa", esitetyt hajamietteet ovat kirjoittajan henkilökohtaisia käsityksiä. Tunneperäisyydessään niitä ei voitane pitää täysin objektiivisina.

TEKSTI: VEIKKO ENNALA

EIKÖ KOSKAAN RAHASTA

Helsingissä pidetään vuosittain 600—700 naispuolista prostituoitua. Huomattaviin lukuihin päästään myös sellaisissa suurissa satamakaupungeissa kuin Hamina, Kotka, Turku, Oulu ja Kemi. Käytettävissäni ei ole koko maata koskevaa tilastoa, mutta jos prostituoituja oletetaan paljastuvan kaikkiaan 5—6.000, varmastikaan ei vielä ole eksytty liioitteluihin. Kaikki näistä eivät tietenkään ole uusia tapauksia vaan osa on tyttökodeista ja työlaitoksista vapautuneita entisiä alan työntekijöitä.

Lain mukaan nainen on prostituoitu silloin, kun hän hankkii eräitä aineellisia etuja »siveellisesti hylättävillä keinoilla», toisin sanoen antautuen miehelle maksua vastaan. On saman tekevää, tapahtuuko maksu selvänä rahana tai tavarana.

Jos olemme äärimmäisen tarkkoja, voidaan prostituoituina pitää sellaisiakin naisia, jotka sallivat miehen tarjota itselleen ravintolaillallisen sitten myöhemmin sinä yönä nujertuakseen tämän kanssa vuoteeseen. Kuitenkin se katsotaan käytännössä »normaaliksi» seurusteluksi.

Vielä pidemmälle menee katolinen kirkko. Se pitää prostituutiona jopa aviollistakin yhdyntää silloin, kun sen tarkoituksena ei ole hankkia lapsia.

Mutta kerrassa tyrmäävä on useiden psykiatrien käsitys. Heidän mukaansa joka ainoassa naisessa piilee viettymys prostituutioon. Kaikilla vain ei ole syystä tai toisesta tilaisuutta sitä harrastaa. Ja juuri heidän joukostaan löytyvät kiivaimmat moralistit.

Kuten havaitaan, ettei kysymys prostituutiosta olekaan aivan yksioikoinen.

Prostituutiota ei Suomessa kriminalisoida, se ei ole varsinaisesti rikos ellei sen ohessa esiinny esimerkiksi kiristystä (HYMYlehti 4/66). Mutta silti se on lainvastaista ja seuraukset ikäviä. Ilmi tullut prostituoitu saa ensin varoituksen, joutuu sitten valvontaan ja vihdoin iästään riippuen joko tyttökotiin tai työlaitokseen.

Suomessa ei nykyisin sallita prostituutiota siksi, että sen katsotaan aiheuttavan järjestyshäiriöitä ja sukupuolitauteja levittäessään se on vakava vaara kansanterveydelle. Sitä paitsi sen arvellaan murentavan yhteiskunnan siveellistä selkärankaa ja aiheuttavan koko kansan rappeutumisen. Esimerkkinä mainitaan muun muassa vanhan Rooman häviäminen maailmankartalta.

On totta, että »vanha Rooma» degeneroitui, mutta puolueettomat historiantutkijat ovat sen häviöön löytäneet kokonaan muita syitä. Saksassa, Italiassa, Ranskassa ja Englannissa prostituutio joko on tai on ollut eri muodoissa sallittua vuosisatojen ajan. Miksi nämä maat sitten eivät ole kadonneet rappioituneina?

Sitä paitsi ohjesääntöinen prostituutio ei lisää sukupuolitauteja, koska prostituoitujen on säännöllisin väliajoin käytävä lääkärintarkastuksessa uhalla, että he muutoin

Käännä!

menettävät »lupakirjansa». Bordellien valvonta on tiukkaa eikä niissä koskaan esiinny järjestyshäiriöitä.

Sukupuolitauteja ja järjestyshäiriöitä sen sijaan aiheuttaa salaprostitutio, jota ei mitenkään voida valvoa ja joka kaikista lakipykälistä huolimatta rehoittaa meilläkin.

EIKÖ KOSKAAN **RAHASTA?**

Luultavasti prostituution pitäminen niin tuomittavana perimmältään johtuu siitä nurinkurisuudesta, jolla kaikkea sukupuolielämää kohtaan suhtaudutaan. Se on alhaista, hävettävää ja luonnotonta paitsi ei avioliitossa. Eikä ole niin kauan siitäkään, jolloin aviovaimonkin piti antautua miehelleen vain ollakseen tälle alamainen.

Ja kumminkin seksuaalivietti on Jumalan anti siinä kuin kyky nauttia hyvästä ruoasta ja juomasta.

Jokin aika sitten julkaisi eräs aikakauslehti kirjoituksen eräästä helsinkiläisestä antikvariaatin pitäjästä, joka myyskentelee muun ohessa myös niin sanottuja pornografisia lehtiä. Ko. jutun laatijan mukaan kauppias on häikäilemätön ja rahanahne rikollinen ja hänen asiakkaansa vähintäin yhtä arveluttavia: he tulevat liikkeeseen luimistellen, takinkaulus korvallisilla ja ympärilleen vilkuillen.

Näinkö kamala alaston naisruumis sitten on? Tuntuu siltä, että tuonlaatuisen reportaasin tekijä on itse läpikotaisin sairas. Lienee uskottava, että hän lähestyy omaa vaimoaankin pilkkopimeässä huoneessa ollakseen mitään näkemättä ja suoriutuu urakastaan pahoinvointiaan pidätellen ikään kuin se olisi kiusallinen velvollisuus eikä ihana oikeus.

Sillä seksuaalisuutta sinänsä ei tee laisinkaan jalommaksi sellainen seikka, että jokin suhde on papin tai maistraatin tuomarin edessä minuutin parin kestävin rupatteluin tehty »lailliseksi».

Niin sanottu sukupuolisuus ja niin sanottu rakkaus yhdistetään meillä eroittumattomiksi. Kieltämättä ne liittyvät yhteenkin mutta niitä tavataan myös irrallisina. Täysin totuudenvastaista on lisäksi väittää, että ensin tulee rakkaus ja avioliitto ja sitten sukupuolisuus. Paljoa useammin on ensin tullut sukupuolisuus ja vasta sen jälkeen välittömänä seurauksena rakkaus.

Tietysti sellainen läheinen seurustelu, joka ei johdakaan avioitumiseen, on aiheuttanut paljon kärsimyksiäkin. Mutta tämän epäkohdan poistamiseksi ovat kaikki valistuneet ihmiset, lääkärit ensimmäisinä, vaatineet tehostettua sukupuolista kasvatusta nuorison keskuudessa. Mutta se on kaikkein hurskaimpien taholle katsottu ei suotavaksi, koska se muka on omansa yllyttämään vielä viattomiakin »siveettömään elämään». Ikään kuin sukuvietti olisi tuntematon käsite ja heräisi eloon vasta opintojen jälkeen.

Oi, vuotakaa kyyneleet!

Jos mihin niin juuri sukupuolisuuteen liittyy meillä hurskastelua etenkin lehdistön piirissä. Tilaa uhrataan — kuten yllä mainitsin — kylläkin jonkin harmittoman pornokauppiaan teilaamiseksi mutta asiallisille sukupuolisuutta käsitteleville kirjoituksille sitä ei juuri riitä. Vain vappuna ankara siveellisyys saa vapaapäivän. Tällöin kaikki lehtimiesyhdistykset julkaisevat vihkosia, jotka ovat todellisia pornon korkeaveisuja kuvineen ja kirjoituksineen. Miten tällainen kaksinaamaisuus on ymmärrettävissä?

Me pyrimme aina parantamaan maailmaa kunhan se puuha vain ei ala meistä itsestämme.

Aivan niin kuin varakkaat juopot eivät koskaan saa sakkoja tai joudu putkaan, aivan samoin »korkeammissa piireissä» harrastettu prostituutio pysyy sekin salassa. Ja vaikka ei aina pysykään, siihen suhtaudutaan ymmärtäväisesti hymyillen. Tai onko jollekin jäänyt epäselväksi eräiden julkisuuden ihmisten luvattomat suhteet, joissa prostituution tunnus on aivan ilmeinen? Sen sijaan että nämä ihmiset joutuisivat tilille »haureudestaan» kuten pikkuisten laivatyttöjen kohdalla on asiantila, heitä ihaillaan ja heidän »romanssejaan» seurataan liikuttuneina.

Onko laki, jonka edessä kaikki eivät ole tasaveroisia, mikään oikea laki?

Vielä tasa-arvoisuudesta puhuakseni, prostituution harjoituksessa tarvitaan kaksi osapuolta. Mutta

Sukupuolitaudit leviävät yhä nuorempiin ...

Gonorrea lisää...

Sukupuolitautien leviäminen on ollut kuluvana vuonna yhä huolestuttavampaa nuorison keskuudessa, varsinkin 15—19-vuotiaiden piirissä tautitapaukset ovat lisääntyneet viime vuosiin verrattuna. Kaikkiaan ilmoitettiin Helsingissä elokuun loppuun mennessä 2.220 uutta gonorreatapausta, joka on 116 tapausta enemmän kuin edellisenä vuonna, kertoo kaupunginvenereologi, tri J. Wallenius.

Gonorreatapauksia tuli ... Helsingissä kesä—elokuun aikana 15 tapausta enemmän ja syfilistä 10 tapausta vähemmän kuin vastaavana aikana viime vuonna. Varhaissyfilistapaukset ovat hieman vähentyneet Helsingissä viime vuoteen verrattuna.

Tilastojen mukaan eniten sukupuolitauteihin sairastuneita ... viime vuosina ollut ... tiaiden ikäryhm... suurin ikäryh... vuotiaat ...

Väkisinmakaamisesta viiden vuoden tuomio

...isinmakaamisesta viideksi ...si kuritushuoneeseen tuomitsi ...rkein oikeus lauritsalalaisen ...ies Niilo Karvosen. ...viiden vuoden kahden ...tuomioon oli yhdistetty ...kerralla ...outta yksin teoin tehty ...han rikkomisesta ja ...ettelystä. ...katsoi päätöksessä ...että Karvonen oli ...olloin pakottanut ...harjoittelijan ...ukseen kans...

...in Karvonen ...tunkeutunut ...ntoon, eikä ...sista huolimatta ...säksi hän oli ...sitä vaimoaan. ...omittiin maksamaan ...vauksia yli 3.000 mk.

Väkivallanteosta neljä vuotta kuritushuonetta

Turku, 16. 9. (AT). Seitsentoistavuotiaalle neitoselle Paatisilla runsas viikko sitten väkivaltaa tehnyt kaivinkoneenkuljettaja Esko Katainen tuomittiin perjantaina Pilkkiön kihlakunnanoikeudessa väkisinmakaamisesta neljäksi vuodeksi kuritushuoneeseen.

Surullinen on ajan kuva: sukupuolitaudit lisääntyvät gonorrheaa esiintyy jopa 13-vuotiaissa, 16-vuotiailla on lues, kaksi väkivallantekijää tuomittiin saman viikon sisällä. Näin siis maassa, jossa ohjesääntöistä prostituutiota ei ole. — Ruotsissa on vakavasti harkittu prostituution laillistamista ja muuan oppinut on ehdottanut, että ilotaloja perustettaisiin ei vain heteroseksuaalisia suhteita vaan myös seksuaalivähemmistöjen tarpeita varten.

miksi vain nainen joutuu ikävyyksiin, ei mies. Jos ken yllyttää lähimmäisensä varkauteen, myös häntä rangaistaan. Mutta naisen prostituutioon yllyttänyttä miestä korkeintaan kuullaan oikeudessa kruunun todistajana ja hän saa tämän kansalaisvelvollisuutensa täyttämisestä vieläpä palkkionkin, parhaassa tapauksessa kaksinkertaisena sen summan, jonka on itse tytölle maksanut.

Jotkut arvelevat, että laillinen prostituutio horjuttaisi avioliittoja, jotka sentään ovat järjestyneen yhteiskunnan perussoluja. Mutta eihän prostituutiota missään maassa pidetä yllä avioituneita varten. He ovat jo löytäneet omansa eikä heiltä mitään puutu.

Kaikilla ihmisillä ei ole edellytyksiä mennä tai päästä avioliittoon. Joillakin on esteenä kehno taloudellinen asema tai luotaan työntävä rumuus. Miten he tyydyttävät viettinsä? Onko parempi, jos he sekaantuvat eläimiin tai suorittavat karkeita väkivallantekoja sen asemesta, että heillä olisi mahdollisuus pistäytyä laillisessa bordellissa laillisin muodoin.

Sukuvietti on omatta syyttä ja ansiotta saatu, se on Herran lahja, jos kohta eräät, jos heille olisi etukäteen suotu tilaisuus tällaista lahjaa kokeilla, olisivat siitä kiittäen kieltäytyneet. Liioin se ei ole tahdosta riippuvainen, se vaatii tyydytyksensä. Itse aviossa elävät ovat valmiit sanomaan: tuo on liioiteltua, sukuvietti on sublimoitavissa. Todellakin, kaikki näyttää olevan mahdollista toisille. Kokeilkoon jokainen avioitunut vapaaehtoisessa selibaatissa, miten helposti vietin ylevöityminen tapahtuu. Sen tyydyttämättä jättäminen aiheuttaa tosiasiassa vain äreyttä, riitoja ja toraa sen asemesta, että se olisi yllykkeenä suuriin henkisiin saavutuksiin kuten meille uskotellaan. Goethella alkoi uusi voimakas luova kausi jokaisen uuden rakastumisen yhteydessä — väliaikoina hän tuskaili masentuneena henkistä rappiotaan.

Kuka ottaa taatakseen, ettei joku ulkomuotonsa puolesta täysin epäonnistunut ihminen etsi prostituoidun luota yhtä paljon tai enemmänkin toisen ihmisen läheisyyttä kuin silkkaa aistinnautintoa? Missä muualla hän sen voisi tavoittaa? Kenen sivullisen etuja hän näin menetellessään loukkaa tai mitä hän joltakulta rikollisin keinoin ja väkivalloin silloin riistää? Ja jos prostituoidulle ei edes hänen ruumiinsa ole oma ja hänen vapaassa hallinnassaan, niin mikä sitten? Miksi kadehtia näiltä kahdelta onnettomalta sitäkin vähää, minkä he yksissä neuvoin kokevat tai toivovat kokevansa?

On sanottu, että miehen on halpamaista käyttää naista vain välikappaleena, että prostituutio on ihmisarvoa alentavaa. Mutta hyväinen aika: eihän prostituoiduksi ketään pakoiteta. Joka tuntee siihen viettymystä, hän on prostituoitu olipa se sallittua tai ei. Ja että siihen tosiaankin tunnetaan, siitä jo mainitsin ja jälempänä esitän siitä eräitä esimerkkejäkin.

Sikäli kuin psykologeihin ja psykiatreihin sitten on uskomista, ainakin osa prostituoiduista on kykenemättömiä porvarilliseen pitkäjännitteiseen elämään tavallisissa ammateissa. Näin ollen he kuin luonnostaan ryhtyvät prostituoiduiksi.

Heidän luonnettaan on yritetty »oikaista» erilaisissa pakkolaitoksissa käskyin ja kielloin ja ennen kaikkea eristämällä heidät vapaasta yhteiskunnasta. Tulokset eivät ole erityisen kannustavia, sillä työlaitosten johtajien yhtäpitävien lausuntojen mukaan noin 80 prosenttia kaikista irtolaisnaisista ryhtyy vapautumisen jälkeen entiseen ammattiin ja kiertokulku jatkuu.

Jonkinmoista tuloksekasta luonteen muokkausta ehkä voitaisi suorittaa pitkäaikaisella psykiatrisella terapialla erikoissairaaloissa. Mutta mistä otamme varat tällaisten mammuttilaitosten rakentamiseksi ja henkilökunnan palkkaamiseksi. Vanhusten huolto ja hoito on maassamme yhä vielä järjestämättä ja kuitenkin he lienevät sosiaalisten etujen jaolle oikeutetuista ensimmäisiä. Prostituoidut toki elättävät itse itsensä, mikä näkökohta ei ole laisinkaan väheksyttävä tänä aikana, jolloin veroruuvin puristus entuudestaankin on hirmuinen.

Vanhukset pyytävät ja toivovat laitoshoitoa, mutta sitä ei heille kyetä antamaan. Prostituoidut pakoitetaan siihen vastoin omaa tahtoaan. Siveyden tiimalla näyttävät kaikki asiat olevan päälaellaan.

Miksi niin monet naiset ottavat ankaran riskin ja ryhtyvät prostituoiduiksi, sitä kysymystä on jossakin määrin tieteellisesti tutkittu. Tehtyjen havaintojen mukaan nykyisistä salaprostituoiduista osa on luonnevikaisia, eräät jopa mielisairaita, osalle on vaikuttimena raha. Osa taas tuntee yksinkertaisesti mieltymystä »vaihteluun», mikä seikka näyttää tyyten kumoavan sen erityisesti aviomiesten hartaasti hellimän luulon, että nainen ei olisikaan altis polygamiaan siinä määrin kuin mies. Aivan ilmeisesti puhdas aistillisuus näyttelee erittäin merkittävää osaa myös naisen elämässä. Ja kaksin verroin maukkaammaksi tämän lainsäädännöllä kielletyn hedelmän nauttimisen tekee se lisäetu, että siitä vielä maksetaan.

Keskustellessani Helsingin Huoltopoliisin päällikön kanssa irtolaisuuskysymyksestä hän sanoi, että miehistövajauksesta johtuen ei prostituutiota voida valvoa ja ehkäistä niin tehokkaasti kuin laki edellyttää. Olosuhteiden pakosta tarkkailu rajoittuu vain tietynlaisiin baareihin, asemille ja muihin yleisiin paikkoihin. Hyvin ymmärrettävästi huoltopoliisin nuottaan joutuvat vain sellaiset ilotytöt, jotka klassilliseen tapaan etsivät seuraa kaduilta. Tälle miellyttävälle poliisiupseerille ei ollut mikään salaisuus, että prostituutiota harjoitetaan myös ja ennen kaikkea sivutoimena niin sanotun kunniallisen ammatin lisäksi. Tällaiset prostituoidut hankkivat ja saavat kosketuksen asiakkaisiin sekä itse lehdissä ilmoittamalla että miesten julkaisemia ilmoituksia seuraten.

HENKILÖ- JA OSOITEASIOITA

ERITT. VARAKAS

VANHEMPI

HERRASMIES

etsii kosketusta nuoreen naiseen, joka osaa vaitiolon taidon. Rehell. ja avomieliset vast. ehd. luottamuksella Hels. San. kontt. viikon aikana nim. "Talja takan äärellä".

HYMYlehti julkaisi elokuun 16. päivänä Helsingin Sanomissa sen Henkilö- ja osoiteasioiden osastossa seuraavanlaisen ilmoituksen:

»Eritt. varakas vanhempi herrasmies etsii kosketusta nuoreen nai-

Käännä!

seen, joka osaa vaitiolon taidon. Rehell. ja avomieliset vast. ehd. luottamuksella Hels. San. kontt. viikon aikana nim. 'Talja takan äärellä'.»

Ilmoitus ei ollut kovin suorasukainen mutta kaiketikin riittävän vihjaava. Sen tarkoituksena oli herättää naispuolisessa lukijassa mielikuva ukkelista, joka muutaman vuosikymmenen liiketoimiaan kitsaana hoidettuaan ja alaisilleen äkäiltyään yhtäkkiä oli havahtunut huomaamaan olevansa kylläkin rikas mutta vanha ja yksinäinen ja tunsi nyt tarvetta ajautua nautintojen virralle.

EIKÖ KOSKAAN RAHASTA?

Hänellä oli paikka, missä leikkiä, ja rahaa, millä maksaa. Ilmoitus oli juuri sellainen yllytys prostituutioon, josta jo mainitsin ja henkilökohtaisen oikeudentajuni mukaan yhtä rangaistava kuin siihen lankeaminenkin.

Vastauksia saapui hieman yli kaksisataa, enin osa Helsingistä, mutta myös Oulusta, Kuopiosta, Hämeenlinnasta, Tampereelta, Lahdesta, Varkaudesta, Lohjalta, Karhulasta jne. Yhtä ainoata poikkeusta lukuun ottamatta jokainen vastaaja näytti ymmärtäneen, mitä ilmoittaja oli halunnut heidän ymmärtävän. Naisten iät vaihtelivat 16:sta 55 vuoteen. Enemmän tai vähemmän peitellysti he kirjoittivat olevansa valmiit yhteistyöhön. Tarkkoja markkamääräisiä ehtoja ei esitetty mutta jonkinlainen korvaus joka tapauksessa oli toivomuksena ja ehtonakin.

Ei ole tarkoituksenmukaista julkaista otteita kaikista kirjeistä ja siihenhän eivät riittäisi mitkään tilatkaan. Muutamat esimerkit riittänevät. Mainittu hyväuskoinen, elämän karuille tosiasioille vielä vihkiytymätön poikkeus nikkiläläisneitonen, aloitti tervehdyksensä näin:

»Vastailen tällaisiin kirjeenvaihtoilmoituksiin koska etsin Jumalan saattoväkeä valoisampaa tulevaisuutta. Kukaan ei ole vielä vastannut kirjeisiini, mutta ehkäpä te olette ensimmäinen».

Hyvinkääläisen Siskon kirje ehkä kannattaa painattaa kokonaisuudessaan, koska se valaissee psykologiasta kiinnostuneille nuoren tytön sielunliikkeitä:

»Koska varakkuutenne ansiosta lienette saanut elämältä kaiken toivomanne, niin tarjoaisin teille jotakin uutta, koska tunnutte olevan yksinäinen. Aidoin ilo on vahingonilo ja tämän tulette saavuttamaan pukemalla pienen nätin tytön arvonsa mukaisesti. Ja nuoret miehet, omasta mielestään historian suuret rakastajat, tulevat luomaan kateellisia silmäyksiä puoleenne. Suostun tähän, koska haluan kostaa kaikille nuorille miehille, jotka ovat joskus lapsellisen ulkonäköni vuoksi — ikäni edellyttää naista — joko onnistuneet pettämään tai yrittäneet pettää minua. Mutta jos on kysymyksessä vain kahden keskiset koti-illat en vaadi minkkiturkkia vaikka suostunkin. Jos pidätte ehdotuksestani, ottakaa yhteys puh. — —. Ette kadu. Seurustelu täysin vapaata.»

Rohkeanlaatuisia kirjeita edustakoon seuraava näyte, ristiriitaisuudessaan todistus siitä, että ns. onnellinen avioliitto ei kaikille näytä merkitsevän uskollisuutta:

»Viitaten ilmoitukseenne tämänpäivän HS:n numerossa. Saanhan Sinutella? On kuin kirjoittaisi vanhalle tutulle. Toivot kosketusta nuoreen naiseen? Samoin minä tunnen taas vanhemman herran kosketukseen suurta halua. Olen nuori, terve ja iloinen nainen — katsotko 26 v. vielä nuoreksi — lisäksi vaitiolotaitoinen, sillä olen naimisissa onnellisesti. Mutta silti kaipaan pikkuseikkailua silloin tällöin. Ilman estoja ja varovaisuutta. Otsikkona oli ilmoituksessasi »erittäin varakas». Pyysit avomielistä vastausta. Tarkoittaako tuo varakas ja avomielinen sitä että jos saat kuuman nuoren naisen taljalle takan ääreen, naisen jonka voit hiljaa riisua alastomaksi takan ja itsesi kuumuuden lämmitettäväksi, täydellisen, naisellisen vartalon hyväiltäväksesi, sekä kaikkien miehisten tunteittesi purkautumiskohteeksi. Rohkenisitko luopua jostakin ehkä määrätystä, ehdottomastasi summasta jos saisit kaiken ylläkuvatun. Olen aamupäivin työssä, iltapäivät vapaat, voisin aina silloin tällöin karata luoksesi Helsinkiin, milloin vain haluaisit. Lupaan Sinulle ehdottoman vaitiolon, kuin myös sen että et tule pettymään. Lämpimin terveisin ystäväsi A. P. Vastauksesi tämän kerran osoitteella »Iltapäivät vapaat» Lahti 1 poste restante. Mikäli yhteistyömme (-yömme) Sinua kiinnostaa, annan Sinulle postiosoitteen seuraavassa kirjeessä. Jään jännityksellä odottamaan pikaista, rehellistä ja estotonta vastaustasi, jossa myös kerrot toiveistasi.»

Ja sitten näinkin:

»Ehdottaisin tapaamista ilman puhelinsoittoja Ruusulankadun ja Eino Leinon kad. kulmassa 31.8. klo 20.30. Ylläni on valk. tai tumman punainen takki ja mustat kengät ja laukku ja olen tumma sekä nimeltäni Paula. Olen tumma joka paikasta.»

Ja vielä:

»50 markalla saat tehdä mitä ikinä haluat. Irmeli K., osoite — — —.»

Yhtä hyväuskoinen ja luottavainen neiti M. kirjoitti hänkin lyhyesti:

»Jos olette todella varakas, niin ottakaa yhteys päivisin puh. — — ja iltaisin puh. — —.»

Vastaajista oli 34 avioliitossa, 16 oman ilmoituksensa mukaan leskirouvia ja loput 142 oletettavasti neiti-ihmisiä, joskaan kaikki eivät maininneet siviilisäätyään.

Läheskään kaikki eivät myöskään paljastaneet ammattiaan, mutta käsitykseni jäi, ettei yksikään vastaaja ollut päätoiminen prostituoitu. Tämä pääteltynä esimerkiksi siitä, että niin monilla oli eri puhelinnumero päivisin (virkapaikka) ja eri numero iltaisin (asunto). Varsinaisen tehtävänsä ja toimensa maininneiden joukossa oli sairaanhoitajattaria, yliopistossa opiskelevia nuoria naisia, kotiapulaisia, partureita, konttoristeja, kotirouvia, kemikaliliikkeen, lihamyymälän ja maitokaupan myyjättäriä, matkustajakodin hoitaja jne.

HYMYlehden ilmoitus oli vain yksi ainoa samalla palstalla olleista kymmenistä ilmoituksista, joiden enimpien sisältö ja tarkoitus oli sama. Näin ollen 192 ilmoitukseeni vastannutta ovat vain osa kaikista niistä suomalaisista naisista, joilla ei ole mitään prostituutiolla saatavia lisätuloja vastaan, kunhan business vain pysyy salassa. Edelleen Helsingin Sanomien Henkilöasiain osasto ei ollut pakaten täynnä miesten enemmän tai vähemmän vihjailevia ilmoituksia vain elokuun 16. päivänä vaan niitä on riittänyt ja riittää viikosta toiseen, kuukaudesta kuukauteen ja vuodesta vuosikymmeniin. On epätodennäköistä, että niihin kaikkiin vastaisivat aina samat minkkiturkkia havittelevat hyvinkääläiset siskot tai vaihtelua kaipaavat lahtelaisrouvat.

Toisin sanoen huoltopoliisin vuo-

sittain pidättämien 5—6.000 prostituoidun lisäksi on Suomessa prostituoituja ja prostituutioon halukkaita kymmenen kertaa enemmän.

Olisi ihanneolotila, suurenmoinen ja hellyttävä, jos jokaista vieteiltään normaalia miestä ja naista varten olisi oma satuprinssinsä ja -prinsessansa ja että jokainen suhde päättyisi onnelliseen, elämäniän kestävään uskolliseen avioliittoon. Mutta näinhän ei mitä moninaisimmista ja väistämättömistä syistä koskaan voi olla. Miksi siis rakentaa lait ja asetukset vain parhaan mahdollisen olotilan suojaamiseksi siten, että osassaan kaikkein vähäisimmät tuomitaan.

Työlaitosten ja vapauden väliä rullaavat auto- ja laivatytöt ovat lopultakin vain eräänlaisia sijaiskärsijöitä. Lain paine kohdistuu heihin heidän sosiaalisen asemansa heiveröisyydestä johtuen kaikkein ankarimpana. Ja kuitenkin he muodostavat vain kymmenennen osan, kenties vieläkin vähemmän, kaikista niistä, jotka prostituutiota harrastavat tai olisivat sen harrastamiseen halukkaita.

Nimityksen sijaiskärsijä tekee vieläkin oikeutetummaksi se tosiasia, että prostituutiota ei olisi lainkaan jos miehet eivät siihen ketään yllyttäisi. Kuitenkaan he eivät koskaan ole »syyllisiä», maksun suorittamalla he samalla ostavat riittävän määrän aneita ja synninpäästön voidakseen sitten hyvällä omallatunnolla sorvata lakeja prostituution kieltämiseksi ja siihen sortuneiden toimittamiseksi rangaistuslaitoksiin.

Vaihtelua kaipaava lahtelaisrouva ei kirjeensä aistillisen sävyn vuoksi varmaankaan saane kaikkien myötätuntoa, mutta sen riipaisevampi oli sävy erään Helsingin Yliopistossa sosiologiaa lukevan nuoren naisen kirjeessä, josta vielä katkelma:

»Kysyn Teiltä kiltti herra, voisitteko auttaa minua edes velaksi, jotta saisin päämääräni saavutettua. Luulisin olevani uskollinen. Olen myös aivan yksin maailmassa, sillä kaikki omaiseni ovat kuolleet. Vakuutan Teille, että asiani on rehellinen. Eri asia on, osaanko olla Teille naisena iloksi ja hyödyksi niin hyvin kuin toivotte. Jos en osaa, olisi Teidän rahallinen apunne minulle vain laina, jonka sitoudun maksamaan takaisin pennilleen.»

Kas tässä meillä urhoollinen, yksinäinen ja orpo nuori nainen, joka äärimmäiseen hätätilaan joutuneena on takertunut oljenkorteen, sen avulla saavuttaakseen tavoitteensa, akateemisen loppututkinnon ja sitten oman paikkansa yhteiskunnassa sitä palvellakseen.

Mutta mitä tarjoaa yhteiskunta hänen tiensä helpottamiseksi? Se ei tarjoa opintolainaa mutta se tarjoaa työlaitosta, jos lankeaminen jonakin päivänä tapahtuisi. Kukaan ei kysy miksi se tapahtui.

Ilmoituksessamme pyydettiin vastauksia »ehdottomasti luottamuksellisina». Sellaisina ne onkin käsitelty, sillä eräät tässä jutussa esiintyneet vähäiset referaatit eivät kenenkään henkilöllisyyttä paljasta. Joka ainoa kirje on hävitetty polttamalla eikä yhtäkään nimeä tai osoitetta ole merkitty muistiin tai annettu sivullisten tiedoksi. Nimimerkki »Talja takan äärellä» on nyt lopullisesti kuollut ja kuopattu.

Vain yhteen ainoaan vastaajaan olen ottanut henkilökohtaisen yhteyden, en enää valheellisesti vanhana varakkaana herrana esiintyen vaan omana itsenäni. Tämä nuori nainen on kertonut avomielisesti, miksi hän vastasi po. ilmoitukseen ja mitä kaikkea muuta hänen sydämellään on. Tuonnempana kuulette hänen luvallaan kaikesta siitä lähemmin. □

postia

Päätoimittaja Urpo Lahtinen Hymylehti

»LIUKKAAN KELIN HARHAOPIT»

Hymylehdessä ollut artikkelinne, jossa väitätte Taljan jakavan harha-oppeja autoilijoille, on lievästi sanoen naurettava. Kaikella kunnioituksella kilpa- ja ralliajajiamme kohtaan kysyn, voivatko he esittää parempaa tai edes tämän veroista talviajo-opetusta, jossa tavallisille, (teidän ja kumppanienne väittämän alakouluasteella oleville), autoilijoille opetetaan keinoja, joilla he pystyvät hallitsemaan yksinkertaisilla ja nopeilla keinoilla autonsa, jos tulee äkkiä yllättävä tilanne tiellä, sekä välttämään mahdollisen onnettomuuden.

Teidän olisi syytä myöskin ensin selvittää, kuinka monta prosenttia autoilijoista omaa Raimo Kossilan ja kumppanien ajotaidon Suomessa. Tosin siellä lentää matalalla lukematon joukko, jotka luulevat omaavansa ajotaidon ja yrittävät esittää ajajaa, mutta kysyn vain, montako onnettomuutta tämän takia on Suomen teillä tapahtunut ja tulee mahdollisesti tapahtumaan. Kysyn myöskin, kuka on tästä vastuussa. Ralliajajat ovat olleet ehkä tahtomattaan esimerkkinä, mutta kuinka paljon tai vähän he ovat tehneet työtä liikenneturvallisuuden parantamiseksi tai sen hyväksi.

Väitätte, herra päätoimittaja, että »höyhenjarrutus» on humpuukia. Kysyn teiltä, mistä johtuu että auto »höyhenjarrutuksella» pysähtyy talvikelillä esim 70 km/h nopeudesta 85 m:n matkalla, ja auto on koko ajan erittäin hyvin kuljettajan hallittavissa. Olen tehnyt tämän itse ikävä kyllä kytkin oli kokoajan pohjaan painettuna ja autossa oli kesärenkaat. Huomautan vielä, että »höyhenjarrutus» on vain eräs osa talviajo-opetuksen ohjelmassa. Otatteko ehkä seuraavassa numerossanne ruodittavaksenne kurssiohjelman muut kohdat?

Olen suorittanut Taljan talviajo-opettajakurssin. Näitä opettajia on nyt koulutettu n. 600 henkilöä kahden talven aikana. Minkä vuoksi ette suorita Gallupkyselyä näiden keskuudessa. Erikoisesti teille sanon samat sanat, jotka meille kurssilla aivan alkuun tuotiin esille: »Emme tule opettamaan teille kilpa- tai ralliajotyyliä, vaan opetamme teille sen kuinka tavallinen Maija tai Matti Meikäläinen yksinkertaisilla ja nopeilla ajotoimenpiteillä yllättävissä tilanteissa hallitsee ajoneuvonsa.

Uskon vieläkin, ja monet kanssani, että on tyhjää suukopua parjata Taljaa tässä asiassa, sillä liukkaankelin ajo-opetus oikein johdettuna ja suurelle yleisölle opetettuna lisää liikenneturvallisuutta ja alakouluasteella olevien ajovarmuutta.

Minkä vuoksi ette ole tehnyt kyselyjä Ruotsin NTF:lle joka on tämän opin isä. Minkä vuoksi he ovat uhranneet n. 8 vuotta, tutkien tätä asiaa ja minkä vuoksi suomalaisten piti mennä sinne oppia hakemaan. Yksi syy lienee siinä, etteivät he ole niin salamyhkäisiä kuin kilpa- ja ralliajajat, joille erilaiset »ajokikat» merkitsevät kultaa ja kunniaa. Minkälaiseksi Suomen tieliikenne muuttuisi, jos kaikki ajaisivat kuin parhaat ralliajajat, tosin ilman vastaavaa taitoa.

Liittyneekö Ruotsin opit millään tavalla siihen tosiasiaan, että Ruotsissa kuolee vuosittain liikenneonnettomuuksissa 7,5 henkeä 10 000 kohden, kun luku Suomen teillä on 26.

Koska ilmoitatte Hymylehdessä, että se paljastaa kaiken, niin tässä olisi lisää pureskeltavaa. Toivon mukaan se tapahtuu tasapuolisuuden merkeissä osapuolia haastatellen. Ja sitten vasta sitä tikulla silmään, joka vääriä oppia jakaa.

Oulussa helmikuun 21 päivänä 1967

Kunnioittaen Uuno Tupa

Oulu

Hyvä Uuno Tupa!

Valitsin Teidän kirjeenne vastine-esimerkiksi, koska se oli kaikkein vihaisin, ja koska jokin harvoista Teidän kantaanne edustavista kirjeistä oli kaiken tasapuolisuuden vuoksi valittava. Helpompi olisi ollut valita pääkirjoitukselleni myötämielinen kirje, koska niitä oli ainakin kymmenen kertaa enemmän.

Kuljetuspäällikkö Pekka Virtanen Tampereelta (Valitettavasti hän ono soittanut loistavan liukkaan kelin ajotaitonsa myös kilpailuissa, mikä tietysti Teidän mielestänne tekee hänet jääviksi) soitti, ja sanoi, että kirjoituksen julkaiseminen oli ollut hänen mielestään erittäin tärkeätä liikenneturvallisuudelle. Oppi, jonka mukaan kytkin oli painettava alas ennen liukkaan kelin jarrutuksen alkamista, oli hänen mielestään mieletön. Muistaakseni hän käytti ilmaisua »aivan mäntti».

Autokoulunjohtaja Mikola Naantalista (hänkin aikanaan osoittautui myös kilpailuissa, eikä pelkästään teoriassa, mainioksi talvikelin ajajaksi) ilmoitti, että hän on pannut oppilaansa lukemaan viime Hymylehden pääkirjoituksen. Koska asia hänen mielestään oli täsmälleen niin.

Muuan insinööri Helsingistä soitti ja sanoi, että hänen tekisi mieli matkustaa minua tapaamaan pelkästään puristaakseen kättäni. Hän oli »höyhenjarruttanut» itsensä ojaan kohta uuden opin tultua julkisuuteen ja sitten yksinäisellä talvitiellä kokemuksestaan sisuuntuneena kokeillut asiaa niin kauan, että oli tullut täsmälleen samaan käsitykseen kuin Hymylehti ja kymmenet tuhannet kokeneet automiehet.

En Teinä halveksisi talviralleissa ja jääradoilla, siis ääriolosuhteissa saatuja tietoja. Suuri nopeus ja vaikeat olosuhteet kärjistävät sekä virheet että oikeat ajoliikkeet. Ja siinä oppii. — Olettakaamme, että olisi kysymys vaikkapa kävelystä. Epäilemättä esimerkiksi postiljooni on ammattikävelijä, joka tietää asiasta paljon. Mutta jos menisin kyselemään neuvoja kävelytekniikassa, menisin jonkin retkeily- tai kilpakävelijän luo.

Ja sitten vielä soitettiin Taljasta. Sieltä soitti vanha hyvä ystäväni, joka ilmoitti, että kiistelty ääninauha ei todellakaan ollut tullut Liikenneradioon, vaan ilmeisesti kadonnut. Siksi sitä ei ollut voinut sieltä eetteriin lähettää.

Keskustelin Taljan ystäväni kanssa muutenkin pitkään. Emme olleet lainkaan eri mieltä liikenneturvallisuustyöstä. Se on arvokasta ja merkittävää työtä, joka koskee jokaista tiellä liikkujaa, jokaista meistä. Valistusta tarvitaan jatkuvasti — ja onhan meitä viime aikoina valistettukin. Mutta niinsanotusta »höyhenjarrutuksesta» olimme eri mieltä. Ystäväni vetosi pääasiassa Ruotsin puolustusvoimien tekemiin tutkimuksiin, joihin Talja »kytkin pohjaan» -oppinsa perustaa. Ja minä sanoin, että minä kyllä muuten luotan puolustusvoimiin, Ruotsinkin, mutta mielestäni tämä ei oikein ole heidän alaansa. Sitten kysyin, tuikkaako ystäväni itse ensimmäiseksi kytkimen pohjaan aikaessaan jarruttaa suuresta nopeudesta, ja hän sanoi: »Ei, en minä!»

Uuno Tupa tiedustaa kirjeessään, otanko tässä lehdessä ruodittavakseni talviajo-opetuksen kurssiohjelman muut kohdat. En ota, kun mielestäni ei ole syytä.

Mutta jos vaikka kuinka arvovaltainen taho esittää julkisuudessa jatkuvasti opetusta, joka kokemukseni mukaan, ja lukuisten minua parempien asiantuntijoitten kokemuksen mukaan, on päin honkia — jopa vaarallista, teenkö oikein, jos vaikenen.

Urpo Lahtinen

P.S.

»Kytkin pohjaan — ja päin puuta»

Fred Geitel ja Ensio Mikander soittivat minulle juuri, kun tämä juttu oli lähdössä latomoon.

Nämä tunnetut autoiluprofeetat ilmoittivat pitävänsä Keimolan moottoriradalla jokapäiväisiä liukkaan ajon kursseja. He olivat täsmälleen samaa mieltä »kytkin jarruttaessa pohjaan»-opista kuin allekirjoittanutkin. He ilmoittivat, että tämä oppi pätee ainoastaan erittäin vähäisissä nopeuksissa ja ajon ensimmäisiä alkeita opeteltaessa. Säilyttääkseen henkensä vilkastuvassa liikenteessä on autoilijan ehdottomasti opittava auton ajosta enemmän kuin aakkoset. Kun kytkin painetaan jarrutettaessa pohjaan, hallitsee auto ajajaa eikä päinvastoin. — Fred Geitel ilmoitti, että heidän kursseillaan on käynyt myös »kytkin pohjaan»-suunnan edustajia ja opettajia, ja heille on radalla käytännössä osoitettu ehdottomasti parempi liukkaan kelin jarrutustapa, jossa moottoria ja jarrutusta varovasti käytellen, mutta ehdottomasti kytkintä alas painamatta (ennenkuin tietysti aivan lopussa) auto pysähtyy nopeammin, varmemmin ja hallitummin.

Urpo Lahtinen

Vaatiko uskonto uhrin?

Hymy-lehdessä No 12/66 olleen kirjoituksen »Uskonto vaati uhrin» johdosta pyydämme kohteliaimmin tuoda esille seuraavaa.

Puuttumatta niihin harhaanjohtaviin ja suorastaan vääriin tietoihin, joita Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen kirkon opeista kirjoituksessa esitetään, keskitytään alla selvittämään niitä puitteita, joissa seurakuntatalojen rakentaminen ja rakennuslähetyssaarnaajien toiminta hiljattain päättyneen rakennuskauden aikana tapahtui. On myöskin paikallaan oikoa eräitä vääriä tietoja Martti Juhani Sopasen rakennustyökaudesta ja lisätä kertomukseen eräitä tietoja, jotka näyttävät unohtuneen rva Salosen kertomuksesta reportterille.

Mormonikirkolla ei ole ammattiopistoa, eikä se käytä muutakaan palkattua työvoimaa kirkollisten toimitusten, seurakunta- tai lähetystyön suorittamiseen, vaan kaikki perustuu täyteen vapaaehtoisuuteen. Niin myös seurakuntien ylläpitämiseen ja jäsenistön huoltoon tarvittavat varat kootaan vapaaehtoisilla kymmenyksillä, kuten useimmissa vapaissa kirkkokunnissa. Näitä »kirkollismaksuja» ei koskaan ulosmitata ja on niiden suorittaminen itsekunkin omantunnon asia. Lahjoitukset ovat luottamuksellisia ja vain lahjoittajan ja seurakunnan välinen asia, joten asialle annettu julkisuus yksityisen henkilön kymmenyskuitin muodossa lukijoiden nähtäväksi on erittäin valitettavaa ja vieläpä yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain vastainenkin (AsK 9.2.1951/83 17).

Täyteen vapaaehtoisuuteen perustui myös ns. rakennuslähetyssaarnaajien toiminta. Kaikkiaan seitsemän seurakuntatalon rakentaminen vuosina 1962—66 vaati suuria ponnistuksia ja uhrautuvaisuutta jäseniltä. Rakennukset rahoitettiin siten, että kirkon päärakennusrahastosta saatiin 80 % ja seurakunta rahoitti loput 20 % kustannuksista. Seurakunta suoritti osuutensa joko rahassa tai talkootyönä, joka tapa tässä talkoiden luvatussa maassa valittiinkin. Rakennuslähetyssaarnaajien, ns. rakentajien, työn osuus luettiin seurakunnan hyväksi. Tämä puolestaan sitoutui huolehtimaan pojista antamalla heille täysylöspidon ja 5 mk viikossa taskurahaa. Suoritettujen tutkimusten mukaan seurakunnat huolehtivat heistä kiitettävästi. Majoitus tapahtui perheissä tai kirkon omistamissa huonetiloissa. Ruokailu oli järjestetty perheeseen tai rakennustyömaalle yhteismuonituksena.

Syytä siihen, miksi Martti Sopanen majoittui määräysten vastaisesti rakennuksen kellaritiloihin ei tiedetä.

Työn luonteesta johtuen työpäivä saattoi venyä pitkäksikin. Tähän oli vaikuttamassa se, että muutamat illat viikossa (3—4 iltaa) oli varattu työssäkäyville jäsenille osallistua rakentamiseen. Tällöin kokoaikaiset rakentajat olivat aina vapaaehtoisesti auttamassa ja johtamassa perustettuja tilapäisiä työryhmiä.

Artikkelissa mainitaan aivan oikein, että mikäli MAP-kirkon jäsen joutuu sairauden tai työkyvyttömyyden takia vaikeuksiin, hänen seurakuntansa vastaa hänen toimeentulostaan ja hoidostaan. Tämä järjestelmä edellyttää kuitenkin, että vastuussa olevien tietoon saatetaan vallitseva tilanne avun tarpeeseen nähden. Väite Martti Sopasen kävelymatkasta rataa myöten Tampereelta Helsinkiin kahden markan puutteen vuoksi on vähintäin kyseenalainen. Lainkuuliaisena kansalaisena hän ei olisi lähtenyt kävelemään kiellettyä rataa pitkin. Entä hänen ruokailunsa niiden 4—5 päivän aikana? Mistä varoista ne olisi maksettu jos hänellä ei ollut paria markkaa soittamiseen äidilleen.

Päiväkirja kirjoitetaan tavallisesti itseään varten ja se on toisen vaikeasti tulkittavissa. Joku hetken mielijohteesta tehty lyhyt merkintä ei anna täyttä kuvaa olosuhteista ja tapahtumista. Niinpä lämmitetyn keiton saaminen voidaan ottaa myönteisesti tai kielteisesti. »Tirkistelevän pappisveljen» tapaus kaipaa selvitystä. Pappi-sanalla ei ole mormonikirkossa sitä merkitystä, jonka useimmat ovat omaksuneet esim. luterilaisen kirkon papista. Pappeuden, eli valtuuden suorittaa määrättyjä tehtäviä voi saada kirkossamme jo 12-vuotias poika. Olipa kuitenkin tirkistelytapauksessa kysymyksessä nuori poika tai varttuneempi mies, on hän toiminut ehdottomasti vastoin kirkkomme opetuksia.

Edelleen muutama asia päiväkirjamerkinnöistä. Mistä syystä ei julkaistu yhtään sellaista kohtaa, jossa Martti ilmaisee onnellisuutensa ja saavuttamansa rauhan tunnetta. Miksi ei mainita sanaakaan niistä virkistysmatkoista, joita rakentajat toisena viikkovapaanaan tekivät eri puolille Suomea ja pitemmistä matkoista jopa ulkomaille mm. Hollantiin.

Kuolemantapauksen vierittäminen kirkon syyksi on erittäin vakava asia. Erikoisen kohtuuttomaksi sen tekee se seikka, että Martti S. vapautettiin rakentajan työstä osallistuakseen teknillisen koulun pääsytutkintoihin, jotka hän selvitti hyvin arvosanoin. Kirjoituksessa annetaan ymmärtää, että poika poltettiin loppuun kirkon palveluksessa. Kuitenkin hän oli rakennustyössä vain 10 kuukautta, jonka jälkeen hän selvitti raskaat pääsykokeet teknilliseen kouluun ja kävi sitä kaksi lukukautta aikana 2.9.64—30.4.65. Miksi tämä tärkeä vaihe jätettiin mainitsematta? Ehkä siksi, että se olisi taittanut kärkeä sensaatioksi tarkoitetusta kirjoituksesta.

Ammattikoulu ei myöskään jäänyt kesken kirkon takia, vaan kuten Helsingin Valmistavan Ammattikou-

Jatkuu s. 41

EEMELIN PUOLITUHMAT

Muuatta suosittua puhujaa oli pyydetty pitämään puhe päivällisillä. Hän sairastui kuitenkin ennen tilaisuutta ja toinen puhuja hankittiin nopeasti. Pieni, hyvin juhlallisen näköinen mies piti esitelmänsä sukupuolitietoudesta. Kello neljä aamulla mies tuli vaimonsa luo, joka istui odottamassa.

— Mitä puheesi käsitteli, Kalle?

Vaimoaan kunnioittava mies sanoi vilpittömästi:

— Purjehdusta.

Seuraavana päivänä Kallen vaimo tapasi naisen, joka oli ollut päivällisillä.

— Miehesi piti todella loistavan puheen eilen. Voit olla ylpeä hänestä.

— En ymmärrä ollenkaan. Hänhän on ollut niissä hommissa vain pari kertaa ja kummallakin kerralla tullut merisairaaksi.

* *

Mies tuli kotiin vietettyään illan runsasmuotoisen vaaleaverikön kanssa. Vaimonsa katsoi tutkivasta miestään, kun tämä riisuutui illalla.

— Missä alushoususi ovat? hän kirkaisi äkkiä.

Mies katsoi alas ja sanoi sitten järkyttyneellä äänellä:

— Voi unohdin kertoa, että minut ryöstettiin kotimatkalla.

ONKO hypnoosissa...

Jatkoa sivulta 3

Andersson pyrki ottamaan Hawk'ista otetta, sai miehen pään hetkahtamaan niskanykäyksestään. Muutaman hetken tuntui kuin hintelä hypnotisoija olisi kohta pyörremyrskyn riepoteltavana ja saisi sanoa hyvästit koko suurelle haasteiden sarjalle.

Kunnes Andersson ote herpautui...

Huusin: Älä Väinö pelleile...

Mutta se olikin Oliwer Hawk, joka tempaisi!

Oliwer syöksähti vierellään seisseen todistajan luo, nappasi tämän kädet Anderssonin jalkoihin ja huusi: »Nosta!» Itse Hawk tuki Anderssonia niskasta ja koko painijan komeus nousi kirkkaasti ja jäykkänä ilmaan. Yhdessä todistajan kanssa Hawk kantoi valokuvaajan alakerran konttorihuoneistoon, jossa selvitteli jäykistyneen miehen normaaliksi...

Me mukana olleet emme osaa sanoa muuta kuin, että »ihmeiden aika ei ole ohi»! Me uskomme aika lailla enemmän Hawk'in mahdollisuuksiin Verneriä vastaan. Tuleva koitos, josta tullaan yleisölle ilmoittamaan ajoissa, vuorostaan osoittaa onko Amerikkaan pitkän kiertuesopimuksen juuri solminut Oliwer Hawk sanojensa mittainen.

... Voisiko tosiaan olla totta, että raskaan sarjan maailmanmestaruutta pitelisikin hallussaan taitava nyrkkeilijä joka omaa loistavat hypnotisoijan opit? □

Matkaterapiaa...

Jatkoa sivulta 9

kaukomatkojen järjestämisestä onkin tullut tänne meille.

Kustannukset ja muut vaikeudet

— Matkojen kustannuksista huolehtivat potilaat ja sairaala yhteisesti. Monet potilaistamme saavat kansaneläkettä. Eläkkeestä annetaan osa potilaan omaan käyttöön ja Helsingin huoltolautakunta käyttää lopun kaikin tavoin potilaan hyväksi. Maaliskuussa toivon mukaan edessä olevien matkojen rahoittamiseksi on järjestetty myyjäisiä ja tanssiaisia, joiden tuotto ei ole ollut kovinkaan suuri, mutta on avuksi. Olemme saaneet ottaa vastaan myös lahjoituksia eri rahastoilta, lääketehtailta ja muilta yhteisöiltä sekä säätiöiltä. Potilas voi myös itse maksaa matkansa ja sanoisin silläkin olevan huomattavan hoidollisen merkityksen: hän itse voi maksaa. Yleensä potilaiden osuus on kaikilta samansuuruinen.

— Matkalle lähtijöille otetaan tavanmukaiset vakuutukset ja kaikki on perilläkin varmistettu sairaalapaikkoja myöten, koska ainahan saattaa sattua, että sairaalahoitoa tarvitaan, tosin aivan muiden saisauksien tai tapaturmien vuoksi. Tällainen mahdollisuus on mielestäni kuitenkin hyvin pieni.

Ei häiriöitä

— Koskaan eivät meidän »turistimme» ole aiheuttaneet minkäänlaista häiriötä tai epäjärjestystä matkojen aikana. Muita turisteja mitenkään loukkaamatta sanoisin, että paljon vähemmän huolta ja murhetta potilaamme aiheuttavat kuin ns. »normaalit turistit».

Vetoomus

niille, jotka haluavat ja joilla on mahdollisuus auttaa yhteiskuntamme eräällä tavalla vähempiosaisia ihmisiä paranemaan ja astumaan nopeammin takaisin meidän joukkoomme hyödyllisinä ja tarpeellisina kansalaisina:

Nikkilän mielisairaalassa on tällä hetkellä potilaita noin tuhat, ajatelkaa, tuhat! Tämän lisäksi on perhehoidossa noin 600 potilasta ja jälkihoidossa 400 potilasta. Tavallaan sairaala hoitaa päivittäin 2000 potilasta! Heidän joukossaan on hyvin paljon sellaisia, joille jonkinlainen matkaterapia olisi hyvin tarpeen. Laajan matkaterapian toteutuminen ja siten hoitoajan huomattava lyheneminen ei ole mahdollista ilman rahaa.

Hymylehti lähti mukaan ja kustantaa kolmen potilaan matkan Mallorcalle. Lähtekää tekin mukaan. Keskimääräiset kustannukset potilasta kohden ovat noin 450 markkaa.

Rahoitusasioissa pyydämme Teitä ystävällisesti ottamaan yhteyttä Nikkilän mielisairaalan ylilääkäriin Erkki Lehtosuohon. Hänen puhelinnumeronsa on 23 14 11 ja Helsingin suuntahan on 90. Postiosoitteena riittää pelkästään Nikkilän mielisairaala, Nikkilä. □

Barrikadi

Jatkoa sivulta 20

johdettu vieläkin pitemmälle, sillä uuden asemakaavaehdotuksen laatija on katsonut hyvin monet kadut kokonaan tarpeettomiksi ja otettaviksi moottoriajoneuvoliikenteeltä jalankulkijain ja polkupyörillä liikkuvien käyttöön. Lievästi sanottuna tämä on ihmeellistä kun polkupyöräilijät ja jalankulkijat vähenevät päivä päivältä ja moottoriajoneuvoliikenne kaksinkertaistuu keskimäärin viimeistään seitsemässä vuodessa!

... Vaikka kuinka yritettäisiin tavoitella idyllisiä alueita, joihin moottoriajoneuvojen ääni ei kuulu ja ilmasto, missä ei ole bensiinin tuoksua, palveluelinkeinojen autojen on päästävä silloin tällöin katkaistujen katujen pohjukoihin, mutta paluu niistä tulisi olemaan varmaan vaikeaa, kun ei ole tilaa ajoneuvojen kääntämiseen, mikäli kyseessä ovat kuorma-, tankki- tai rekka-autot. Kemin kaupunki kuuluu sitä paitsi lumialuevyöhykkeeseen, ja lunta on ollut eräinä talvina niin paljon, että kaupungilla on ollut vaikeuksia puhtaanapidossa jo tähänkin mennessä. Jos aurausautot eivät pääse ajamaan läpi, pohjukat täyttyvät ennen pitkää lumesta ja silloin niillä ei kuljeta jalkaisinkaan.

... Viime vuosina läpikulkuliikenne on kasvanut siinä määrin, että Valtakadun kapasiteetti alkaa ruuhka-aikoina täyttyä ja Asemakadun liikenne kasvaa samassa suhteessa. Mikäli Valtakatu suunnitelman mukaisesti suljettaisiin, kaikki liikenne siirtyisi Asemakadulle joka täyttyisi liikenteestä heti. Suunnitteilla oleva ohitustie ei toisi helpotusta tilanteeseen, koska teollisuusalueiden ja sataman sijainti pysyisivät samana ja liikennetutkimuksessa on todettu, että ohitustien käyttäjiä tulisi olemaan vain mitätön osa kokonaisliikenteestä. Valtakadun sulkeminen olisi varmaan melko ainoalaatuinen toimenpide, sillä kaikkialla muualla maailmassa varaudutaan kasvavaan moottoriajoneuvoliikenteeseen.

... Paitsi kaupungin puhtaanapidon ja palveluelinkeinojen kannalta, Valtakadun sulkeminen olisi puhtaasti liikenteellisestikin suuri kömmähdys, jota myöhäisemmässä vaiheessa olisi mahdoton korjata, mikäli uusi asemakaavaehdotus hyväksyttäisiin. On todettu, että moottoriajoneuvojen kuljettaja tarpeellisen ajotottumuksen saavutettuaan ei liiku sivukatuja, vaan parasta ja selvintä reittiä. Ainoa tällainen tulisi olemaan Asemakatu, ja kun kaikki poikittaisliikenne kokoojakadulta yhtyisi Asemakadulle liittymistä, jotka tulisivat säilymään ennallaan, risteävä liikenne tulisi aiheuttamaan mahdollisista liikennevaloista huolimatta Asemakadulla sellaisen paineen, että poliisi ei voisi enää vastata liikenteen sujuvaisuudesta ja liikenneturvallisuudesta.

KELLOT JA KORUT

VILANNOLTA

CHOISI JA NATIONAL WATCH LUOTETTAVAT SVEITSILÄISET

Iskusuojatut — jousi murtumaton — 1 v. takuu. Myös kultakoruja erittäin edullisesti korottomalla

OSAMAKSULLA

8009. 25 kiv. miehisten miesten autom. vetoinen kalenterikello ns. sukeltajankello, vedenpit. 200 m syv. ast. jaloteräskuori, halk. 38 mm. »Tropic» rakkene. Hinta 180:—, tai 5 × **36:—.**

8000. 41 kiv. hieno tyylikäs automaatti-kalenterikello oikea kellojen helmi. Varmasti vesitiivis (kok 5 ilmak. pain. Compressor). Doubl. kuori, halk. 34 mm. Hinta 161:— tai 5 kk-erää à **32,20.**

331. 21 kiv. upea miest. autom. kalenteri kello, vesit. doubl. kuor halk. 34 mm. Hinta 161:— tai 5 × **32,20.**

8300. 17 kiv., vesitiivis jaloteräskuori, kello kovaan käyttöön, halk. 34 mm. Hinta 92,— tai 1 × **12,—** ja 8 × **10,—.**

6062. 17 kivinen miesten kello, vesit. cromi-teräskuori, halk. 33 mm. Hinta 80,— tai 8 × **10,—.**

6060. 17 kivinen miesten rannekello, vesit., halkaisija 31 mm. cromi-teräskuori. Hinta 50,— tai 5 × **10,—.**

332. 17 kiv. miest. autom. kello, vesit. doubl. tai jaloteräskuori, halk. 34 mm. Hinta **120,—** tai 1 × **20,—** ja 10 × **10,—.**

324. 21 kiv. upea miest. autom. kalenterikello, jaloteräskuori, vesit. Halk. 35 mm. Hinta **145,—** tai 5 × **29,—.**

6055. 17 kiv. naisten kello, vesit. doubl. kuori halk. 20 mm. Hinta **70,—**, tai 7 × **10,—.**

6054. 17 kiv. kaunis naist. kello, saf. lasikkeella, doubl. kuori, halk. 18 mm. Hinta 80,— tai 5 × **16,—.**

326. 17 kiv. siro naist. kello, vesit. doubl. kuori. Halk. 17 mm. Hinta 85,— tai 5 × **17,—.**

344. 17 kiv. siro ja tyylikäs naisten kello. Kaunis saf. lasike. Doubl. kuori halk. 17 mm. Hinta **100,—** 5 × **20,—.**

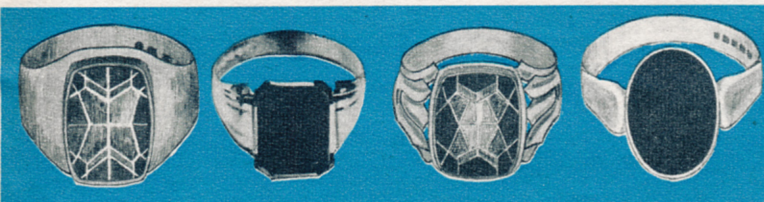

58. Naist. kultainen sorm. pitkä (9 × 24 mm) a) savukv. c) tiik. silmällä. Hinta 79,— tai 5 × **15,80.**

52. Naisten kult. sormus isolla savukvartsilla (20 × 10 mm.) Hinta 79,— tai 5 × **15,80.**

59. Naisten kaunis kult. sorm. a) kunziitti, b) akvam. vär. spin, c) savukv. Hinta 95,— tai 5 × **19,—.**

66. Naisten upea kult. sorm. (isolla 14 mm kivellä) a) kunziitti, b) akvam. vär. spin. Hinta 90,— tai 5 × **18,—.**

49. Upea miesten kult. savukv. kantasormus (16 × 12 mm). Hinta 125,— tai 5 × **25,—.**

51. Miesten kultasormus onyx kivellä. Hinta 60,— tai 5 × **12,—.**

45. Kaunis miesten kult. sormus tumman sinisellä spinellillä. Hinta **125,—** tai 5 × **25,—.**

47. Miesten kult. sormus a) savukv. b) verikivi. Hinta **100,—** tai 5 × **20,—.**

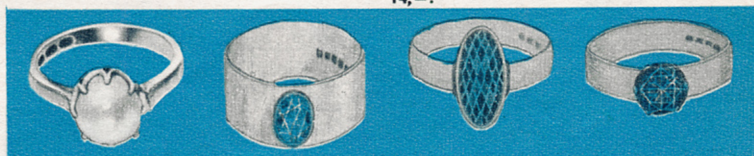

101. Upea naisten kult. sormus 8:lla valkospinell. Hinta 65,— tai 5 × **13,—.**

102. Tyylikäs naist. kult. sormus 4:llä valkospinell. Hinta 55,— tai 5 × **11,—.**

104. Naist. kult. sorm. a) valk. spin. b) akvam. vär. spin. Kaunis tähti-istut. Hinta 70,— tai 5 × **14,—.**

62. Naisten kult. sormus tiikerinsilmällä. Hinta 75,— nmk tai 5 × **15,—.**

100. Naisten kult. helmisormus (7,5 mm.). Hinta 99,— tai 5 × **19,80.**
203. Korvakorut helmellä. Hinta 60,— tai

61. Kult. naisten sormus lev. 9 mm. a) sin. b) valk. c) rub. pun. spinelli. Hinta 60,— tai 5 × **12,—.**

63. Naisten kultainen siro sormus. a) kunziitti, b) valk. spinelli, c) sin. spinelli, d) tiikernisilmä. Hinta 45 mk, tai 4 × **11,25,—.**

65. Naist. siro kult. sorm. a) savukv. b) valk. spin. ja c) akvam. vär. spin. Hinta 45 mk, tai 4 × **11,25,—.**

KELLO- JA KULTALIIKE

O. VILANTO

Fredrikinkatu 18. HELSINKI 12

Tilaan postiennakolla osamaksulla/käteismaksulla esineen

N:o ....Mk ....

Nimi ....

Ammatti ....

Synt.aika ....

Osoite ....

Työpaikka ....

Sormustilauksissa ilmoittakaa sormuksen halkaisija tai ympärysmitta tarkasti.

KIRJOITTAKAA SELVÄSTI

ONNEN KIHLAT MEILTÄ

18 kar. sil. puolip. sormuks. Hinnat painon muk. **60,— — 80,—** tai 5 × **12,— — 16,—.** Til. n:ot 5, lev. 5 mm, 6, lev. 6 mm ja 7, lev. 7 mm. Sekä 10, lev. 10 mm, joissa hinnat on **100,— — 130,—** tai 5 × **20,— — 26,—.** Myös 18 kar. sil. tasapäällisiä sormuksia. Hinnat painon muk. kuten edellä. Tilaus-n:ot 5T lev. 5 mm ja 6T lev. 6 mm, sekä englantilainen timantt hiottu kihlasormus lev 6 mm, til. N:o 6 E. Hinnat **80,— — 100,—** tai 5 × **16,— — 20,—.**

KULTAISET BISMARK RAKKEKETJUT

150.	Lev.	3	mm.	Hinta	46,25	tai	5	×	9,2!
151.	Lev.	3,2	mm.	Hinta	55,—	tai	5	×	11,—
152.	Lev.	3,7	mm.	Hinta	60,—	tai	5	×	12,—
153.	Lev.	4,2	mm.	Hinta	72,50	tai	5	×	14,50
154.	Lev.	5	mm.	Hinta	88,50	tai	5	×	17,70
155.	Lev.	6	mm.	Hinta	106,—	tai	5	×	21,20
156.	Lev.	7	mm.	Hinta	142,—	tai	5	×	28,40

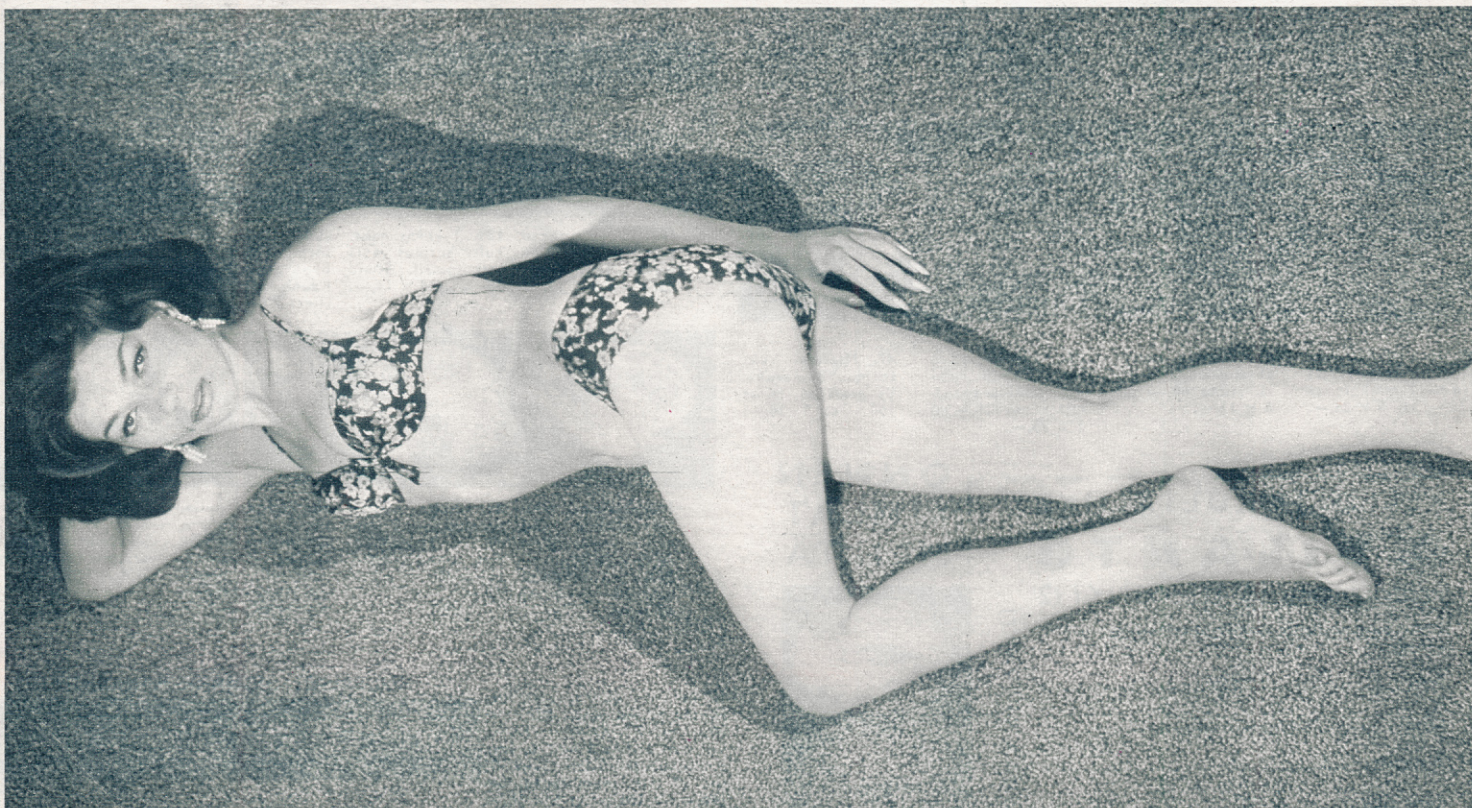

hymy tyttö

Eila 'Eita' Nissilä

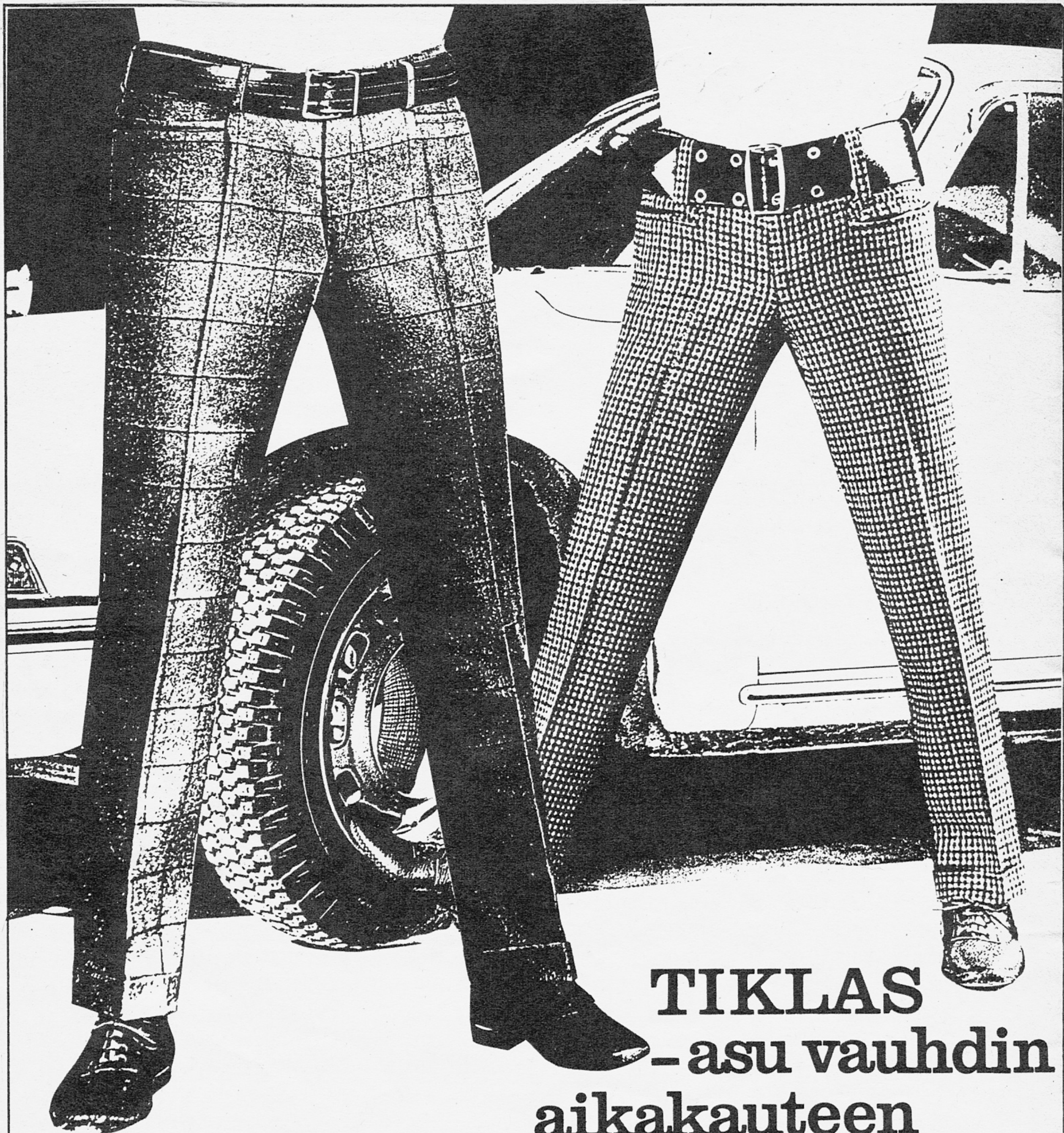
on maaliskuun tyttömme ja kotoisin Lahdesta, syntyisin Pyhäsalmelta. Tällä hetkellä 22-vuotias Eila Nissilä kertoo harrastavansa mieluimmin piirustusta ja tanssia sekä viihtyvänsä pianon koskettimia näppäillessään. 54-kiloinen, 171-senttinen lahtelaispukuompelija jakaa päivätyönsä mannekiiniesiintymistensä kanssa. Pukuompelijaa kiinnostaa tulevaisuudessa kuitenkin eniten mainosala, joka haaveena on viihtynyt Eila Nissilän mielessä jo pitemmän aikaa. Psykologia kuului myös olevan niitä alueita, jotka »Eitaa» kiinnostavat.

Niin ja kilpailu jatkuu, muistakaapa se kaikki kauniit tytöt (myös rouvat) eri puolilla Suomea.

KUVAT: PAUL REINHARDT

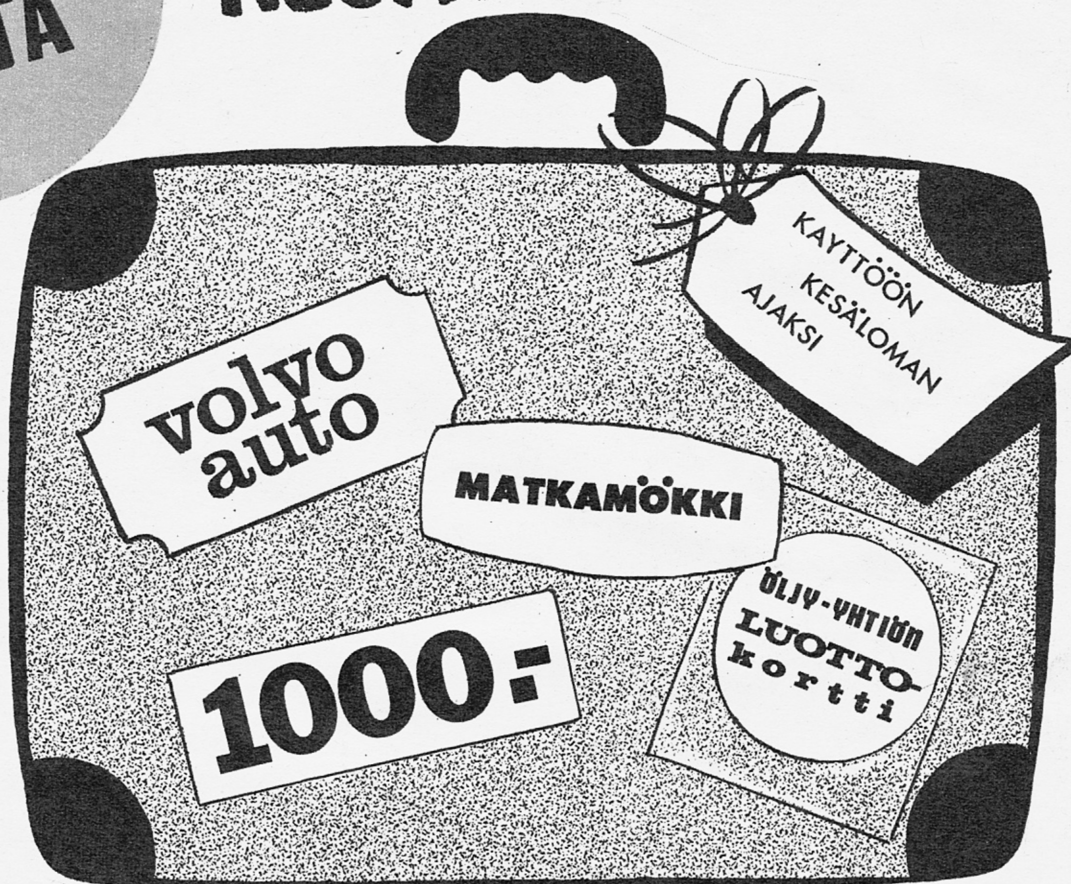

TIKLAS — miehelle, joka joutuu tilanteisiin. Tekee nopeita ratkaisuja. Elää mukana ajan vauhdikkaassa sykkeessä . . . TIKLAS housut ovat kevyen nuorilinjaiset. Katsokaapa kuvan housujen leikkausta: ne todella istuvat! Päälletikkaus taskunsuissa, sivujen tulitikkusaumat. Lantiohousut mallia Carnaby Street. TIKLAS housut on valmistettu tämän päivän hyväksi tunnetuista muotikankaista. Ruudullista tai yksiväristä. Ne säilyttävät kuosinsa sateessakin. TIKLAS housut tuovat tyylikästä miehekkyyttä vaativaankin esiintymiseen, mukavuutta ja käytännöllisyyttä vapaa-aikaan. Siksi menevä mies valitsee TIKLAS housut, muotiasun vauhdin aikakauteen.

ÄÄNESTÄ VOITA

KESÄLOMAKUUKAUSI

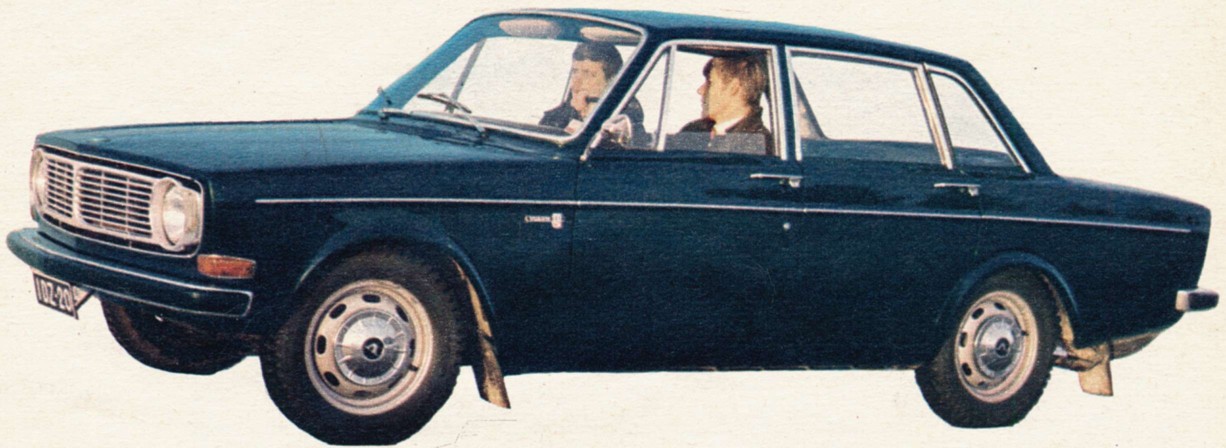

• Nyt Teillä jokaisella on mahdollisuus voittaa kesälomanne ajaksi uusi VOLVO 144, Autonovon matkamökki, luottokortti sekä vapaasti käytettäväksi 1000 mk rahaa. • Mitä tämä tarkoittaa? • Todella sitä mitä lehteen on painettu: jos Teillä on vastaus- ja arpaonnea; jos Te voitatte helmikuun numerossa alkaneen 3-osaisen kilpailumme, olette se onnellinen, joka saa upean auton sekä asuntovaunun ja öljy-yhtiön luottokortin omaan käyttöönsä yhden (1) kuukauden ajaksi tulevana kesänä voittajalle sopivana ajankohtana. Niin ikään, jotta matkanne esteenä ei olisi kaikesta tästä komeudesta huolimatta välttämättömiin kuluihin tarvittava rahasumma, saa voittaja lehtiyhtiöltämme kaupanpäällisiksi 1000 mk käyttörahaa. • Kilpailun periaate on tämä: Täytätte helmi-, maalis- ja huhtikuun numeroissamme olevat kilpailukupongit mahdollisimman oikein. (Lähettäkää vastauksenne joko jokainen erikseen tai kaikki huhtikuun numeronkin ilmestyvä.) Sääntöihin kuuluu lisäksi, että Teidän tai jonkun perheenjäsenenne tai yleensä kesälomamatkallenne mukaan lähtevän tulee luonnollisestikin omistaa ajokortti (viimeistään kuukautta ennen ao. palkinnon luovuttamista). Vastuun autosta sekä asuntovaunusta ottavat ao. maahantuojat Oy Volvo-Auto Ab sekä Autonovo. Luottokortin käyttö ei ole rajoitettu paitsi, että ainoastaan voittajan omaan matkaan liittyvät polttoaineostot, öljyt ja yleensä auton huolto saadaan sen avulla suorittaa ilmaiseksi. Matkailu on tarkoitettu tapahtuvaksi kauniissa kotimaassamme.

käännä

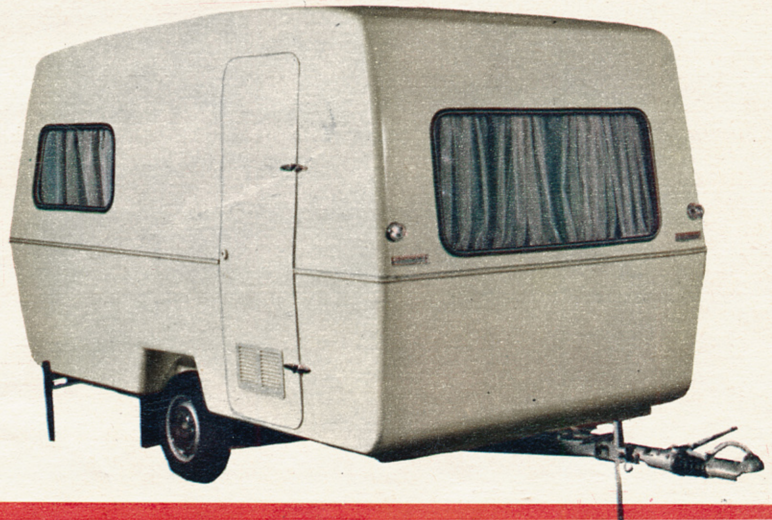
KESÄLOMAKUUKAUSI

upealla autolla ja tyylikkäällä asuntovaunulla on nyt mahdollinen ja kaiken lisäksi ilmaiseksi!

VOLVO 144

MATKA-MÖKKI

LEIKATKAA IRTI JA POSTITTAKAA Osoitteella: **HYMYLEHTI, HÄMEENK. 20 T:re**

KESÄLOMAMATKA

1 Mikä tämän Hymylehden jutuista teidän mielestänne on mielenkiintoisin?

2 Mikä tämän Hymylehden sisällössä on sellaista, joka Teidän mielestänne olisi yhtä hyvin voitu jättää julkaisematta?

3 Mitä odottaisitte Hymylehdessä julkaistavan kaiken entisen lisäksi? (tähän kohtaan voitte halutessanne jättää vastaamattakin)

VASTAAJAN NIMI:

OSOITE: POSTITOIMIPAIKKA:

IKÄ: MAHD. PUHELINNUMERO:

Kokeilkaa näitä hienoja keittiövälineitä ILMAISEKSI kotonanne 10 päivän ajan!

Jos lähetätte kuponkinne 5 päivän kuluessa ja päätätte ostaa sarjan 10 koepäivän jälkeen, saatte yläkuvatun 7-osaisen arvokkaan keittiövälinesarjan — ilmaiseksi.

KEITTÄÄ ● PAISTAA ● PAAHTAA ● SULATTAA ● LEIKKAA ● KUORII ● VATKAA ● ANNOSTELEE

IHANNEKEITTIÖ
-kiehtova 24-osainen sarja...

Kaikkia näitä voitte kokeilla 10 päivän ajan — ilmaiseksi ja ilman ostovelvollisuutta . . .

AITOA, PEILIKIILLOTETTUA ALUMIINIA:

3 lujaa kasaria, läpimitta 15, 18 ja 20 cm — 1 paistinpannu, läpimitta 25 cm — 1 luja liemikattila, läpimitta 25 cm. Kaikkiin — myös paistinpannuun — kuuluu kaunis rubiininpunainen kansi elektrolyyttistä alumiinia.

KIILTÄVÄÄ RUOSTUMATONTA TERÄSTÄ:

Kuorimisveitsi terä 6,5 cm — 2 keittiöveistä, terät 11,5 ja 20 cm — paloitteluveitsi, terä 21 cm — sahateräinen veitsi, terä 21,5 cm ja paistinhaarukka, 16 cm.

SEKÄ ILMAISEKSI AITOA KROMITERÄSTÄ:

Suuri reikäkauha — leveä paistinlasta — lusikka — vatkain — liemikauha — taipuisa paistinlasta — metalliripustin sarjaa varten.

LISÄKSI:

Upea, värikuvitettu keittokirja »Maija keittää kotona» uutena painoksena (400 siv.). Kirjan hinta kirjakaupoissa on 8 mk.

Ette ole unissannekaan nähnyt näin kauniita ja käytännöllisiä keittiövälineitä!

Kuuluisat MIRROWARE-kasarit on valmistettu parhaasta alumiinista ja käsitelty niin, että ne säilyttävät hyvin kiiltonsa. Ne ovat juuri oikean muotoisia — ja taloudellisia: lämpö jakautuu tasaisesti, ne keittävät nopeammin ja paremmin — ne vähentävät lämmönkulutusta! Kädensijat, jotka on eristetty niin, etteivät kätenne pääse palamaan, on varustettu sormisyvennyksillä, jotka takaavat pitävän otteen.

Ainutlaatuisten veitsien terät ovat korkeakiillotettua ruostumatonta terästä ja kahvat puulajeista, jotka sietävät kuumuutta, kosteutta ja ruokatavaroiden happoja. 5 erilaista veistä ja paistinhaarukka. 10 vuoden takuu on osoituksena laadusta!

Lähettäkää kuponki jo tänään!

Näiden tuotteiden englantilainen valmistaja on suostunut suureen hinnanalennukseen IHANNEKEITTIÖN ensiesittelyä varten Suomessa — mutta tarjous on voimassa vain lyhyen ajan.

HOBBY HALL, Hämeentie 157, Helsinki 56, puh. 790 022.

IHANNEKEITTIÖ on sarja talousvälineitä, joissa on säästetty vain yhdessä asiassa — hinnassa! Tämä on ainutlaatuinen tarjous — sarjan jokaisen osan laatu on paras mahdollinen — ja valmistajina ovat maailman suurimmat tehtaat alallaan.

Postittakaa kuponki kirjekuoressa jo tänään osoitteella:

HOBBY HALL, Postilokero 56018, Helsinki 56.

LEIKATAAN TÄSTÄ

TILAUSKUPONKI

HOBBY HALL, Postilokero 56018, Helsinki 56.

Haluan kokeilla IHANNEKEITTIÖTÄ ilmaiseksi 10 päivän ajan. Ellen ole täysin tyytyväinen, palautan kaiken eikä minulle jää mitään velvoituksia. Päinvastaisessa tapauksessa suoritan maksun alle merkitsemälläni tavalla.

☐ Maksan mk 18:— (+ 4:50 posti- ja lähetyskuluista) 10 päivän kuluttua tavaroiden vastaanottamisesta ja sen jälkeen mk 18:—/kk 5 kuukauden aikana.

☐ Maksan käteisellä mk 98:— (+ 4:50 posti- ja lähetyskuluista) — ja säästä siis vielä 10 mk.

Nimi (tekstaten) ....

Tarkka osoite ....

Postitoimipaikka ....

Allekirjoitus ....

(jos tilaaja on alaikäinen, vanhempien allekirjoitus)

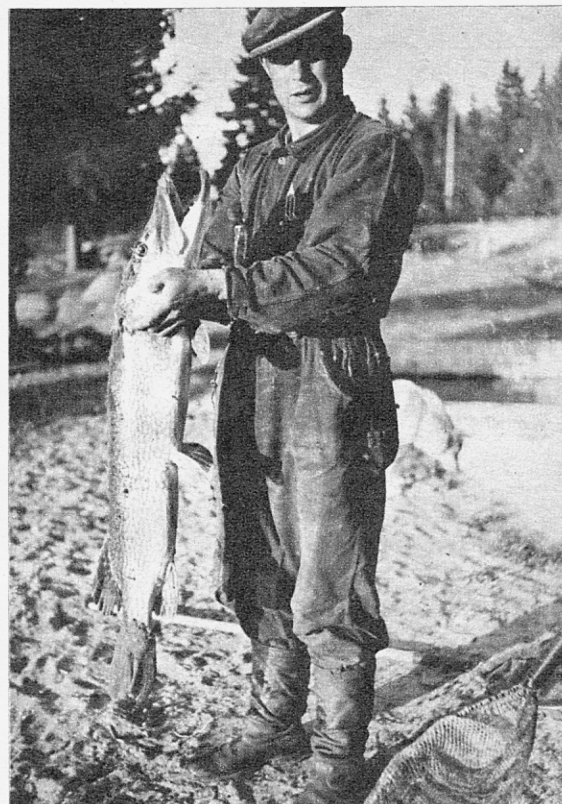
Hymy 10. 3.

IHANNEKEITTIÖ
tekee keittiöunelmastanne unelmakeittiön

ERIKOIS ARTIKKELI

SÖIVÄTKÖ HAUKENNE ELOHOPEAA?

Varokaa elohopeaa, se on myrkkyä.
Jos peltopyyt söivät peitattua siemenviljaa, älkää syökö peltopyitä. Myrkky kerääntyy riistan elimistöön ja ruumiiseen ja kun Te syötte riistaa, kerääntyy se teihin.
Riistaa vaarallisempia ovat kalat. Jos merkitsemme vedessä olevan elohopean määrän luvulla I, merkitään planktonissa myrkyn määrä luvulla 200, planktonia syövissä kaloissa ja pieneliöissä luvulla 1000 ja ravintoketjun huipulla olevassa hauessa se voi olla 10.000. Elohopea rikastuu ravintoketjussa. Jos syötte elohopeaa sisältäviä kaloja, kertyy myrkky myös Teihin.
Maataloushallituksen vesiensuojelutoimisto tutki 166 pisteestä veden elohopeapitoisuuden viime vuoden kesällä. Hätkähdyttävin oli tulos Karhulassa, missä todettiin meren vedessä myrkkyä 0,01 milligrammaa litrassa. Tulos lasketaan johtuvaksi Kymijoen saastumisesta. Pahoja olivat luvut myös Muroleen kanavalla ja Tammerkoskella, missä havaittiin molemmissa lokakuussa 0,004 milligrammaa elohopeaa vesilitrassa.
Elohopea tulee vesiimme sekä elohopealla peitatun siemenviljan myrkyttämästä maasta, että paperitehtaiden jätevesistä.
Asiantuntijat pitävät tilannetta sellaisena, että tarkempi tutkimus teollisuuslaitosten ala- ja yläpuolisissa vesissä on välttämätön, jotta havaittaisiin, onko sellaisia pisteitä vesissä, joihin myrkky on kerääntynyt.
Pahin meidän kaloistamme on hauki, jota innolla jälleen kevätkudun aikaan tuhansin kiloin pyydetään Suomen järvistä, joista ja meren rannoilta.

TEKSTI: TAISTO HARRA

◄ Hauki on komea, mutta se ei itse kerro mitä on syönyt. Tahtomattaan se toimii luonnossa elohopean rikastuslaitoksena.

Kaikessa hirvittävyydessään klassiseksi muodostunut Minimatalahden tapaus on Suomessa jo unohtunut suurelta yleisöltä.

Pieni kaupunki kaukana Japanissa koki 1961 katastrofin. Asukas toisensa jälkeen sairastui pelottavaan tautiin. 35 ihmistä kuoli, kaikkiaan oli vaikeita tapauksia yli 80, joista monet johtivat invaliditeettiin. Ihmiset halvaantuivat, heidän hermostonsa kärsi vaurioita, vaikeimmissa tapauksissa seurasi kuolema. Lisäksi havaittiin, että myös kissat ja petolinnut sairastivat.

Syynä oli elohopea. Salaisuus paljastui lopulta ja niin sai alkunsa yksi nykyajan tärkeistä, laajoista kansanterveyden tutkimuksista.

Todettiin, että Minimata -lahden rannalla oleva tehdas laski jätevetensä merenlahteen. Siellä jätevedessä oleva elohopea liukeni ja veden pieneliöt saivat ruokaa nauttiessaan ruumiiseensa elohopeaa. Pieneliöitä syövät simpukat saivat myrkkyä jo monenkertaisen määrän verrattuna lahden vedessä olevaan elohopean määrään. Simpukoita syövät ihmiset taas »varastoivat» simpukoista tulevan elohopean hermoratojen rasvakerroksiin, sydämeen ja aivojen solukoihin.

Jo silloin, kun asukkaiden kaloriantarpeesta tyydytettiin kolme prosenttia Minamata -lahden tuottamalla ravinnolla alkoivat sairaustapaukset. Sormet ja kieli puutuivat, sitten jäsenet, silmien näkökenttä kaventui, liikkumisvaikeuksia, puhekyvyn menetys — pahimmissa tapauksissa kuolema.

Minamata -lahden kalojen lihassa oli elohopeaa noin 27—100 milligrammaa lihakiloa kohden.

Tapaus kohautti tieteellistä maailmaa, joka pitää tehtävänään suojata ihmistä teknisen kehityksen mukanaan tuomilta vaaroilta. Elohopeaa on meressä liuenneena, samoin sisävesissä, mutta luonnontilassa olevissa vesissä nuo määrät ovat niin pieniä, etteivät ne ole vaarallisia. Ruotsalaisten tutkijoiden mukaan oli 1930-luvulla merivedessä elohopeaa alle 0,000 015 gr vesilitraa kohden ja luonnontilassa olevissa sisävesissä noin 0,000 001 gr.

Pieniä määriä.

Mutta nuo määrät ovat peloittavasti kohonneet.

Kalataloudellisen tutkimustoimiston julkaiseman materiaalin mukaan Ruotsissa on tavattu kaloja, joiden lihassa on 8 milligrammaa elohopeaa kalakiloa kohden. Se on noin neljäsosa siitä, mitä tavattiin Minimata -lahden kaloista ja simpukoista. Mutta Ruotsissa kalat on pyydetty vesistä, joita ihmiset pitävät puhtaina.

Teknillisen Korkeakoulun reaktorilaboratoriossa tutkii fil. lis. Erkki *Häsänen* suomalaisia kaloja. Vaikka tämä tutkimus on käytännössä vasta osa koko työstä, on siinä jo todettu, että saastuneissa vesissä elävien kalojen lihassa on elohopeaa 0,5 — 1 milligrammaa kiloa kohden. Kalat eivät ole olleet haukia.

Vaara ei tunnu suurelta?

Kuluvana keväänä Otaniemen atomireaktorin avulla lisensiaatti Häsänen aloittaa haukien tutkimuksen. Aineisto pyydetään Kymijoen ja Kokemäenjoen vesistä, kertoi hän. Tarkoituksena on hankkia haukia sekä teollisuuden ylä- että alapuolisista vesistä.

Tutkimus ei ole vielä selvittänyt kaikkea. Kalat, joita fil. lis. Häsäsen tutkimus on koskenut, eivät ole olleet ravintoketjun huipulla olevia haukia, pienten kalojen syöjiä. Haukitutkimus on vasta alussa. Pienissä kaloissa oleva elohopea jää haukeen, hauesta ihmiseen.

Maailman Terveysjärjestö (WHO) suosittelee, ettei elohopeapitoisuus ihmisravinnossa kaloja lukuunottamatta saisi olla suurempi kuin 0,000 05 gr/kiloa kohden. Miten suuri määrä kalojen kohdalla sallitaan riippuu luonnollisesti siitä, miten suurta osaa kala näyttelee ihmisravinnossa. Mutta varmaa on, että kala, jonka lihassa on 0,001 gr elohopeayhdisteitä lihakiloa kohti on ajanmittaan vaarallista syötävää.

Mistä elohopea tulee järvien ja meren vesiin? Pääsyyllisinä tällä erää pidetään sekä elohopeapitoisia viljan peittaussuoloja että paperitehtaita, jotka käyttävät elohopeamyrkkyjä estääkseen paperimassan homehtimisen ja liman muodostumisen massaan.

Maataloushallituksen vesiensuojelutoimistosta fil. lis. *Laaksonen* puolestaan toteaa, että Suomessa näitä myrkkyjä käytetään vähemmän kuin Ruotsissa, mutta että esimerkiksi puunjalostusteollisuuden on jotain home- ja limoittumismyrkkyjä käytettävä. — Jos ei käytetä elohopeaa, käytetään lievempiä myrkkyjä vahvoina liuoksina, sanoo hän.

Ja totta on, että esimerkiksi kauppaniemellä Busan 90 -tunnettu myrkky on monessa tehtaassa korvannut elohopean. Lopullisesti tilanne selviää vasta sitten kun kalatutkimus teollisuuslaitosten alapuolisissa vesissä on paljastanut myrkkyjen laadun ja määrän, ja vaikutuksen ihmiseen.

Eräänä huhujen kohteena on ollut Keikyällä Kokemäenjoen laaksossa sijaitseva Finnis Chemicals, joka valmistaa klooria ja livettä puunjalostustehtaille. Valmistusprosessissa käytetään katalysaattorina elohopeaa ja sitä jää myös lipeään n. 1—2 milligrammaa kiloa kohden. Jos live käytön jälkeen lasketaan vesistöön, joutuu myös elohopea vesiin tätä tietä. Tehdas vakuuttaa kuitenkin, ettei sen käyttämä elohopea ole liukenevassa muodossa. Mutta miten käy siellä, missä live poltetaan? Jos elohopea tällöin poistuu jätekaasujen mukana ilmakehään palautuu se sieltä vesistöihin.

Tutkimuspainetta lisää kaksi seikkaa. Ensimmäinen on näistä se, että asioista jonkun verran perillä olevat kalamiehet väittävät eräitten kuolemantapausten esimerkiksi Kokemäenjoen vaiheilla johtuneen myrkyttyneen kalanhilan syömisestä.

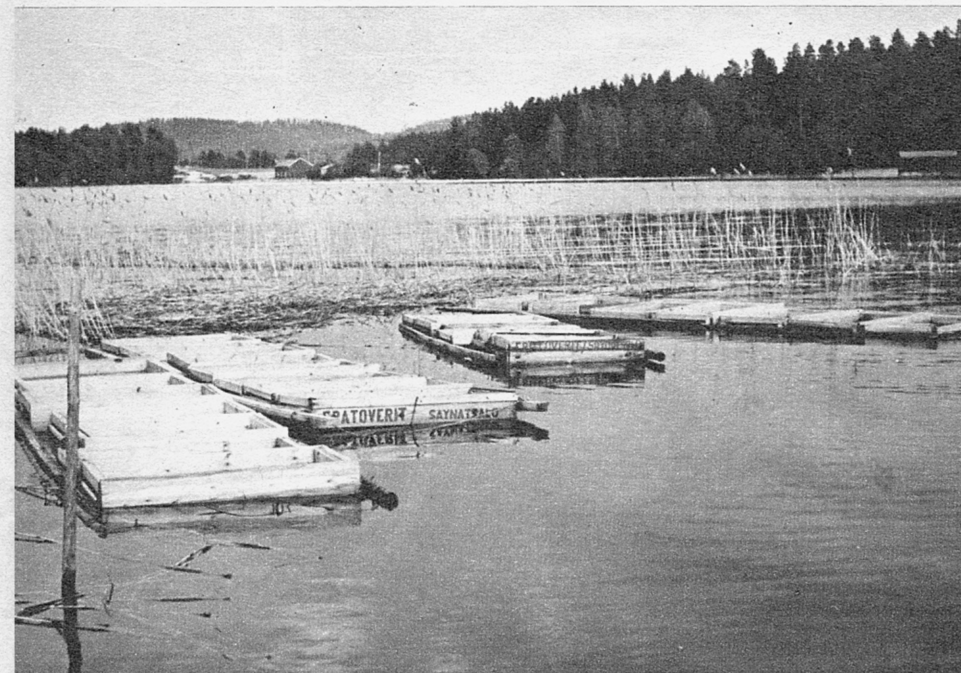
Toinen syy on kirjolohen kasvattamisen yleistyminen. Kirjolohi itse viihtyy vesissä, joista lipeä on tapnut kalasyöpäläiset. Monelle harrastelijaviljelijälle on tullut tavaksi kalastaa altaissa eläville kirjolohilleen ruoaksi saastuneitten vesien pikkukaloja.

Olisi aivan välttämätöntä saada selville, missä määrin nämä pienet kalat ovat elohopeapitoisia, koska kirjolohissa tapahtuu myrkyn rikastumista. Rikastuminen voi nostaa myrkyn määrän niin suureksi, että se on todella vaarallinen, jopa suhteellisen vähäisessäkin käytössä.

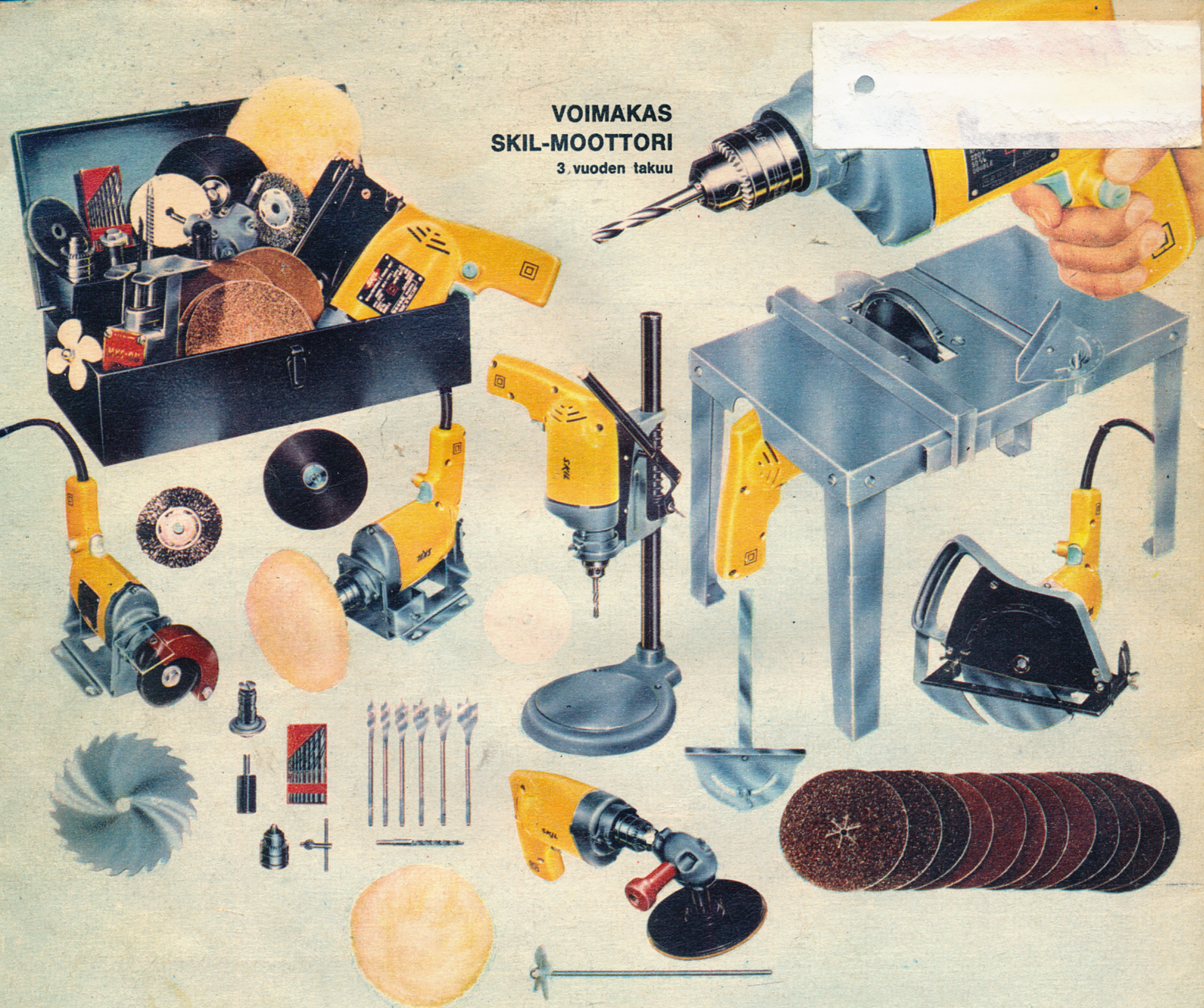
Ruotsalaiset tutkijat ovat mitanneet Mörrum -joen vesistä pyydetystä hauesta 8 milligrammaa elohopeaa kiloa kohden. He sanovat että määrä on peloittavan suuri.

Meillä suomalaisilla ei ole syytä epäillä tätä asiaa.

Vaikka hauenkutu alkaakin jälleen tänä keväänä, kuten aikaisemminkin. □

▲Me suomalaiset harrastamme kalanviljelyä jopa teollisuuslaitosten alapuolisissa vesissä. Kuva Säynätsalosta ja sikäläisen kalamiesseuran hyvää tarkoittavasta, viljelytyöstä — mutta millaista on vesi, jossa kalat kasvavat?

TÄYDELLINEN VERSTAS

kokeilkaa ILMAISEKSI 10 päivää

Maailmankuulu porakone johon kuuluu yli 50 osaa ja varustetta

PYYTÄKÄÄ ESITTELYLEHTINEN

●Vahva sähkömoottori tekee työn! Nyt voitte helposti SAHATA ● HIOA ● PORATA ● LEIKATA kuvioita ● POISTAA ruosteen tai vanhan värin ● TEROITTAA veitsiä ja muita työkaluja ● KIILLOTTAA auton tai huonekalut ● SEKOITTAA värejä . . . ja lisäksi suorittaa lukemattomia muita töitä kotonanne tai puutarhassanne.

TILATKAA TÄYDELLINEN ESITE

HOBBY HALL – LOKERO 56018 – HELSINKI 56

Lähettäkää minulle välittömästi ilman ostopakkoa suuri esitteenne, jossa perusteellisesti selostetaan TÄYDELLINEN VERSTAS ja miten voin saada tämän sähköyleistyökalun 10 päivän ilmaiseksi koeajaksi kotiin.

....
NIMI

....
OSOITE

....
POSTITOIMIPAIKKA

Hymy 10. 3. ....

KAIKKI TÄMÄ 10 PÄIVÄN KOKEILUAJAKSI:

Porakone, jossa on uudentyyppinen poraistukka — Pora jalusta — Pyörösaha 140 mm:n sahanterineen — Sahanalusta ohjausjärjestelmineen — Kuviosaha ja siihen kuuluvat kolme terää — Roottorijyrsin ja pyörivä raspi — Hiomatarvikkeet — Teräsharja — Kahdella nopeudella toimiva kulmavälitys — Kumilaikkatuki, 12 hiekkapaperilaikkaa sekä pesunkestävä lampaanvillahuppu — 9 erikokoista metalli- ja 6 puuporaa — Penkkiteline eri hiomis- ja kiillotustöitä varten — Värin sekoittaja — Suuri metallinen työkalulaatikko porakonetta ja varusteita varten.

ETTE TARVITSE MINKÄÄNLAISIA ESITIETOJA!

Vaikka ette aikaisemmin koskaan olisi pitänyt mitään työkalua kädessänne osaatte hoitaa TÄYDELLISTÄ VERSTASTA. Ja kuitenkin tällä työkalusarjalla on teho, joka vastaa kaikkia kokeneen ammattimiehen vaatimuksia. Voimanlähteenä kaikille eri työkaluille on vahva amerikkalainen SKIL-tehtaan suunnittelema maailmankuulu porakone. Koneen moottorin teho on 400 wattia, mikä antaa sellaisen voiman, että sillä voidaan porata jopa 10 mm:n reikiä teräkseen. Kone on sähkötarkastuslaitoksen hyväksymä ja KAKSOISERISTETTY, joten sitä ei tarvitse maadoittaa. Se voidaan liittää jokaiseen seinäkoskettimeen (220 V vaihtovirta). Kolmen vuoden takuu.

VALTAVA SÄÄSTÖ

Tarjoamme Teille koko TÄYDELLISEN VERSTAAN kokeeksi aivan ilmaiseksi 10 päiväksi. Tänä aikana saatte kokeilla ja käyttää kaikkia työkaluja kuinka paljon vain haluatte. Mikäli ette ole täysin tyytyväinen tai ette usko Teillä olevan iloa tarvikkeista, voitte lähettää kaiken takaisin. Täten on koko asia pois päiväjärjestyksestä, ettekä ole meille velkaa penniäkään. Jos taas haluatte pitää TÄYDELLISEN VERSTAAN, on se Teidän ainoastaan 348 mk:n hintaan — valtava säästö verrattuna siihen, että ostaisitte vastaavat varusteet erillisinä osina. Mikäli haluatte, voitte suorittaa hinnan kätevissä 38 mk:n kuukausierissä.

TILATKAA TÄYDELLINEN ESITTELYLEHTINEN!

Haluamme mielellämme lähettää Teille suuren runsaasti kuvitetun esitteen, jossa tarkemmin esitellään tätä harvinaislaatuista tarjousta. Täyttäkää oheinen kuponki ja postittakaa se kuoressa jo tänään!

Lähettäkää kuponki meille ja saatte välittömästi täydellisen esitteen